

ЗВІТ

**Міжнародного інституту освіти,
культури та зв'язків з діаспорою**

**Національного університету
«Львівська політехніка»**

за 2021 рік

ЗМІСТ

Вступ	4
I. Звіт про наукову діяльність	7
II. Проєкт «Крок до України»	8
Портал «Український освітній всесвіт: інтерактивна карта»	8
Презентація – дискусія «Підсумки дворічної дії закону про мову: успіхи та невдачі»	12
Панельна дискусія «Українська на всіх континентах світу»	15
Вебінари, семінари	19
Міжнародні школи україністики «Крок до України»:	22
Конкурс проєктів «Бренд Україна: творимо разом»	31
Зустрічі в МІОКУ у межах проєкту	38
Участь працівників у інших заходах	41
III. Проєкт «Назустріч новій хвилі»	48
Міжнародна конференція «Українські громади за кордоном: нові точки відліку»	48
Презентація результатів всеукраїнського опитування «Обізнаність мешканців України про діаспору та ставлення до неї»	55
Презентація дослідження «Українці Туреччини: суспільство, ідентичність, майбутнє»	58
Участь у інших заходах	61
Зустрічі в рамках проєкту	70
IV. Проєкт «Відкриймо для України українську діаспору»	71
Проєкт «Східний світ діаспори: спільномова»	71
Презентація проєкту «Леся – Українка. І ми – Українці»	76
Презентація видання «35 есеїв» та зустріч із його автором – Аскольдом Лозинським	80
«Український культурний фонд для світового українства: можливості і перспективи»	82
«Ежен Деслав – кіномитець і дипломат: український почерк на мапі світу»	83
Участь у інших заходах	84
Зустрічі в рамках проєкту	94

V. Співпраця МІОКу із партнерами	96
СКУ.....	97
СФУЖО	98
ЄКУ	101
СКУМО	102
VI. Культурно-мистецькі заходи	105
Урочистість «Великі – дітям»	105
Акція «Сила і ніжність Атени Пашко».....	107
Інші заходи.....	109
VII. Співпраця зі ЗМІ.....	111
VIII. Робота технічного відділу	112
Додатки.....	118

Вступ

- Місія, цінності, інновації, здатність до змін, ефективна взаємодія зі стейкхолдерами, мотивована команда – ось компоненти, які, на думку експертів, дозволяють організації залишатися стресостійкою, а отже й життестійкою. Наша місія, як зазначено у стратегії МІОКУ, – «добродіяти для українців у світі та їх єднання з Україною». Це спонукає нас шукати нові ефективні способи роботи, постійно вчитися, швидко змінюватися, вибудовувати довгострокові партнерські відносини, ухвалювати нестандартні рішення у відповідь на сучасні виклики, дбати про бездоганну репутацію.
- Велика мета, яку ставимо перед собою, мотивувала нас до створення інклюзивного простору, у якому добре вживаються різні види діяльності, ефективно взаємодіють освітні і культурні практики; де створено можливості для обміну досвідом, рефлексіями, ідеями.
- Нові обставини зумовлюють нові швидкі рішення. Те, що працювало вчора, не завжди працює сьогодні. Саме тому ми здійснили трансфер наших комунікаційних офлайн-платформ, які збирали сотні діаспорян з усього світу у Львівській політехніці, до віртуального середовища. Таким способом ми втілили кілька надважливих інновацій. Зокрема, пройшли шлях від розробки першої в Україні та світі комунікаційної онлайн-платформи «Український освітній всесвіт», де ми створюємо і постійно наповнюємо базу даних зарубіжних українознавчих освітніх закладів різного типу, музеїв та інституцій з освітнім компонентом, до інтеграції функціоналів із новими опціями (як-от можливістю проводити навчально-методичні вебінари, наповнюючи портал освітнім контентом). 19 листопада 2021 року, за участю адміністрації Львівської політехніки, очільників Департаменту освіти і науки ЛОДА, який фінансово підтримував реалізацію другого етапу проекту, та освітян із 36 країн світу, відбулася Презентація оновлень цього ресурсу.
- На постійній основі впродовж року працювала комунікаційна платформа Бієнале «Українська мова у світі», у межах якої ми вже провели 5 панелей, залучивши очільників з Українського інституту при МЗС України, Національної Комісії з питань стандартів української мови, Міжнародного фонду «Демократичні ініціативи», Інституту мови НАН України, Уповноваженого із захисту державної мови, а також провідних науковців і професорів із центрів україністики з усього світу. На цій платформі, учасниками якої стали представники 37 країн, відбулися обговорення широкого спектра питань, пов'язаних із функціонуванням української мови як іноземної (далі – УМІ) у світі.
- Цьогоріч стартувала ще одна комунікаційна платформа – «Східний світ діаспори: спільномова», покликана налагодити діалог між українцями східної діаспори та Україною. Платформа призначена для взаємодії представників громадських організацій східної діаспори та України. Її мета – налагодити регулярне спілкування й обмін досвідом, а також сприяти підвищенню кваліфікації лідерів і членів ГО, педагогів українознавчих шкіл, керівників художньої самодіяльності.

Загалом, упродовж 2021 року МІОК організував і провів понад 60 міжнародних заходів, серед яких: конференції, семінари та вебінари, презентації, дослідницькі проекти, конкурси, міжнародні школи україністики та ін. Звісно, кількісний показник для нас не є визначальним. Визначальними натомість є якість продукту і його модернізація, відповідність вимогам часу. Так, ми зважили на найбільш фундаментальну вимогу сучасності в освітній сфері – зміну майндсету в академічних середовищах. Уже сьогодні онлайн-навчання утвердилося як загальноприйнята норма. Саме тому XIV та XV Міжнародні школи україністики, на яких навчалися слухачі із 26 країн світу, ми перевели у формат онлайн.

Створюючи навчальні підручники та посібники з УМІ, які інтегрують знання з різних сфер і вже працюють у багатьох країнах світу, ми опрацювали концепцію інноваційного навчально-методичного забезпечення. Крім того, намагаємося вийти за межі традиційної книжки, розпочавши роботу над проектом подкастів про українську діаспору. Однак, інноваційність для нас не є самоціллю, а лише інструментом розвитку та саморозвитку.

Серед пріоритетів МІОКу у 2021 році надалі залишалися наукові дослідження, відповідно до затвердженої тематики («Інтеграція України до глобальної міграційної системи»).

В умовах глобального світу, що стоїть перед численними викликами, зокрема пандемії, особливого значення набули дослідження міграційних процесів. Тривалий час МІОК працює в цьому напрямі, представляючи результати цих досліджень органам законодавчої та виконавчої гілок влади як підґрунтя для грамотних рішень і законодавчих ініціатив.

Так, цього року команда Інституту здійснювала дослідження «Українці Туреччини: суспільство, ідентичність, майбутнє». Воно увійшло до унікальної в Україні серії обстежень, започаткованої в МІОКу. Презентація результатів дослідження відбулася 17 грудня 2021 року. У ній узяли участь представники різних гілок влади в Україні (зокрема, Верховної Ради України й Офісу Президента України), посольств, Світового Конгресу Українців, наукових спільнот і численних громад українців за кордоном. У межах події працівники Інституту оприлюднили аналітику, ґрунтовану на кабінетному аналізі та глибинних інтерв'ю, а також фахові висновки й рекомендації. Це викликало неабияке зацікавлення слухачів із 18 країн.

2021 року виданням англomовної версії основних результатів ми фіналізували спільний з українською громадою ПАР проєкт – дослідження «Українці Південно-Африканської Республіки: суспільство, ідентичність, майбутнє», реалізоване вперше в Україні (22 квітня 2021 року)» [miok.lviv.ua/?p=19888].

Великий резонанс у міжнародній спільноті мала також широкомасштабна наукова подія за участю представників 34 країн – Міжнародна конференція «Українські громади за кордоном: нові точки відліку» (22 квітня 2021 року). Вона стала ще одним системним кроком МІОКу до створення комунікаційного майданчика, у фокусі якого перебувають розвиток українських громад поза

межами України, особливості формування нових організацій і трансформації українських діаспорних структур із давньою історією, їхня взаємодія та розвиток зв'язків з Україною.

Отож діяльність МІОКу у 2021 році – це послідовна, системна праця задля покрокового досягнення цілей нашої стратегії. Для верифікації правильності обраного шляху, зокрема його культурно-просвітницького напрямку, нам вдалося вперше за 30 років незалежності України спільно з Фондом «Демократичні ініціативи імені Ілька Кучеріва» провести всеукраїнське опитування «Обізнаність мешканців України про діаспору та ставлення до неї» (серпень-вересень 2021) та презентувати його результати (21 жовтня 2021 року) українській і міжнародній спільнотам (учасниками події стали представники 35 країн світу) [miok.lviv.ua/?p=19966]. Ці дані є важливими не лише для нашої інституції, а й держави загалом, адже будь-яка стратегія є ефективною тільки за умови розуміння та сприйняття проблематики в суспільстві.

Ми не лише розвинули та поглибили співпрацю з провідними діаспорними структурами, а й наповнили її новим змістом. До того ж значно розширили партнерство із державними структурами в Україні, зосібна з дипломатичним корпусом, Верховною Радою України, міністерствами та відомствами, органами місцевого самоврядування.

Великий обсяг виконаної роботи не дає змоги детальніше висвітлити окремі напрями й проєкти. Утім, зазначимо, що авторитет і репутація МІОКу як однієї з найпотужніших інституцій України, що працює із закордонним українством, відчутно зміцніли. Про це свідчить і запрошення від Офісу Президента України взяти участь у роботі Всеукраїнського форуму «Україна 30» та модерувати окрему сесію «Всесвітня українська спільнота у контексті обговорення пріоритетних напрямів зовнішньополітичної діяльності України», адресоване директорці Інституту Ірині Ключковській.

У згаданій панельній дискусії взяли участь очільники Світового Конгресу Українців, міністри, депутати Верховної Ради України, дипломати найвищого рівня.

Окрім того, директорку МІОКу запросили увійти до експертної групи, створеної у Верховній Раді України, та виступити з ключовою доповіддю з питань українців Росії.

Ми творимо майбутнє разом з академічною спільнотою політехніків, закладаючи концепт нерозривної єдності технічних і гуманітарних знань, розвитку мислення, цінностей, особистісних рис студентської молоді, гармонійного поєднання «hard & soft skills».

I. Звіт про наукову діяльність

Протягом звітнього періоду в інституті працювало 8 наукових працівників, з яких з науковими ступенями: 1 – доктор наук та 3 – кандидати наук. У межах звітнього року 1 працівник захистив кандидатську дисертацію.

Працівники МІОКу здійснювали наукову роботу в рамках наукового напрямку «Діаспора та міграційні процеси в українському та світовому вимірах: політологічний, економічний, освітній, культурологічний аспект» відповідно до таких зареєстрованих науково-дослідних тем: «Інтеграція України до глобальної міграційної системи» та «Інноваційні підходи до викладання української мови як іноземної».

За 2021 р. працівники Інституту підготували та видали: 48 наукових праць, з яких: 3 – підрозділи у колективній монографії; 19 – публікацій у виданнях, що внесені до переліку фахових; 6 – у виданнях, що внесені до наукометричних баз даних, з яких 4 – у вітчизняних та 2 – у зарубіжних, що індексуються у Scopus та Web of Science; решта 20 – матеріали конференцій. Крім того, у 2021 р. було опубліковано англomовну версію резюме соціологічного дослідження «Українці Південно-Африканської Республіки: суспільство, ідентичність, майбутнє».

Працівники МІОКу представили 19 доповідей на наукових заходах, у тому числі 16 – міжнародних, з яких 1 – за кордоном, та 3 – на державних наукових заходах. За звітний період 6 працівників Інституту взяли участь у закордонних відрядженнях (Румунія, Чеська Республіка, Хорватія). Без доповідей працівники Інституту взяли участь у понад 70 міжнародних науково-практичних заходах, тренінгах та майстер-класах.

Протягом звітнього періоду працівниками інституту було організовано і проведено 11 міжнародних науково-практичних заходів, а саме: Міжнародний науково-практичний семінар «Онлайн-ресурси з вивчення української мови як іноземної в умовах нових викликів» (19.11.2021); Міжнародну науково-практичну конференцію «Українські громади за кордоном: нові точки відліку» (22.04.2021); презентацію порталу «Український освітній всесвіт» (12.02.2021); презентацію оновлень порталу «Український освітній всесвіт 2.0» (19.11.2021); презентацію результатів всеукраїнського опитування «Обізнаність мешканців України про діаспору та ставлення до неї» (21.10.2021); презентацію результатів дослідження «Українці Туреччини: суспільство, ідентичність, майбутнє» (17.12.2021); презентацію-дискусію «Підсумки дворічної дії закону про мову: успіхи та невдачі» (23.04.2021); панельну дискусію «Українська на всіх континентах світу» (5.11.2021); семінар «Мова та культура: аспекти взаємодії в освітніх проєктах МІОКу» в рамках VI Міжнародного симпозіуму славістичних студій у Бразилії (30.09.2021); вебінар-практикум для ознайомлення педагогів українознавчих закладів Центральної та Східної Європи з функціоналом порталу «Український освітній всесвіт» (28.05.2021); вебінар-практикум для ознайомлення педагогів українознавчих закладів США, Канади та Аргентини з функціоналом порталу «Український освітній всесвіт» (19.06.2021).

Протягом 2021 року працівники МІОКУ реалізували 2 соціологічні дослідження: «Українці Туреччини: суспільство, ідентичність, майбутнє» (у партнерстві з Посольством України в Турецькій Республіці та Львівською обласною державною адміністрацією); «Обізнаність мешканців України про діаспору та ставлення до неї» (спільно з Фондом «Демократичні ініціативи імені Ілька Кучеріва» та соціологічною службою Центру Разумкова).

На засіданні Вченої ради Інституту гуманітарних та соціальних наук 3 лютого 2022 р. заслухали та ухвалили затвердити звіт про науково-дослідну роботу МІОК за 2021 рік та вважати науково-дослідну роботу МІОК задовільною.

Додаток № 1

II. Проєкт «Крок до України»

Портал «Український освітній всесвіт: інтерактивна карта»:

Презентації:

- **Презентація порталу «Український освітній всесвіт»**

12 лютого Міжнародний інститут освіти, культури та зв'язків з діаспорою Національного університету «Львівська політехніка» презентував першу у світі комунікаційну платформу для українських освітян – портал «Український освітній всесвіт». Ресурс покликаний сприяти мережуванню, налагодженню комунікації та співпраці між різними типами українознавчих освітніх закладів за межами України, формуванню освітнього середовища, розвитку й зміцненню української освіти за кордоном. Проєкт створений для запровадження інновацій до освітнього процесу українознавчих освітніх закладів за кордоном, поширення знань про українську культуру та історію у країнах проживання.

Шлях у три роки, від зародження ідеї на Першому світовому форумі українознавчих суботніх та недільних шкіл, за участю представників із 36 країн, до її реалізації, подолано. Портал, а це інтерактивна карта й форум українознавчих освітніх закладів за кордоном, майданчик, що в онлайн-режимі дасть змогу швидко та якісно створювати новий інтелектуальний продукт, обмінюватися досвідом, шукати й знаходити нові підходи для роботи з учнями та студентами різних вікових категорій, доступний за покликанням: <https://vsesvit.miok.lviv.ua/>.

Старт проєкту «Український освітній всесвіт» викликав великий резонанс у світі. Онлайн-презентацію відвідали освітяни із 40 країн, а її почесними гостями стали представники організацій-партнерів та фундаторів порталу: владика Степан Сус, єпископ Української греко-католицької церкви, голова Пасторально-міграційного відділу Патріаршої курії УГКЦ; Лариса Дір, начальниця Управління з питань закордонного українства та гуманітарного співробітництва Міністерства закордонних справ України; Олег Матвійків, перший проректор Львівської політехніки; Марія Купріянова, виконавча директорка Світового Конгресу Українців; Євгенія Петрова, перша заступниця

голови Світової Федерації Українських Жіночих Організацій; Оксана Левицька, голова Світової Координаційної Виховно-Освітньої Ради; Уляна Підзамецька, докторантка Університету Глазго, наукова співробітниця Університетів провінцій Альберта та Онтаріо; Любов Любчик, вчителька Української школи при церкві Святого Володимира Великого у Парижі; Євген Семенов, представник Української громади Об'єднаних Арабських Еміратів; Марія Нїєдда, представниця Української суботньої школи м. Фрайбург у Німеччині; Катерина Альошина, керівниця Української школи у Кейп-Тауні в Південно-Африканській Республіці.

На презентації «Українського освітнього всесвіту», координаторка проєкту Олена Мицько, провідна фахівчиня МІОКу, розповіла про функціонал порталу, про закладені у нього інноваційні інструменти для комунікації освітян, карту українознавчих освітніх закладів в усьому світі, ознайомила із інструментарієм та перевагами, які надає цей ресурс своїм користувачам. Координаторка наголосила, що проводитимуться вебінари для користувачів порталу, де даватимуться детальні інструкції, як зареєструватися, як додати тему до форуму тощо.

Ірина Ключковська, директорка МІОКу, інституції, яка розробила та реалізовує проєкт, звернулася до учасників заходу: «Колись Глава Української греко-католицької церкви Блаженніший Святослав, звертаючись до вчителів, сказав: «Ви воїни!». Якщо учителі воїни, вирішили ми, то ми будемо волонтерами. У війні, яку принесла на нашу землю Росія, волонтери привозять камуфляжну форму, бронежилети, тепловізори та багато іншого. Ми ж для наших освітян даємо не менш важливу зброю – інструмент, який допоможе їм стати сильнішими і ефективнішими. Я б хотіла, щоб для цього проєкту стали мотто слова Генрі Форда: «Об'єднатися разом – це початок, залишатися разом – це процес, працювати разом – це успіх». Ми об'єдналися – ми зробили початок, зараз ми входимо у другу стадію – стадію процесу. Ми цей ключ до успіху передаємо вам, дорогі освітяни, бо тепер буде залежати дуже багато від вас – наскільки ви будете активними, захочете ділитися своїми матеріалами, наскільки ви активно будете створювати авторські колективи, і коли це все запрацює – прийде наш спільний успіх!».

- **Онлайн-подія «Український освітній всесвіт 2.0».**

19 листопада колектив МІОКу провів онлайн-подію «Український освітній всесвіт 2.0». У її межах відбулися презентація оновлень однойменного порталу та вебінар «Онлайн-ресурси з вивчення української мови як іноземної в умовах нових викликів».

Учасники заходу мали змогу довідатися про нові технічні можливості сайту, втілені задля покращення комунікації українських освітян у світі, а також ефективного обміну ідеями й методичними напрацюваннями.

«Сьогоднішня подія має неабияке значення у справі розбудови українського освітнього простору в усьому світі. Завдяки Порталу, створеному зусиллями МІОКу на прохання українських освітян із 36-и держав, учасників «Першого

міжнародного форуму українських суботніх і недільних шкіл», що відбувся в серпні 2018 р. у Львівській політехніці, ми, українські освітяни зі всього світу, можемо краще пізнати себе», – наголосив у своєму вітальному слові перший проректор Національного університету «Львівська політехніка» Олег Матвійків.

Зазначимо, що до вдосконалення Порталу фінансово доклався Департамент освіти і науки Львівської ОДА. Його очільник Олег Паска, подякувавши міюківцям за реалізацію амбітного задуму, заявив: «Портал є не просто стратегічним проєктом, який дозволить відтворювати й повертати українську мову в закордонні середовища, а й розвивати освіту як носій поширення культури. Однією із цілей Стратегії розвитку освіти Львівщини є формування освіти як культурного елементу в широкому розумінні слова. Це саме той фундамент, якого нам бракує у відродженні та об'єднанні українства всього світу».

Водночас директорка МІОКу Ірина Ключковська зазначила: «Шлях до цього дня був непростий, починаючи від нашої кампанії зі спільнокошту, у результаті якої вдалося запустити першу версію. А тепер ми змогли реалізувати другу частину цього порталу, збільшити його функціонал. Портал допоможе сформувати середовище освітян, адже кожен із педагогів, які працюють за кордоном, роблять неймовірну справу. Навряд чи знайдеться інша національна спільнота у світі, що мала б таких учителів, які здатні творити свою країну за межами держави. Аби підтримати тих освітян, ми робимо все можливе, що в наших скромних силах. Але тільки разом ми зможемо рухатись далі й виховати українців, які згодом будуть взаємодіяти і на індивідуальному, і на груповому рівні з Україною».

Модерували подію провідна філологиня МІОКу Олена Мицько та старша наукова співробітниця МІОКу Оксана Горда. Презентацію оновлень Порталу здійснили провідна філологиня Інституту Наталія Мартинишин і заступник директора Андрій Яців.

Під час заходу учасників також познайомили з командою модераторів порталу, до складу якої увійшли найкращі педагоги з різних країн світу: Оксана Левицька, голова Світової Координаційної Виховно-Освітньої Ради Світового Конгресу Українців (Канада), Галина Барляк, керівниця Центру вивчення та плекання української мови «Зернятко» (Італія), Йосеф Тохме, вчитель Української школи в Туреччині, Лариса Заник, членкиня Управи Шкільної Ради Українського Конгресового Конгресу Америки, Любов Любчик, учителька Української школи при церкві Святого Володимира Великого у Парижі, Ольга Демчук, вчителька Української школи при Українському культурному товаристві «Просвіта» в Аргентині, Тетяна Співаковська, заступниця директора Української школи в ОАЕ, та інші.

Поряд із презентацією оновленого порталу відбувся також вебінар «Онлайн-ресурси з вивчення української мови як іноземної в умовах нових викликів». Під час вебінару експерти міркували про те, як організувати та провести заняття з УМІ в мережі, які навчально-методичні ресурси варто використати та які є особливості створення навчальних матеріалів, зокрема в період пандемії. Слово

під час обговорення мали наукова співробітниця Лабораторії освітньої інформатики Технологічного університету Онтаріо Уляна Плавущак-Підзамецька (Канада), доцентка кафедри української та російської мов як іноземних Київського національного університету імені Тараса Шевченка Ганна Швець (Україна) та провідний філолог МІОКу Назар Данчишин (Україна).

Позитивними враженнями від проєкту поділилися і його співмодераторка Оксана Левицька та Почесна Консулка Канади у м. Львові Оксана Винницька-Юсипович.

Приємно зазначити, що відразу після заходу освітяни самі проявили інтерес до створення нових проєктів на платформі «Українського освітнього всесвіту». Зокрема, Галина Барляк ініціювала перший вебінар на Порталі. Цей захід присвячений вивченню Голодомору в суботніх і недільних школах українців діаспори. Він відбувся 26 листопада.

• Зустріч модераторів «Українського освітнього всесвіту»

Команда «Українського освітнього всесвіту» продовжує працювати над тим, щоб новостворена комунікаційна платформа виправдала всі очікування українських педагогів з-за кордону і, що найголовніше, стала комфортним середовищем спілкування для кожного з учасників. Саме тому, 2 грудня, відбулася зустріч керівників проєкту з модераторками Порталу – п. Оксаною Левицькою, головою Світової Координаційної Виховно-Освітньої Ради Світового Конгресу Українців (Канада), п. Галиною Барляк, керівницею Центру вивчення та плекання української мови «Зернятко» (Італія), п. Тетяною Співаковською, заступницею директора Української школи в ОАЕ, п. Ларисою Заник, членкинею Управи Шкільної Ради Українського Конгресового Конгресу Америки (США), п. Ольгою Демчук, вчителькою Української школи при Українському культурному товаристві «Просвіта» (Аргентина) – досвідченими освітянками, професіоналками своєї справи.

Ірина Ключковська, директорка МІОКу, керівниця проєкту, вкотре наголосила, що «Український освітній всесвіт» розвиватиметься саме завдяки активності освітян, «які формуватимуть ядро для його безперервного руху і розвитку». І головним завданням модераторок, поряд з обміном досвідом, буде гуртування педагогів на Порталі, активізація вже зареєстрованих користувачів та залучення нових учасників.

Координатори проєкту Олена Мицько, провідна філологиня МІОКу, та Андрій Яців, заступник директора МІОКу, детально розповіли про функції модераторів на Порталі та відповіли на всі запитання, які виникали під час бесіди.

В результаті спільного обговорення дорожньої карти «Українського освітнього всесвіту», з'явилися перші ідеї і пропозиції щодо злагодженої співпраці групи модераторів – алгоритм планування розкладу вебінарів і заповнення календаря; визначення (шляхом опитування) найбільш актуальної тематики для зустрічей на Порталі; залучення найдосвідченіших педагогів-практиків до проведення курсів підвищення кваліфікації вчителів-користувачів «Українського освітнього

всесвіту»; напрацювання критеріїв і правил щодо дописів та публікацій користувачів на Порталі, зокрема на Форумі.

Отже, сподіваємося, що завдяки ініціативності й професійності модераторок, небайдужості українських освітян з усього світу, при постійній підтримці МІОКу, «Український освітній всесвіт» успішно розвиватиметься.

Додаток №2

Презентація-дискусія «Підсумки дворічної дії закону про мову: успіхи та невдачі»

23 квітня Міжнародний інститут освіти, культури та зв'язків з діаспорою провів уже четвертий захід із серії запланованих у межах Бієнале «Українська мова у світі: відступ чи поступ?». Тож бієнале, яке мало відбутися наживо у 2020 році, стало майданчиком для обговорення важливих мовних питань в онлайн-режимі.

Презентацію-дискусію «Підсумки дворічної дії закону про мову: успіхи та невдачі» ми присвятили 2-й річниці прийняття Закону «Про забезпечення функціонування української мови як державної». Захід організували спільно з Фондом «Демократичні ініціативи» імені Ілька Кучеріва.

У першій частині заходу відбулася презентація результатів дослідження Фонду «Демініціативи», проведеного у лютому 2021 р. Аналітик Фонду Сергій Шаповалов висвітлив думку українців щодо мовного закону. Так, за результатами опитування, 27% українців бачать позитивні наслідки регламентації функціонування української мови на державному рівні, 54% підтримують запровадження обов'язкового використання державної мови у сфері обслуговування, 93% респондентів засвідчують, що в Україні немає мовної дискримінації та ін.

У дискусії за участю Богдана Ажнюка – директора Інституту мовознавства імені Олександра Потебні НАН України та Українського бюро лінгвістичних експертиз НАН України; Тараса Кременя – Уповноваженого із захисту державної мови; Лади Рослицької – засновниці та керуючої партнерки компанії Black Trident Defense and Security Consulting Group; Сергія Касянчука – директора Представництва Світового Конгресу Українців в Україні; Ірини Ключковської – директорки Міжнародного інституту освіти, культури та зв'язків з діаспорою було обговорено низку питань: Якою є нова мовна політика України? Як мова впливає на формування політичної нації XXI століття? Як функціонує українська мова у різних сферах суспільного життя? Як взаємодіють «рідна мова – державна мова» в нових реаліях? Чи є мова «м'якою силою» та засобом протидії російській пропаганді? Модерував подію науковий директор Фонду «Демократичні ініціативи» імені Ілька Кучеріва, професор НаУКМА Олексій Гарань.

Директорка МІОКу Ірина Ключковська, оцінюючи дослідження, подякувала Фонду «Демініціативи» за системну роботу та зазначила: «Мене побачені результати наповнюють обережним оптимізмом, бо вони підтверджують, що суспільство в питанні мови досягнуло консенсусу. Адже більша частина

українців погоджується з твердженням, що українська мова є важливим атрибутом незалежності, усі громадяни повинні володіти державною мовою, всі держслужбовці зобов'язані в робочий час спілкуватися державною мовою». І. Ключковська додала, що її найбільше вразила невідповідність відсотків тих, хто вважає рідною українську (74%) і тих, хто розмовляє нею вдома (62%): «Вважаю, це результат русифікації, якої ми зазнавали впродовж багатьох століть та й, зрештою, в незалежній Україні. Будемо вірити цифрам і динаміці, що цей процес зупиниться».

Професор Богдан Ажнюк про результати дослідження сказав так: «Презентація показала верхівку айсберга і ми можемо за тим, як рухається ця верхівка, оцінити, що відбувається з тією частиною, яку ми не бачимо. Результати дослідження дають підстави для оптимізму, але нам не потрібно розслаблятися». Мовознавець провів паралелі між мовними ситуаціями в Україні та в інших країнах світу: «Якщо порівнювати еволюцію мовної ситуації в Україні з нашими сусідами, наприклад з Білоруссю, то будемо констатувати радше успіхи, ніж невдачі. З іншого боку, якщо ми спробуємо порівняти мовне життя нашої країни з Чехією, то побачимо, як багато нам ще потрібно працювати. Але можемо порівнювати мовну ситуацію в нашій країні з тією, яка була століття тому, півстоліття тому, десять років і навіть п'ять років тому, і тут ми побачимо, що зміни сталися колосальні». Розповів і про мовний закон, у розробленні, якого він також брав участь: «Вперше в історії України, а я припускаю, що, можливо, і вперше в історії європейської чи світової політики, проєкт такого визначного закону створювала не політична сила, а група представників громадянського суспільства, науковців, виконавчої влади. Те, що проєкт став законом, – безперечний успіх громадянського суспільства, політичного розуміння мови як складової національної ідентичності та її ролі для якісного майбутнього нашої держави».

Лада Рослицька як експертка з питань міжнародної безпеки зазначила: «Дуже часто питання мови не пов'язують з питанням безпеки. Коли ми розмовляємо про безпеку, то говоримо не тільки про танки, а й про суспільно-політичну ситуацію. У презентації ми побачили рух від радянських ідей до більш демократичних. І це позитивно. Проте бачимо, що значна кількість людей не вірять у верховенство права та в те, що їхні потреби забезпечать державні інституції. Це показує, в яких ділянках потрібно працювати, щоб підвищити імідж інституцій, щоб відбулася взаємодія інституцій та суспільства». Л. Рослицька наголосила: «Варто звернути увагу на те, що багато українців починає говорити російською, коли виходить з дому. І тут важливе питання, чому вдома можна розмовляти рідною мовою без почуття сорому, а за дверима – ні».

Сергій Касянчук, акцентуючи увагу на значенні української мови за кордоном, сказав: «Основним рушієм мовного питання є громадянське суспільство, тому надзвичайно важливо, щоб ініціативи та головна робота йшли від нього. Важливо, щоб був вплив суспільства на державні інституції». Відповідаючи на запитання, С. Касянчук окреслив роль СКУ в питанні збереження та поширення української мови у світі: «Для діаспори теж є завдання втримати та розвинути

мову поза межами України. Питання мови є частиною національної безпеки, суверенітету. Росія робить зброю з усього: з культури, релігії, інформації, мови. Мова стає інструментом агресії, небезпеки... Завдання СКУ – озвучувати всі порушення закону в цивілізованому світі, показувати, як мова стає інструментом війни. Нам важливо показати, що ми захищаємо свою країну, ми захищаємо свій народ, ми творимо свою націю».

Важливою була участь у дискусії Уповноваженого із захисту державної мови Тараса Кременя як керівника інституції, яка забезпечує контроль за виконанням мовного закону. Мовний омбудсмен зробив основні підсумки функціонування закону про мову після двох років з моменту його прийняття: «Мені надзвичайно сподобалося, що українську вважають рідною 72,7%. Надзвичайно розчарований тим, що на Півдні України тільки 8% підтримують обов'язкове застосування української мови у сфері обслуговування... Порівнюючи соціологію Півдня і Сходу, я переконаюся, що Схід набагато україномовніший, ніж Південь». Т. Кремень також висвітлив випадки протидії виконанню закону. Він зазначив, що є значна кількість порушень мовного законодавства: «Порушення мовного закону депутатами України є кричущими. Звісно, тут йдеться про елементи популізму, політику, загравання з Росією, страх перед Путіним... Станом на 16 квітня 2021 року, за три місяці, як запроваджено 30 статтю мовного закону, ми зафіксували 1129 порушень. Якоюсь мірою в нас першими фігурують Київ і Київська область. А щодо сфер, то це ті, де таких порушень бути не може. Це органи державної влади і місцевого самоврядування, освіта». У розмові Уповноважений окреслив проблеми, які потребують нагального вирішення: програма розвитку української мови та курси з її вивчення, вступ до Європейської федерації національних мовних інституцій, розвиток Секретаріату Уповноваженого із захисту державної мови, зокрема забезпечення представництва у регіонах, програма популяризації української мови у світі.

Також модератор О. Гарань поставив учасникам дискусії низку актуальних запитань: Наскільки реформа мовної політики сприяє тому, щоб українська мова ефективно виконувала роль побудови української політичної нації? Чи може існувати «українська версія російської мови» та чи може вона сприяти національній єдності? Наскільки ефективно Україна використовує мову як м'яку силу на зовнішньополітичній арені? Чи є мова чинником об'єднання українців за кордоном, а також відчуття спільності між українцями за кордоном та в Україні? тощо.

Дискутанти дали розлогі відповіді на ці запитання.

На думку директорки МІОКу Ірини Ключковської, «формування української політичної нації можливе лише навколо українського етнічного ядра та чітких мовних принципів, а Закон про мову – це наш бастион, який треба захищати з усіх сил для того, щоб не піддавати загрозі той сформований консенсус». Також І. Ключковська наголосила на необхідності в послідовній державній мовній політиці, дотриманні законодавчих норм, системній освіті, просвітництві,

якісному україномовному конкурентоспроможному продукті як основних важелях, що забезпечать функціонування української мови.

Лада Рослицька, засновниця та керуюча партнерка компанії Black Trident Defense and Security Consulting Group, додала, що «будувати нашу націю ми можемо, чітко зрозумівши те, яким чином мова є інструментом і зброєю».

Про те, що термін «українська російська мова» не має наукового підґрунтя сказав Богдан Ажнюк, директор Інституту мовознавства імені Олександра Потебні НАН України: «Якщо ми говоримо про локальні особливості національної мови, яка обслуговує пострадянський простір у рамках “русского мира”, то тут особливості не більші, ніж у рамках самої національної мови». Мовознавець наголосив: «Я не бачу нічого ні доброго, ні поганого в тому, що хтось пропонує національний варіант російської мови. Загалом особливого наукового підґрунтя в цьому немає. І я не вбачаю в цьому якийсь потенціал використання з пропагандистською метою чи в боротьбі за російську мову в Україні. Навпаки, це більше розпорошує російський мовний загал і виокремлює його в Україні як якийсь мовний анклав, ніж об’єднує його з загальноросійським світом».

Про дії щодо поширення української мови у світі сказав Сергій Касянчук. Він наголосив, що мова є одним із ключових елементів національної самоідентифікації, але, окрім мови, треба знати й географію, історію, культуру, релігію України. Важливою у цьому процесі є мотивація, потрібно сприяти її зростанню. Підсумовуючи, С. Касянчук додав: «Самого закону замало. Треба створити інструменти імплементації закону – це обов’язок держави».

Також учасники презентації-дискусії відповіли на запитання аудиторії.

Загалом презентація-дискусія засвідчила, що питання функціонування української мови, мовних законів та їх дотримання, а також гібридної війни є одними з пріоритетних у сучасній Україні.

Панельна дискусія «Українська на всіх континентах світу»

5 листопада Міжнародний інститут освіти, культури та зв’язків з діаспорою провів Панельну дискусію «Українська на всіх континентах світу» з нагоди Дня української писемності та мови. Це вже п’ятий захід МІОКу в межах Бієнале «Українська мова у світі: відступ чи поступ?» – серії подій для обміну думками, дискусій і напрацювання нових ідей щодо промоції України й української мови за кордоном. Модерувала захід Оксана Трумко, наукова співробітниця МІОКу, кандидатка філологічних наук.

Відкрила Панельну дискусію «Українська на всіх континентах світу» директорка Міжнародного інституту освіти, культури та зв’язків з діаспорою, науковиця, публіцистка, громадська діячка, ініціаторка проєкту «Крок до України» Ірина Ключковська, яка привітала учасників дискусії – науковців, викладачів, вчителів, представників громадських організацій, журналістів із 33 країн світу, від імені Національного університету «Львівська Політехніка» та колективу МІОКу і зазначила: «Сьогодні у фокусі нашої уваги вищі

українознавчі студії у світі. Вони є дуже уважними амбасадорами нашої країни за кордоном, ключовими осередками формування думки про Україну, науковими інституціями, де вивчається україністика».

З вітальними словами на заході виступили представники організацій партнерів МІОКу в багатьох проектах, зокрема і в бієнальних: Марія Купріянова, виконавча директорка Світового Конгресу Українців, Євгенія Петрова, очільниця Світової Федерації Українських Жіночих Організацій та Тарас Кремень, Уповноважений із захисту державної мови, Народний депутат України VIII скликання.

Тема «Українська на всіх континентах» зібрала навколо себе дискусантів із Австралії, Азії, Африки, Європи, Північної та Південної Америки, які розкрили питання: «Як розвивається україністика у світі?», «На якому етапі свого встановлення вона є?», «У скількох університетах світу викладають українську мову?», «Чи багато студентів вивчають українську за кордоном?», «Чи взаємодіють українознавчі студії між собою та університетами України?» тощо. У ході дискусії організатори пропонували опитування для усіх учасників заходу на актуальну тему, яке репрезентувало знання присутніх про побутування української мови за кордоном. Модераторка та запрошені доповідачі аналізували результати й розвінчували міфи.

Розпочав дискусію Стефан Романів, виконавчий директор Австралійської федерації асоціацій етнічних шкіл, перший віцепрезидент Світового Конгресу Українців, голова Союзу Українських Організацій в Австралії. Дискусант здійснив екскурс в історію вивчення української мови в Австралії, дав оцінку стану українознавчих студій в країні та розповів про перспективи розвитку україністики в Австралії. Стефан Романів зазначив, що ще донедавна в Австралії функціонували два центри українознавства, які сьогодні не діють: Центр українських студій при Макуорійському Університеті в Сідней та Центр україністики імені Миколи Зерова в Мельбурні при Університеті Монаша. Натомість створено Фундацію українознавчих студій в Австралії у Сідней, існує Допомоговий фонд українських студій ім. Зерова при Українській громаді у Вікторії. Також дуже великим поступом є те, що сьогодні є можливість вивчати українську у чи не найбільш престижному вищому закладі Австралії – Мельбурнському університеті.

Дискусантка Ірина Збир, викладачка Львівського національного університету імені Івана Франка та Корейського університету іноземних мов Хангук, кандидатка філологічних наук, авторка підручників та статей з української мови як іноземної, української культури та фольклору, поділилася своїм досвідом викладання української мови в корейському виші та розповіла про алгоритм роботи українознавчих студій в Азії. Доповідачка торкнулася історії вивчення україністики на континенті: «У Японії із 1994 року діє Асоціація українців Японії, які займаються проблематикою і вивченням української мови, літератури та культури. Також один із професорів Токійського університету, відомий історик, професор Казуо Накай у 1991 році створив відділення українознавства, а пізніше – кафедру українознавчих студій. Пізніше такі

осередки починають з'являтися і в Китаї, зокрема в Пекінському університеті іноземних мов, у Шанхайському університеті та інших». Ірина Збир зазначила, що лише у Південній Кореї в Інституті Східної Європи та Балканських студій із 2009 року існує окремий факультет україністики, який ніколи не був у складі факультету славістики чи факультету російської мови, як це переважно буває.

Дискутантка наголосила на тому, що в Азії немає української діаспори компактного проживання, як це є в Австралії, в Європі тощо, тому тут ініціаторами із створення українознавчих студій були корінні мешканці країн континенту.

Для громадян України сам факт проживання українців в країнах Африки є своєрідним відкриттям. Про український слід в Африці та про поступ україністики на цьому континенті розповіла Дзвінка Качур, почесна президентка Української асоціації в Південно-Африканській Республіці, наукова співробітниця Центру переходу до сталого розвитку в Університеті Стелленбош в ПАР, ініціаторка та співавторка спільного з МІОКом дослідження «Українці Південно-Африканської Республіки: суспільство, ідентичність, майбутнє». Дискутантка зазначила, що жоден університет на Африканському континенті не викладає українську мову. Причинами цього є низький рівень політичних, наукових та економічних контактів африканських країн з Україною, і навпаки. Також те, що організованої міграції до Африки практично не було, подібно як до Азії, та те, що, хоч багато студентів з континенту навчалися під час Радянського Союзу в Україні, мовою навчання була російська.

Дзвінка Качур розповіла, що сьогодні поширення української мови серед дітей та молоді взяли на себе українські громади. З 2017 року Міністерство закордонних справ України підтримує викладання української мови громадами за кордоном, зокрема при Українській асоціації ПАР діють курси для дорослих, де іноземці вивчають українську мову.

Про сучасний етап розвитку україністики в Європі, яка має дуже давню традицію, розповіла Ірина Дмитришин, завідувачка кафедри української мови Інституту східних мов і цивілізацій (Франція), докторка історичних наук, перекладачка, завдяки перекладам якої франкомовні читачі знайомляться із сучасною українською літературою. Дискутантка зацентрувала увагу на україністиці у Франції та розповіла, наскільки змінилася ситуація в університетах країни щодо кількості викладачів, студентів, навчальних годин за останні роки та що впливає на запит вивчати українську.

Ірина Дмитришин торкнулася періоду зародження викладання української мови у Франції, зокрема зазначила, що це стало можливим завдяки зусиллям українського емігранта Іллі Борщака, який почав викладати у 1938 році. Перша ж штатна посада викладача української мови була введена лише у 1952 році. Українська ж кафедра була відкрита у 1966 році. Сьогодні тут викладають не лише українську мову, а й літературу, мистецтво тощо, ведеться співпраця з українськими університетами. Дискутантка наголосила, що українська секція від початку свого заснування ніколи не була відгалуженням російського департаменту, а належала до департаменту Європи.

Про досвід українців навчання своїх дітей української мови поза державними структурами та про те, які кроки необхідно зробити, щоб у молоді з'явилася можливість отримати сертифікат про володіння українською мовою після навчання за кордоном й отримати переваги під час вступу в українські виші, на прикладі досвіду Канади розповіла Оксана Винницька-Юсипович, почесна консулка Канади в Україні, докторка філософії, викладачка Львівського національного університету імені Івана Франка. Дискутантка зазначила, що «для дієвих українознавчих студій та сильних громад необхідна акредитація вчителів та програм в країнах, де проживають українці. Також, окрім центрів, студій, кафедр українознавства в університетах у цілому світі, необхідно забезпечити акредитацію української мови як іноземної, міжнародної чи другої в державних шкільних системах світу. Для цього не вистачає визнання цих шкіл чи осередків Міністерством освіти України».

Своєю оцінкою сучасного розвитку україністики в країнах Північної Америки поділилася Алла Недашківська, директорка Відділу сучасних мов та культурології Альбертського університету, докторка наук, голова Західноканадського осередку НТШ. Докторка Недашківська викладає курси слов'янської та прикладної лінгвістики, української мови як іноземної, є авторкою друкованих і електронних підручників з української мови як іноземної та низки статей. Проф. Недашківська зацентрувала увагу на мовній програмі, студентах та перспективах розвитку українських студій в Альбертському університеті, які мають широкий ландшафт. Дискутантка озвучила результати дослідження студентів українських студій, здійсненого нею та Оленою Сіваченко у 2014 році, які засвідчили, що студенти мають потребу в нових сучасних комунікативних навчальних матеріалах із залученням новітніх технологій, що вони бажають, щоб навчальний процес був гнучким та зі швидким та легким доступом до навчальних матеріалів. Також для студентів важливо мати контроль над навчальним процесом та можливість працювати самостійно. Це дослідження дало поштовх для розробки матеріалів зі змішаною моделлю вивчення української як іноземної, у яких заняття у класі комбінуються із заняттями онлайн. Ці матеріали ефективно впроваджені у навчальний процес українських студій в Альбертському університеті.

Про сучасний етап розвитку україністики в Південній Америці, зокрема в Аргентині, розповів Юрій Данилишин, голова Управи Українського культурного товариства «Просвіта» (Аргентина), регіональний віцепрезидент Світового Конгресу Українців у Центральній і Південній Америці, співробітник іспаномовного видання «Українське слово» та громадський діяч.

Дискутант зазначив, що сьогодні на рівні приватних чи державних вищих навчальних закладів в країнах Південної Америки немає ніякої ініціативи навчання української мови, хоч українська діаспора тут дуже численна. При різних університетах діють центри з вивчення мов, де викладають різні мови, в тому числі й ті, представників яких на континенті є значно менше, ніж українців. Така ситуація є з російською мовою. Вагомою причиною цього, на думку Юрія Данилишина, є брак економічної підтримки.

Доповідач відзначив, що у Бразилії триває процес створення курсів української мови при університеті Унісентро у школі слов'янських студій за підтримки Геймського університету Драгоманова. Також було засновано віртуальні курси з вивчення української мови на різних рівнях, на які записалося 90 слухачів. Та все ж найголовнішою діяльністю щодо навчання української мови в Південній Америці залишаються суботні школи, школи при церквах та товариствах.

Про форми взаємодії з вищими українознавчими студіями за кордоном, які практикує Міжнародний інститут освіти, культури та зв'язків з діаспорою розповіла Оксана Горда, старша наукова співробітниця Інституту, кандидатка філологічних наук, викладачка української мови як іноземної, співавторка підручників і посібників з української мови як іноземної, авторка наукових статей з методики викладання української мови в іншомовній аудиторії, історії української мови та термінології. Доповідачка зазначила, що МІОК завжди готовий співпрацювати та пропонувати різноманітні форми взаємодії зі світовим українством, вищими українознавчими студіями, школами вихідного дня та громадами.

Вебінари:

- **Перший вебінар-практикум для ознайомлення педагогів українознавчих закладів Центральної та Східної Європи з функціоналом порталу «Український освітній всесвіт»**

28 травня Міжнародний інститут освіти, культури та зв'язків з діаспорою організував перший вебінар-практикум для ознайомлення педагогів українознавчих закладів Центральної та Східної Європи з функціоналом порталу «Український освітній всесвіт» у партнерстві та за підтримки Віри Коник, регіональної віцепрезидентки Світового Конгресу Українців у Центральній та Східній Європі.

Портал «Український освітній всесвіт» – це перша онлайн-карта українознавчих освітніх закладів світу. Тут можна дізнатися про українські заклади освіти у різних куточках світу, ознайомитися з їхньою діяльністю і поділитися своїм досвідом чи матеріалами на форумі для педагогів.

Віри Коник подякувала команді МІОК за створення такої платформи й проведення важливого для роботи освітян вебінару: «Напевне усі знають, наскільки непросто за кордоном вчити дітей рідної мови, рідної культури. Наскільки непросто зберігати ідентичність. І ці люди – це фанати своєї справи, які часто жертвуючи своїм часом, деякими сімейними справами, займаються цією благородною справою».

І, справді, саме на плечі українських педагогів покладена місія збереження ідентичності, плекання любові до української культури. Не даремно Ірина Ключковська, директорка МІОКу, називає вчителів зірками на нашому небосхилі. Адже саме вони дарують життя нашому «Всесвіту» й роблять його живим. Тому наш обов'язок – допомогти їм у цьому: «Ми вважаємо, що

зобов'язані допомогти вчителям, які так жертовно працюють, і дати їм інструмент, щоб вони могли користатися і зробити свою роботу легшою».

Також з вітанням звернулася Оксана Левицька, голова Світової Виховно-Освітньої Ради Світового Конгресу Українців, і висловила свої сподівання на спільну продуктивну працю: «Я справді рада, що МІОК взяв ініціативу проводити такі практикуми, я вважаю, що дуже важливо, що ми всі долучилися до цього порталу, який стартував».

Керівниці проєкту порталу, Олена Мицько, Наталя Мартинишин і Галина Темник ознайомили учасників вебінару-практикуму з роботою на порталі «Український освітній всесвіт». Прокоментували кожен етап: від реєстрації до публікування інформації на форумі. Зокрема, пояснили, як створити й віднайти певний навчальний заклад на карті, як додавати інформацію до розділу «Новини», а також можливості форуму як платформи для обміну матеріалом чи ідеями українських освітян.

Для МІОКу це лише перший крок до роботи з порталом, адже попереду розширення функціоналу і ще більше можливостей для єднання українських освітян навіть з різних куточків світу.

- **Вебінар-практикум для ознайомлення педагогів українознавчих закладів США, Канади та Аргентини з функціоналом порталу «Український освітній всесвіт»**

19 червня відбувся черговий із вебінарів-практикумів, які організовує Міжнародний інститут освіти, культури та зв'язків з діаспорою для педагогів українознавчих закладів зі всього світу для ознайомлення з функціоналом порталу «Український освітній всесвіт».

Цього разу учасниками вебінару стали директори та вчителі українських шкіл різних типів навчання зі США, Канади та Аргентини.

Координатор проєкту Олена Мицько привітала вчителів, подякувала їм за бажання навчатися та здобувати новий досвід професійного спілкування на платформі «Українського освітнього всесвіту» та наголосила, що зараз відбувається перший етап роботи з порталом, адже попереду розширення функціоналу і ще більше можливостей для єднання українських освітян із різних куточків світу.

Співорганізатор вебінарів Оксана Левицька, голова Світової Виховно-Освітньої Ради Світового Конгресу Українців, зазначила, що інтерес до роботи порталу зростає, і це вчергове підтверджує кількість учасників, які зголошуються на практикуми: «Вчителі не перестають навчатися, особливо в умовах онлайн. Дуже дякуємо команді МІОКу за організацію навчальних вебінарів».

Далі всі учасники розійшлися по окремих кімнатах, де тренери Олена Мицько, Наталя Мартинишин та Галина Темник докладно ознайомили їх із функціоналом порталу, а також покроково, з відпрацюванням практичних навичок, навчили не лише легко знаходити зазначені навчальні заклади на карті, а й реєструвати свої,

публікувати новини, спілкуватися на форумах та обмінюватися навчальними матеріалами.

Нагадаємо, що портал «Український освітній всесвіт» – це перша онлайн-карта українознавчих освітніх закладів світу. Тут можна дізнатися про українознавчі заклади освіти у різних куточках світу, ознайомитися з їхньою діяльністю та поділитися своїм досвідом чи матеріалами на форумі для педагогів.

- **Семінар «Мова та культура: аспекти взаємодії в освітніх проєктах МІОКу» на VI Міжнародному симпозіумі славістичних студій у Бразилії**

Україністи МІОКу провели семінар «Мова та культура: аспекти взаємодії в освітніх проєктах МІОКу».

30 вересня наукові співробітниці Міжнародного інституту освіти, культури та зв'язків з діаспорою НУ «Львівська політехніка» Оксана Горда, Оксана Трумко, Галина Темник і провідна філологиня Олена Мицько провели в онлайн-режимі семінар-практикум з української мови як іноземної (УМІ) на тему «Мова та культура: аспекти взаємодії в освітніх проєктах МІОКу». Захід відбувався у межах VI Міжнародного симпозіуму славістичних студій у Бразилії, що цього року був присвячений 130-літтю української та 150-літтю польської діаспори в цій країні. Організатори події – Центр славістичних студій в UNICENTRO – Irati Campus.

Серед гостей події були Жорже Рибка, Почесний консул України у м. Сан-Паулу Федеративної Республіки Бразилія, Вікторіо Соротюк, віцепрезидент Світового Конгресу Українців, голова Українсько-Бразильської Центральної Репрезентації, Роман Данилишин, директор української школи при Українському товаристві «Просвіта» в Аргентині, викладачі української мови та науковці.

Для учасників семінару команда МІОКу представила низку своїх нових освітніх проєктів з УМІ. Презентаторки, зокрема, розказали про змістове наповнення підручника «Ключ до України: міста і люди» у двох частинах і навчального посібника «Образки з Лесиноного життя» та особливості роботи з цими навчальними виданнями, показали фрагмент відеоінтерв'ю із відомими співачками та композиторками сестрами Тельнюк у контексті ознайомлення з проєктом «Мистецькі прогулянки з МІОКом» і продемонстрували, як можна працювати з таким навчальним матеріалом.

Йшлося і про Міжнародну школу україністики «Крок до України», яка в час пандемії двічі на рік (взимку та влітку) працює онлайн і дає чудову можливість всім охочим вивчити українську мову й пізнати модерну та традиційну Україну.

Говорили також про особливості взаємодії між українськими педагогами з усього світу на комунікаційному порталі «Український освітній всесвіт»: обмін досвідом, новинками, розробками, анонсування подій тощо, а в недалекому майбутньому – і можливість проведення вебінарів. Це, до слова, перша онлайн-платформа, яку МІОК розробив у відповідь на звернення педагогів із 36 країн

світу – учасників Першого світового форуму українознавчих суботніх та недільних шкіл (Львів, 2018).

Презентовані проекти міоківців викликали зацікавлення в учасників семінару-практикуму, про що свідчили поставлені доповідачам запитання і висловлені подяки для колективу МІОКу та директорки інституту Ірини Ключковської за багаторічну співпрацю, підтримку українців за кордоном і готовність допомогти у вирішенні багатьох актуальних для них питань.

Дякуємо організаторам події, зокрема Клодожілу Фабіано Рібейро дос Сантос, професорові UNICENTRO – Irati Campus, за запрошення на семінар, можливість представити наші напрацювання і спілкування, що надихає до праці над новими проектами.

Міжнародні школи україністики «Крок до України»

Організовано та проведено:

- **XIV Міжнародна школа україністики «Крок до України» (зимова)**

7 лютого відбулося закриття XIV Міжнародної школи україністики «Крок до України». На запит охочих школа Міжнародного інституту освіти, культури та зв'язків з діаспорою Національного університету «Львівська політехніка» (МІОК) вперше пройшла взимку (25 січня – 7 лютого).

У школі взяли участь студенти з Бразилії, Німеччини, Казахстану, Китаю та Сербії. Слухачі школи навчалися у чотирьох групах, відповідно до рівня володіння мовою (A1, A2, B1, B2) та обирали зручний для себе графік навчання.

Викладачами школи були наукові співробітники МІОКу, доктори філософії, автори підручників та посібників з української мови як іноземної, статей з методики викладання УМІ, серед яких: Оксана Горда, Назар Данчишин, Галина Темник, Оксана Трумко, Наталія Мартинишин, Оксана Галайчук. Координувала роботу школи Ольга Руснак, адміністрував – Андрій Яців, заступник директора Інституту.

Студенти прослухали двотижневий інтенсивний курс з української мови як іноземної, у програмі якого: щоденні заняття з української мови, щоденна розмовна практика, дискусійні клуби вихідного дня за участю відомих особистостей (для групи B1-B2), розмовні клуби на актуальні теми (для групи A1-A2). Для слухачів школи була створена віртуальна україномовна платформа для спілкування українською із викладачами та усіма студентами школи під час та після завершення школи. На закритті учасники школи отримали сертифікати про проходження навчального курсу.

Цьогоріч гостями дискусійних клубів були експерти з мистецтва, медицини та політики. Це Михайло Кобрин, директор Музично-меморіального музею Соломії Крушельницької у Львові, кандидат філософських наук, релігієзнавець, який провів віртуальну екскурсію експозиційними кімнатами будинку оперної

співачки й розповів цікаві факти із життя примадонни, що дало можливість студентам більше пізнати культуру України.

Гостем дискусійного клубу був Роман Дутка, доктор медичних наук, професор, заслужений лікар України, завідувач кафедри пропедевтики внутрішньої медицини Львівського національного медичного університету ім. Данила Галицького. Завдяки професору Дутці студенти школи не лише довідалися про профілактику захворювання на коронавірус, а й освоїли поширену медичну термінологію, здобули досвід публічного виступу та попрактикували мовлення.

Слухачі школи віртуально зустрічалися із Людмилою Зборовською, акторкою Львівського театру естрадних мініатюр «І люди, і ляльки», дослідницею та виконавицею фольклору, учасницею гурту автентичної музики «Коралі», скрипалькою у спільноті «Дриг». В онлайн режимі студенти побували у стінах театру ляльок, побачили панораму сцени та партеру, як монтуються декорації та головних героїв вистав – ляльок, довідалися багато нового та цікавого й вивчили чимало слів з театрального словника.

Спікеркою дискусійного клубу школи україністики «Крок до України» була Оксана Юринець, народна депутатка України VIII скликання, голова делегації Парламентської Асамблеї НАТО, голова підкомітету з питань регіонального та транскордонного співробітництва між Україною та країнами ЄС Комітету Верховної Ради України з питань європейської інтеграції, співголова міжпарламентської групи дружби Україна-Польща, членкиня Парламентського комітету асоціації між Україною та Європейським Союзом, кандидатка економічних наук, професорка Національного університету «Львівська політехніка». Під час зустрічі студенти школи мали чудову нагоду опанувати, попрактикувати та засвоїти нову лексику сфери політики та міжнародної економіки.

Із відгуків студентів:

Августіньо Пашко (Бразилія): «Мені було дуже приємно знову відвідувати школу. Я навчився багато чому. У моєму випадку, коли я маю знання старої мови, яку вивчив тут, вдома у Бразилії, розмовна практика дуже важлива, щоб зрозуміти помилки та оновити свій словниковий запас.

Дякую всім за співпрацю та терпіння. Сподіваюся, що пандемія скоро закінчиться і ми зможемо особисто зустрітися в Україні або в Бразилії найближчим часом».

Тетяна Головчук (Казахстан): «Я вперше у цій школі і я дуже здивована професіоналізмом усіх вчителів. Вони були не тільки спеціалістами, але й друзями. Я вас дуже всіх полюбила. Заняття проходили «на одному диханні». Надіюся, що на літню школу я також до вас приєднаюся».

Олексій Віславський (Сербія): «Програма школи була чудовою, зорієнтованою на потреби студента і дуже насиченою. Просто 10 з 10! Викладачів також оцінив би на 10 з 10! Вони були дуже приязні й терпеливі, що надзвичайно важливо для

такої роботи. Працювати з Оксаною та Назаром – одне задоволення. Обоє мають гарне почуття гумору і щоразу створювали мені чудовий настрій на цілий день. Планування школи на найвищому рівні, програма занять добре сформована, структурована та відповідала моїм потребам, навіть у тому випадку, коли у мене з'явилося прохання про перенесення занять. Якби у мене в майбутньому виникло бажання продовжити навчання, то звертався б саме сюди. Чудова робота!»

- **Зустріч із Михайлом Кобриним на зимовій школі «Крок до України»**

30 січня, гостем Дискусійного клубу XIV Міжнародної школи україністики «Крок до України» був Михайло Кобрин, директор Музично-меморіального музею Соломії Крушельницької у Львові, кандидат філософських наук, релігієзнавець. Модерував подію Назар Данчишин, молодший науковий співробітник Інституту.

Музейник зустрівся зі слухачами школи з Бразилії, Казахстану, Китаю, Німеччини та Сербії у будинку оперної співачки Соломії Крушельницької, в інтер'єрі початку XX століття. Тут Михайло Кобрин провів віртуальну екскурсію експозиційними кімнатами та розповів цікаві факти із життя примадонни. Студенти побачили рояль, на якому грала Соломія Крушельницька, і за яким любив сидіти композитор Мирослав Скорик, портрети, оригінальні фотографії, афіші, відтворені сценічні костюми артистки.

Атмосфера будинку з його експонатами та розповідь Михайла Кобрини відкрили учасникам Дискусійного клубу Соломію Крушельницьку як жінку передових поглядів, яка зважилась на шлюб у досить пізньому віці – 38 років, любила грати в рулетку та була першою українкою, яка керувала автомобілем. У мистецькому ракурсі, оперна діва була актрисою, яка на сцені зі статної жінки перевтілювалась у тендітну японку та давала нове життя й тріумф, здавалось б, провальним операм, як це було з «Мадам Баттерфляй» Джакомо Пуччіні.

Невипадково гостем Дискусійного клубу став музейник Михайло Кобрин, а ключовою постаттю – відома на весь світ українка Соломія Крушельницька, адже школа україністики МІОКу – це можливість не лише вивчити українську мову, а й пізнати культуру України. Знакові постаті України часто є героями навчальних видань, створених авторським колективом Інституту. Так, Соломії Крушельницькій присвячено розділ у першій частині нового підручника «Ключ до України: міста і люди».

«Було дуже чудово дізнатися про Соломію Крушельницьку. Тут у Бразилії ми знаємо про українських поетів, письменників – творців літератури, про творців музики – на жаль, ні» – прокоментував студент Школи, кінорежисер Гуго Пашко.

Із багажем знань та вражень, учасники Дискусійного клубу розійшлися дискутувати про побачене та почуте у групах з викладачами.

- **Зустріч із Романом Дуткою на зимовій школі «Крок до України»**

31 січня слухачі XIV Міжнародної школи україністики МІОКУ «Крок до України» віртуально зустрілися з Романом Дуткою, доктором медичних наук, професором, заслуженим лікарем України, завідувачем кафедри пропедевтики внутрішньої медицини Львівського національного медичного університету ім. Данила Галицького. Модерувала подію Олена Мицько, провідна фахівчиня Інституту.

Студенти Школи з Бразилії, Казахстану, Китаю, Німеччини та Сербії мали можливість поставити запитання практикуючому лікареві, які стосувалися чи не найбільш актуальної теми сьогодення – коронавірусу. Профілактика захворювання, вироблення антитіл, вакцинація, прогнози розвитку епідемії, режим роботи та відпочинку – те, що цікавило учасників Дискусійного клубу Школи. Професор Дутка за допомогою простих прикладів пояснив механізми дії COVID-19 та імунної системи під час боротьби з хворобою та дав чіткі рекомендації запобігання захворюванню. Студенти Школи поділилися інформацією про поширення хвороби у їхніх країнах та карантинні обмеження, запроваджені у місцях їхнього проживання. Учасники Дискусійного клубу не лише довідалися корисну інформацію від медичного експерта, а й освоїли поширену медичну термінологію, здобули досвід публічного виступу та попрактикували мовлення.

«Відпочинок, праця з оптимізмом, життя в духовному та фізичному комфорті» – формула здоров'я від Романа Дутки, який побажав усім бути дужими та зустрітися у Львові за філіжанкою кави!

• Зустріч із Людмилою Зборовською на зимовій школі «Крок до України»

6 лютого в рамках XIV Міжнародної школи україністики МІОКУ «Крок до України» відбувся Дискусійний клуб із Людмилою Зборовською, акторкою Львівського театру естрадних мініатюр «І люди, і ляльки», дослідницею та виконавицею фольклору, учасницею гурту автентичної музики «Коралі», скрипалькою у спільноті «Дриг». Модерувала подію координаторка школи Оля Руснак.

Студенти із Бразилії, Німеччини, Казахстану, Китаю та Сербії віртуально побували у стінах театру ляльок, побачили панораму сцени та партеру, як монтуються декорації та головних героїв вистав – ляльок.

Людмила Зборовська розвіяла міф – що театр ляльок – лише для дітей. Розповіла про репертуар театру для дорослих, персонажами вистав якого також є ляльки, виготовлені з урахуванням «зрілої» тематики та аудиторії. Акторка показала різновиди ляльок, серед яких планшетні, тростинні, вертепні тощо, і механізми їхньої дії та продемонструвала голоси, якими вони розмовляють. Також Людмила Зборовська познайомила слухачів школи з поняттям «автентична музика» та заспівала стародавню колядку.

Під час Дискусійного клубу студенти школи не лише довідалися багато нового та цікавого, а й вивчили чимало слів із театрального словника, таких як: афіша, диригент, сюжет тощо, які, до речі, часто чуємо у повсякденні.

- **Зустріч із Оксаною Юринець на зимовій школі «Крок до України»**

7 лютого гостею Дискусійного клубу XIV Міжнародної школи україністики МІОКу «Крок до України» була Оксана Юринець, народна депутатка України VIII скликання, голова делегації Парламентської Асамблеї НАТО, голова підкомітету з питань регіонального та транскордонного співробітництва між Україною та країнами ЄС Комітету Верховної Ради України з питань європейської інтеграції, співголова міжпарламентської групи дружби Україна-Польща, членкиня Парламентського комітету асоціації між Україною та Європейським Союзом, професорка Національного університету «Львівська політехніка».

Політикиня зустрілася зі слухачами школи з Бразилії, Казахстану, Китаю, Німеччини й Сербії та розповіла про інтеграцію України в європейський та євроатлантичний простір, про нові можливості, що відкрилися для України після підписання Угоди про Асоціацію з ЄС, про цікаві зустрічі та спілкування з провідними політиками світу.

Оксана Юринець поділилася своєю історією успіху й особистим досвідом участі жінки у політичному житті та підтримала студентів у їхньому прагненні вивчити українську мову: «Додаткове знання мови дає виключно нові можливості та перевагу. Не важливо чим ти займаєшся, ти маєш постійно вчитися, щоб бути найкращим у своїй професії і себе оточувати тими людьми, з кого будеш брати приклад. Людина зі знаннями завжди буде мати шанс і можливість себе зреалізувати. Я пишаюся тим, що на Парламентській Асамблеї НАТО та на різних заходах у останні кілька років, як мову виступу, стали додавали ще й українську. Я переконана, що завдяки вивченню вами української мови як іноземної ви будете компетентні в тому, що відбувається в Україні, в тому, як Україна розвивається. Для нас дуже важливо поширювати правдиву інформацію, що є в країні».

Дискусійний клуб з Оксаною Юринець для слухачів школи був дуже цікавим та пізнавальним. Студенти отримали чудову нагоду опанувати, попрактикувати та засвоїти нову лексику сфери політики та міжнародної економіки.

XV Міжнародна школа україністики «Крок до України» (літня)

- **18 липня, відбулося відкриття ювілейної XV Міжнародної школи україністики «Крок до України» в режимі онлайн.**

Участь у події взяли не лише студенти Школи, які цьогогоріч представляють 9 країн світу, а й поважні гості від українських організацій за кордоном, (зокрема, д-р. Євгенія Петрова, очільниця СФУЖО, Богдан Райчинець, президент Європейського Конгресу Українців, Люба Горват, генеральний секретар Союзу українців Румунії, Гуто Пашко, відомий бразильський кінорежисер українського походження й уже двічі випускник школи), викладачі й освітяни.

Студентами Школи стали як представники української діаспори, так й іноземці, охочі пізнати Україну. Протягом двох тижнів інтенсивного навчання вони не лише вивчатимуть українську мову як іноземну, але й отримають змогу зануритися в українську культуру, історію та, звичайно, Україну модерну.

Відкрила Літню школу д-р. Ірина Ключковська, директорка МІОКу, засновниця Школи й освітнього напрямку «Крок до України», яка зазначила: «Цьогорічна школа є особливою не лише тому, що вона вже п'ятнадцята за ліком, а й тому, що відбувається в рік, коли наша Батьківщина і весь український світ готується відзначати 30-ліття незалежності України, а також у момент, коли нарешті набули чинності всі норми Закону України про державну мову, до ухвалення якого ми йшли практично 30 років».

За словами І. Ключковської, особливістю школи є також те, що після закінчення навчання студенти отримають сертифікати про вивчення УМІ від “Львівської політехніки”, одного із найрейтинговіших університетів в Україні, добре відомого у Європі, найстаршого у східній Європі, який має цілий спектр навчальних дисциплін, зокрема гуманітарних.

Очільниця Інституту висловила подяку Євгенії Петровій, Голові СФУЖО, за турботу про всіх, хто плекає та хоче вивчати українську мову, а також за партнерство між СФУЖО та МІОКом. Крім того, директорка МІОКу подякувала за співпрацю Союзу Українців Румунії в особі п. Любові Горват за опіку над українцями, українцями, які проживають у Румунії.

На Школу зареєструвалися учасники з Аргентини, Бразилії, Казахстану, Молдови, Німеччини, Росії, Румунії, Словенії та США, серед яких 11 українок із діаспори, що рішенням Стипендійного комітету Світової Федерації Українських Жіночих Організацій одержали Стипендію імені Анни Кісіль.

З нагоди відкриття Школи до студентів звернулася д-р. Євгенія Петрова, виконувачка обов'язків голови Світової Федерації Українських Жіночих Організацій, яка від імені СФУЖО та її мережі із майже 30 країн світу привітала всіх учасників відкриття з початком роботи ювілейної XV школи українистики «Крок до України». Євгенія Петрова зауважила, що світове українське жіноцтво діаспори в усі часи опікувалося й продовжує дбати про збереження українських національних цінностей у діаспорі, а насамперед української мови, яка є нашим генетичним кодом.

За словами очільниці СФУЖО, особливо приємно, що цьогоріч учасницями школи є 11 українок із 7 країн світу, які отримали стипендію, засновану СФУЖО на світлу пам'ять Анни Кісіль – відомої української діячки, Голови СФУЖО у 2018-2020 рр., віце-президентки Світового Конгресу Українців, палкої українки, щедрої меценатки, яка всебічно підтримувала вивчення української мови та культури серед діаспорної молоді діаспори.

На думку др. Євгенії Петрової, дуже зворушливим є той факт, що відтепер в одній віртуальній аудиторії на Школі навчатиметься українська молодь із різних куточків світу, об'єднана бажанням присвятити свій літній час на те, щоб здійснитися на сходинку вище в здобутках з української мови.

Уже вдруге на Школі «Крок до України» розпочали навчання студенти з Румунії, які отримали стипендію на навчання від Союзу Українців Румунії. До учасників події звернулася Любов Горват, генеральна секретарка Союзу Українців Румунії. Вона передала вітання від голови СУР Миколи-Мирослава Петрецького з нагоди відкриття Школи, а також підкреслила, що цьогоріч на Школі МІОК за сприяння СУР беруть участь студенти з трьох університетів Румунії, які виявили бажання вивчати українську мову. За словами Любові Горват, Союз Українців Румунії акцентує свою роботу на підтримці розвитку української освіти у Румунії, проводить багато освітніх, культурних заходів, реалізує проєкти для забезпечення мовних прав українців у цій країні – зокрема, співпрацює з Міністерством освіти і науки Румунії, що дає змогу підтримувати мовну ідентичність української громади, проводить конкурси, з'їзди освітян і багато заходів по всій Румунії.

Спеціальним гостем події став Богдан Райчинець, президент Європейського Конгресу Українців, який у своєму виступі побажав успіху усім студентам Школи та наголосив на тому, що освітній проєкт МІОКу є дуже хорошою мотивацією для громад з усіх європейських країн і важливим досвідом для збереження української мови й ідентичності в громадах. За його словами, чи не найбільшою цінністю кожної школи є її студенти й випускники, люди, які успішно пройшли навчання, здобули нові знання та досвід, і не лише використовують це у своїй професійній діяльності, а й поширюють у світі.

Саме таким є ще один учасник відкриття – відомий бразильський режисер українського походження, двічі випускник Школи Гуто Пашко. Він привітав нових студентів і підкреслив, що завдяки українській мові Україна є живою в усьому світі: «Незалежно від того, де ми народилися і живемо – ми українці. Знаючи українську мову, ми зберігаємо нашу культуру та історію».

Студентка Школи Тетяна Головчук із Казахстану, яка вдруге бере участь у навчанні, а цьогоріч отримала стипендію СФУЖО ім. Анни Кісіль, подякувала СФУЖО від імені усіх стипендіаток за змогу вивчати українську мову та зазначила, що великою справою є підтримка молоді з багатьох країн, яка попри велику відстань має бажання вивчати українську мову, зберігати традиції та своїм прикладом показувати, що не можна соромитися говорити рідною мовою у чужому середовищі.

За словами Тетяни Головчук, жінки мають більший вплив на формування світогляду майбутнього покоління, і якщо вони знатимуть українську мову, культуру й традиції свого народу, то зможуть зберегти й передати їх навіть перебуваючи на чужині, а Україна зможе підійматися у переліку національних брендів у світі.

Участь у події взяла Катрін Герц – уже втретє студентка Школи. Німкеня нещодавно повернулася з України, де отримала нове натхнення вивчати українську мову. Звертаючись до усіх студентів, вона побажала, щоб навчання на XV Школі «Крок до України» стало для усіх не лише досягненням, а й великою радістю, яка збагатить життя.

Студенти й учасники відкриття познайомилися з викладачами Школи «Крок до України» Оксаною Гордою, Оксаною Галайчук, Наталею Мартинишин, Олею Руснак, Оленою Мицько, Оксаною Трумко, Галиною Темник, Марією Лизак та Назаром Данчишином, які є науковими співробітниками МІОКу, авторами підручників з української мови як іноземної, розробниками авторських методик з УМІ та адміністратором Андрієм Яцівим. Студенти отримали вичерпну інформацію про роботу школи, розклад занять, розмовних практик і дискусійних клубів та висловили готовність розпочати навчання.

- **Перший дискусійний клуб вихідного дня з Маркіяном Мальським**

24 липня у межах XV Міжнародної літньої школи україністики «Крок до України», яка цього року утримує працює онлайн, відбувся перший дискусійний клуб вихідного дня з відомою особистістю. Студенти з 9-и країн світу зустрілися з Маркіяном Мальським, почесним консулом Австрії у Львові, відомим українським юристом, державним діячем, доктором юридичних наук, адвокатом, партнером юридичного об'єднання «Arzinger», Головою Львівської обласної державної адміністрації у 2019 р.

Модерувала подію Ірина Ключковська, директорка МІОКу. Вона наголосила, що дискусійні клуби Школи покликані передусім відкрити її учасникам модерну Україну, тому на них запрошені відомі особистості, які формують обличчя сучасності.

Маркіян Мальський у своїй розповіді зосередився на особливостях консульської роботи, а також на історії українсько-австрійських зв'язків. Він, зокрема, зазначив: «В Україні й Австрії зараз дуже багато спільного. Наприклад, бачимо поживання інтересу до класичного мистецтва, свідченням чого є фестиваль «МоцАрт». Мало хто знає, що син Вольфганга Амадея Моцарта, Франц Ксавер Вольфганг Моцарт, понад 30 років мешкав у Львові. Ушанування цієї постаті відіграє дуже вагомий роль у теперішніх українсько-австрійських відносинах. Власне, у напрямку популяризації класичної музики сьогодні налагоджена дуже плідна співпраця між нашими державами».

Студенти із захватом слухали бесіду з поважним гостем, а дехто відважився поставити запитання. Зосібна, Тетяна Головчук із Казахстану поцікавилася організацією фестивалю «МоцАрт», а Наталія Корольок із Аргентини спитала про виклики дипломатичної роботи під час пандемії коронавірусу. Опісля події слухачі Школи у форматі розмовної практики обговорили півгодинну зустріч із Маркіяном Мальським у малих групах за участю викладачів.

- **Другий дискусійний клуб вихідного дня із Михайлом Демцю**

25 липня, під час XV Міжнародної літньої школи україністики «Крок до України», відбувся другий дискусійний клуб вихідного дня з відомою особистістю. Студенти зустрілися в режимі онлайн із Михайлом Демцю, знаним українським художником-постімпресіоністом та експресіоністом, Народним художником України, роботи якого представлені у багатьох музеях України та Європи, а також численних приватних колекціях.

Андрій Яців, заступник директора МІОКу, спілкувався з Михайлом Демцю у майстерні художника. Тож окрім самої розмови, студенти мали змогу побачити святеє святих митця – місце, де творяться його нові шедеври. Модератор підкреслив: «Пан Демцю належить до переліку десятих найвідоміших сучасних українців і справді є тим, хто представляє нову українську культуру у світі. Він уже мав багато виставок у різних країнах Європи».

Сам митець на запитання про те, як і коли він створює свої картини, зауважив: «Я працюю в будь-який час доби. Не потрібно чекати натхнення. Треба просто почати працювати, і муза сама до тебе приходить. Я ніколи не роблю ескізів наперед, а одразу відтворюю те, що десь-колись бачив чи мені приходило до голови. Головне, почати, а далі – воно само закрутиться».

Ірина Ключковська, директорка МІОКу, запитала гостя, чому в його роботах домінує червона барва, на що той відповів: «Коли я ще не мав власної майстерні, я працював у підвалі, при свічках. У такому освітленні добре малювати саме в цій гамі. Крім того, я тоді писав багато картин на гуцульську тематику. А там червоний колір чи не основний».

Зазначимо, серед студентів Школи є добра товаришка Михайла Демцю, Катрін Герц (Німеччина), яка разом із чоловіком чимало допомогла українцеві в організації його виставок у західній Європі. До речі, Катрін уже вчетверте бере участь у Школі «Крок до України».

Наприкінці зустрічі Михайло Демцю провів невеличку екскурсію своєю майстернею, а студенти поставили низку запитань. Зокрема, Софія Поліщук зі США, поцікавилася, чи виставляли роботи Михайла Демцю в її країні. Художник відповів, що підкорення США – одна з його наступних цілей.

Отож Школа триває. Попереду на студентів чекає ще чимало цікавого. Протягом тижня – інтенсивне навчання української мови, а на вихідні – зустрічі з новими неординарними особистостями.

• Третій дискусійний клуб вихідного дня з Івною Лобан

31 липня у межах XV Міжнародної літньої школи україністики «Крок до України», відбувся третій дискусійний клуб вихідного дня з відомою особистістю. Студенти зустрілися (традиційно на час пандемії, в режимі онлайн) з Івною Лобан, авторкою культурно-мистецьких проєктів «Під Зорею Пінзеля» та «Натхненні Пінзелем», засновницею Арт-студію Івони Лобан, громадською діячкою, модельєркою.

Модерував подію Назар Данчишин, філолог МІОКу. Він розпитував гостю про те, коли вона почала захоплюватися скульпторами Йогана Георга Пінзеля, а також як їй вдається заради ідеї порятунку творчої спадщини митця поєднувати різні види мистецтва – музику, живопис, дизайн одягу тощо.

На кожне запитання Івони Лобан дала цікаві вичерпні відповіді. Зокрема, вона зазначила: «Сталося так, що багато моїх друзів – не філологів, істориків, мистецтвознавців чи журналістів, а бізнесменів, лікарів, юристів, – не знали всесвітньо відомого українського скульптора Пінзеля. Тож я заповзялася

відкрити для них і широкого загалу цю постать, незаслужено забуту на майже 300 років. Для цього якнайкраще надавалася мода, і як дизайнерка одягу я вплітала барокові елементи із творчості митця у свої роботи. А далі до нашого проєкту ми долучили музикантів, художників. Тож ми й зацікавили людей особистістю нашого Генія. Звідси й почалася широка його популяризація».

Захват від розмови з Івною Лобан висловила Ірина Ключковська, директорка МІОКу, а самі студенти Школи довго не відпускали гостю, засипаючи її своїми запитаннями. До речі, під час розмови виникла ідея по завершенні пандемії провести екскурсію місцями Пінзеля на наступних Школах «Крок до України», з-поміж іншого й у Годовиці, де Івона Лобан зініціювала порятунок занедбаного храму Всіх Святих (власне, у ньому зберігалася низка робіт Пінзеля).

Опісля бесіди студенти розділилися на групи за рівнем знань української мови й обговорили зі своїми викладачами відвідану подію.

- **Четвертий дискусійний клуб вихідного дня з Андрієм Павлівим**

1 серпня, останнього дня XV Міжнародної літньої школи україністики «Крок до України», відбувся четвертий дискусійний клуб вихідного дня з відомою особистістю. Його гостем у режимі онлайн став Андрій Павлів, директор Львівського конференц-бюро, координатор проєктів “Почесні Амбасадори Львова” та “Львів науковий”.

Захід модерувала Ірина Ключковська, директорка МІОКу. Вона наголосила на вагомій ролі інституції, яку очолює пан Павлів, у науковому, культурному та бізнесовому житті міста.

Андрій Павлів підкреслив: «Аналогічні до львівського конференц-бюро існують і в інших європейських містах, особливо великих. Широкий спектр нашої роботи дозволяє сприяти популяризації Львова й України загалом. У цьому контексті ми, наприклад, відзначаємо найактивніших громадян титулом почесного амбасадора за промоцію рідного міста.»

Студенти Школи поставили чимало запитань. Стосувалися вони різних тем: від туризму до історії появи у Львові його візитівки – кави.

Після цієї події слухачі обговорили її зі своїми викладачами у межах дискусійних клубів.

Конкурси:

Конкурс проєктів «Бренд Україна: творимо разом»

Організовано і проведено:

З нагоди 30-ї річниці відновлення незалежності України МІОК спільно з Українською школою в ОАЕ «Софія» ініціювали проведення Міжнародного конкурсу проєктів серед української молоді за кордоном «Бренд Україна: творимо разом». Партнери – Світова Федерація Українських Жіночих

Організацій, Світова Координаційна Виховно-Освітня Рада Світового Конгресу Українців.

- **Вебінар для учасників Міжнародного конкурсу проєктів «Бренд Україна: творимо разом»**

4 лютого МІОК організував вебінар для координаторів команд-учасниць Міжнародного конкурсу проєктів для української молоді за кордоном «Бренд Україна: творимо разом». Вебінар провела Тетяна Співаковська, заступниця директора Української школи в ОАЕ «Софія».

До участі у конкурсі зареєструвалася 41 команда із 16 країн світу! Цей конкурс є надзвичайно важливим, оскільки ставить за мету залучити молодь та дітей з усього світу до творення та промоції образу України в їхніх середовищах. Організатори конкурсу «Бренд Україна: творимо разом» – МІОК та Українська школа в ОАЕ «Софія», партнери – СФУЖО та СКВОР СКУ.

Під час вебінару Тетяна Співаковська детально розповіла про кейс-метод, про те, як з ним працювати і як його оцінюють, про шляхи виконання поставлених у кейсі завдань, пояснила роль координатора команди під час роботи із кейсом. Окрім цього, пані Тетяна дала поради про те, як оформити проєкт, аби він був цілісним та логічним.

Наприкінці зустрічі координатори команд, які попередньо вже отримали умови кейсу, мали змогу поставити запитання

- **Урочисте вручення дипломів і призів командам-переможницям**

30 серпня відбулося урочисте вручення дипломів і призів командам-переможницям, які запропонували власні ідеї для просування та формування позитивного іміджу України.

У конкурсі взяли участь 94 учасники (21 команда) віком від 10 до 18 років. Проєкт охопив 11 країн, серед них Німеччина, Сполучені Штати Америки, Португалія, Японія, Об'єднані Арабські Емірати, Велика Британія, Молдова, Угорщина, Канада, Бельгія та Кіпр.

Модераторкою події була кураторка конкурсу Олена Мицько, провідна філологиня МІОКу НУ «Львівська політехніка».

Під час офіційного відкриття Юрій Бобало, ректор НУ «Львівська політехніка», наголосив: «Переконаний, що ті знання про Україну, які в своїх середовищах отримали учасники Конкурсу, готуючи свої проєкти, стануть для них орієнтирами на шляху подальшого відкриття України світові. Будьмо певні, що ті роботи, які представили команди-учасниці, зіграють не останню роль у зруйнуванні багатьох стереотипів щодо України. Свідченням цього є і сама назва – «Бренд Україна», і авторитетне журі конкурсу, і партнерство кількох впливових інституцій у реалізації цього проєкту».

Конкурс підтримав і надав призи Максим Козицький, голова ЛОДА. Максим Козицький привітав з ювілейним Днем Незалежності України всіх українців, зокрема тих, які перебувають за кордоном, і наголосив на важливій ролі української діаспори: «Дякую 12 млн українців, які живуть за кордоном і пам'ятають наші традиції, бережуть культуру і вивчають історію. І дякую тим, хто виховав своїх дітей в українських традиціях. Усі разом ми можемо творити бренд Україна... І це можливість показати світові, що українці живуть не тільки в Україні, а українці об'єднані по цілому світі й разом ми творимо та створимо майбутнє. І кожен має внести свою частинку в цю роботу».

Справді, конкурс допомагає єднатися і надихає на нові звершення. Так, Оксана Левицька, голова Світової Координаційної Виховно-Освітньої Ради Світового Конгресу Українців, поділилася з нами своїми міркуваннями про процес створення проєктів: «Представники української діаспори, учасники конкурсу досліджували, порівнювали, обговорювали, працюючи в командах. Це колективний проєкт, у якому учасники ділилися своїми знаннями. З навчальної практики знаю, що саме така робота приносить найкращі результати. Учні з захопленням працюють над такими завданнями. Це зміцнює дружбу, це додає впевненість і знання, це виховує». Також суботні школи в Канаді підхопили ідею створення бренду Україна, і групи учнів реалізують свої проєкти для промоції України в межах своїх шкіл.

Про значення бренду в умовах інформаційного перевантаження наголосив Олег Паска, директор департаменту освіти та науки ЛОДА: «У цій лавині інформації пересічний користувач, який мало знає про Україну, просто губиться. І, справді, є дуже важливо, щоб наша країна мала свій бренд. Не штучно придуманий, а такий, щоб він підкреслив її органічні риси, які будуть цікавими для світу і зможуть просувати зацікавлення до України». Відтак, вдало обраний бренд збільшує кількість туристів, які позитивно впливають на економічний розвиток країни й формують тісні контакти із представниками абсолютно різних сфер діяльності для створення нових проєктів.

Ірина Ключковська, директорка МІОК, розповіла про сумніви й труднощі під час організації конкурсу: «На наше глибоке здивування на перший етап Конкурсу зголосилося 40 команд. На друге наше велике здивування, коли ми звернулися до провідних фахівців в Україні – жоден з них не відмовився. Сьогодні велика вдячність усім, хто долучився до проведення цього важливого заходу». Наша увага до молодих українців за кордоном має неймовірно важливе значення, мотивує їх, адже саме вони можуть по-новому відкрити Україну для своїх середовищ.

Одним із таких провідних фахівців, про яких згадувала Ірина Ключковська, став Павло Гудімов, засновник та куратор Артцентру «Я галерея» і член Журі у конкурсі «Бренд Україна». На його думку, діаспора є амбасадором України, який формує престиж нашої країни. Багато команд у своїх проєктах звертали увагу на культурний аспект України як можливого бренду. Цікава думка Павла Гудімова щодо поняття «престиж»: «Ми можемо говорити про дуже багато понять, які пов'язані з глибинними речами: історія, культура. Але престиж країни – це ще

ті речі, які відбуваються тут і зараз і на які ми, може, й не звертаємо увагу. Але ті речі – це увага, сервіс, вихованість, душевна теплота. Це власне все те, що є потрібним, щоб сформувати як зсередини, так і ззовні бренд нашої країни».

Членами журі також були:

Мирослава Барчук – журналістка та ведуча «UA: ПЕРШИЙ»;

Лариса Дір – начальниця Управління з питань закордонного українства та гуманітарного співробітництва МЗС України;

Андрій Гундер – президент Американської торговельної палати в Україні;

Євгенія Петрова –членкиня Ради директорів Світового Конгресу Українців, чинна голова СФУЖО;

Анна де Чацький Кантер –співзасновниця Культурного центру Анни Київської в Санлісі (Франція);

Ярина Ключковська –українська фахівчиня зі стратегічних комунікацій, медіатренерка;

Володимир Шейко –генеральний директор Українського інституту.

Під час оцінювання проєктів члени журі враховували не лише візуальне оформлення матеріалів, а й глибину досліджень і практичну цінність рекомендацій.

Зазначимо, що конкурс закінчився, але це тільки перший крок до реалізації бренду Україна. Тетяна Співаковська, заступниця директора Української школи в ОАЕ «Софія», влучно сказала, що незважаючи на те, що сьогодні ми підбиваємо підсумки, але насправді робота тільки починається. Тепер ми повинні обмінятися цікавими ідеями й почати їх втілювати в життя – кожен у своїй країні, своїй школі.

За результатами балів журі, третє місце одержала команда з Німеччини під керівництвом Світлани Бакуменко. Учасники команди Тихонюк Тереза, Пивовар Анна, Артеменко Олег, Сенніков Давид запропонували створити бренд України, використавши сферу ІТ, адже Україна займає четверте місце у світі за кількістю спеціалістів у цій сфері. Друге місце одержала команда з Великої Британії, координатором якої була Ліна Максимук. Тут Аліса Корпош, Стефан Голод, Ева Голод, Олександра Арлачова, Софія Арлачова створили оригінальну ідею щодо популяризації українських страв у своїй країні. Перемогла команда під керівництвом Ірени Датченко. Разом із учасниками команди Крістіною Сомофф (Шарджа, ОАЕ), Павлом Павловським (Київ, Україна), Віктором Датченком (м.Абу-Дабі), Русланою Терещенко (Київ, Україна) розробили концепцію створення таборів для іноземних дітей з можливістю вивчати її цікавинки України під час подорожі.

З конкурсними роботами можна ознайомитися за посиланням:
<https://miok.lviv.ua/?p=19784>.

Як зазначила пресслужба ЛОДА, «Молодіжний міжнародний табір, на якому молодь із різних країн вивчатиме українські традиції, історію і сьогодення, а також зможе познайомитися з видатними українцями – це проєкт реклами бренду України для світу, який запропонувала діаспора з ОАЕ! І він переміг у Міжнародному конкурсі проєктів «Бренд Україна: творимо разом».

Інтелектуальні змагання організував МІОК (НУ «Львівська політехніка») разом із Українською школою в Об'єднаних Арабських Еміратах «Софія». Ми сьогодні у Львові, але скайпом – з усіма, привітали переможців конкурсу!

[folders/1f2mrvWGHcf-PQ0bSYV8-DyJ6LO9EPO-L?usp=sharing](https://drive.google.com/drive/folders/1f2mrvWGHcf-PQ0bSYV8-DyJ6LO9EPO-L?usp=sharing)

Роботи, що пройшли перший етап відбору

Конкурсна робота:

<https://drive.google.com/drive/folders/1bnJh49xUaqWlUmqYceh4AneZpGjDv1-5?usp=sharing>

Учасники команди: Еудеан Каріна, Палійчук Олександр, Андарак Микола, Москаленко Віталій, Соколова Анастасія (Бельгія)

Координаторка команди: Андріанна Семенченко

Конкурсна робота:

<https://drive.google.com/drive/folders/1Lex2kJYKFrnbJrwJ9tvxmdYaPNANr7Vm?usp=sharing>

Учасники команди: Адріана Васишин, Павло Гайдук, Ірина Денисюк, Богдана Шашок, Юліана Шетеля (Велика Британія)

Координаторка команди: Любов Денисюк

Конкурсна робота:

<https://drive.google.com/drive/folders/1j9d6KoWCrMcb6gtF3BwTzHAAUDsSUIMF?usp=sharing>

Учасники команди: Адріан Басараба, Павло Грузінський, Анна Хоміцька, Меланія Швед, Владислав Трохановський (Канада)

Координатор: Сергій Образцов

Конкурсна робота:

<https://drive.google.com/drive/folders/1Y32do6MJ2WFef1UIKTZBHjt-YFxKT-et?usp=sharing>

Учасники команди: Ємілія Устенко, Єва Пасічна, Христина Афанасенко, Володимир Тхоровський, Софія Правденко-Александр (Кіпр)

Координаторки команди: Алла Гринчук, Юлія Сов'як

Конкурсна робота:

https://drive.google.com/drive/folders/1oq_6k-qq3rfvnz9AUxAg1wtxxqsiff-S?usp=sharing

Учасники команди: Надія Григоращук (Дубай, ОАЕ), Анна Єрема (Дубай, ОАЕ), Маріанна Елві (Дубай, ОАЕ), Тамара Співаковська (Аджман, ОАЕ), Михайло Павловський (Київ, Україна)

Координаторка команди: Наталія Сердюк

Конкурсна робота:

<https://drive.google.com/drive/folders/1wdW7XAIeOMow7MsoaZF8X2up9XS6-xQd?usp=sharing>

Учасники команди: Єва Мартинюк, Каріна Вацик, Віктор Антонов, Юстина Дубик, Ігор Венкел (Португалія)

Координаторка команди: Надія Чорненька

Конкурсна робота:

<https://drive.google.com/drive/folders/1BOxz3bMowTJB5A4za5VQiE6HOAXaJ6N6?usp=sharing>

Учасники команди: Олександр Филипюк, Анастасія Маковій, Артур Близнюк-Зуляк, Станіслав Кривко, Олег Фарбатюк (Португалія)

Координаторка команди: Надія Чорненька

Конкурсна робота:

https://drive.google.com/drive/folders/1xmtjRr695s7UC8rRNf0r_rtVaN6GtkPM?usp=sharing

Учасники команди: Віктор Олексій, Ксенія Крижановська, Вікторія Пересунько, Аттіла Бернат, Віктор Дано

Координаторка команди: Зоя Куневська

• *Конкурсна робота:*

<https://drive.google.com/drive/folders/1fLYjxEtz4-SdPBd2I4jYwzVoZRS1gqw0?usp=sharing>

Учасники команди: Ямада Мілена, Канеда Тайсей, Канеда Лейла, Йошіда Ерена (Японія)

Координатор команди: Ігор Даценко

Конкурсна робота:

https://drive.google.com/drive/folders/1TSEyymJymNCfw1M8kAHuQc_lMyTQmDF1?usp=sharing

Учасники команди: Кирило Белобабко, Аделіна Лисенко, Владислава Яковенко, Луна Сайто (Японія)

Координаторка команди: Наталія Ковальова

Конкурсна робота:

https://drive.google.com/drive/folders/1a9aIh1SAyVtYO8Cn9mBxUPwrUV8G_oXi?usp=sharing

Учасники команди: Вероніка Голобородько, Марк Маруяма, Яша Хеннер, Софія Харада, Ванеса Сузукі, Аокі Сакура (Японія)

Координаторка команди: Наталія Лисенко

Друге місце, до речі, взяла команда з Британії, яка запропонувала ідею сайту з рецептами української кухні англійською мовою.

А «бронза» дісталася українцям в Німеччині. Тут пропонують зробити акцент на технологіях і просувати у світі українських ІТ-шників.

Всі три ідеї-переможці для Львівщини дуже ок. Ми готові організувати перший табір, дозбирати рецептів, наприклад, яворівського пирога й обмінюватися юними програмістами – ми не проти.

Дякую організаторам. І нагадаю, що разом із Іриною Ключковською ми звернулися до Офісу Президента України: просимо оголосити в Україні щорічний День української діаспори. Впродовж багатьох десятиліть і навіть за результатами цього конкурсу – вони точно заслужили на свій особливий день» (<https://www.facebook.com/maks.kozytskyu/posts/4245960298773945>).

Конкурсні роботи Міжнародного конкурсу проєктів серед української молоді за кордоном «Бренд Україна: творимо разом»

I місце (ОАЕ)

Учасники команди: Крістіна Сомофф (Шарджа, ОАЕ), Павло Павловський (Київ, Україна), Віктор Датченко (м.Абу-Дабі), Руслана Терещенко (Київ, Україна)

Координаторка: Ірена Датченко.

Конкурсна робота:

https://drive.google.com/drive/folders/1kONWQ9PQJJSIoo-uhCg3MoQCV-3_Uv4R?usp=sharing

II місце (Велика Британія)

Учасники команди: Аліса Корпош, Стефан Голод, Ева Голод, Олександра Арлачова, Софія Арлачова

Координаторка команди: Ліна Максимук

Конкурсна робота:

<https://drive.google.com/drive/folders/1WFMhHqG-0HT4ckQtW4tczSdwnZ4Zbn17?usp=sharing>

III місце (Німеччина)

Учасники команди: Тихонюк Тереза, Пивовар Анна, Артеменко Олег, Сенніков Давид

Зустрічі в МІОКу в межах проєкту:

- **Зустріч МІОКу з почесною консулкою Канади в Україні**

10 лютого відбулася онлайн зустріч працівників МІОКу з Оксаною Винницькою-Юсипович – Почесною консулкою Канади в Україні, докторкою філософії, головою Світової Координаційно-Виховної Ради Світового Конгресу Українців (2008 – 2018 рр.), педагогинєю, науковицею та громадською діячкою.

Співпраця Інституту з Винницькою-Юсипович налічує більше ніж десять років. На цей раз тематика зустрічі стосувалася не лише низки питань освіти в українському зарубіжжі та створення підручників із вивчення української як іноземної, але насамперед обговорення та планування спільних заходів з нагоди 130-ліття української міграції до Канади, яке відзначатимуть протягом 2021 року. Крім цього, МІОК активно налагоджує мости між нашою державою та Канадою щодо створення можливостей для представлення в Україні унікальних діаспорних видань, створених в Канаді, що також обговорили під час зустрічі.

Окремо торкнулися питання відзначення 150-ліття Лесі Українки і домовилися з Оксаною Винницькою як авторкою методу особисто-орієнтованого навчання «Лицем до дитини» щодо поширення матеріалів про письменницю з цього навчального циклу на різноманітних ресурсах для широкого загалу.

Користуючись нагодою, Ірина Ключковська, директорка МІОКу, подякувала Оксані Винницькій за багатолітню співпрацю, консультативну допомогу в реалізації освітніх проєктів Інституту, а також запросила Почесну консулку до участі в подальших публічних заходах МІОКу

- **Зустріч команди МІОКУ з Юрієм Данилишиним**

5 квітня відбулася зустріч команди Міжнародного інституту освіти, культури та зв'язків з діаспорою з Юрієм Данилишиним, регіональним віцепрезидентом Світового Конгресу Українців, головою Українського товариства «Просвіта» в Аргентині, Романом Данилишином, директором української школи при Українському товаристві «Просвіта» в Аргентині й Ольгою Демчук, представницею аргентинських освітян, для спільного обговорення питань щодо підвищення кваліфікації педагогів з Південної Америки.

Громада Аргентини є однією з найдавніших. Команда МІОК тривалий час співпрацює з нею. Роман Данилишин згадує, як зародилася наша співпраця: «Ми співпрацюємо з МІОКом уже багато років, і для нас це був дуже цікавий процес. 8 років тому до наших рук потрапив «Крок 1», тоді ми побачили, що Україна дивиться на еміграцію іншими очима, і зрозуміли, як вивчати українську мову

для іноземців. «Просвіта» останні 10 чи 15 років розуміє, що ключем для проникнення в українську культуру, є мова».

І, справді, без мови неможливо повністю пізнати менталітет і культуру країни, тож ми підтримуємо і всіляко допомагаємо педагогам навчати на належному рівні. Це вже не вперше інститут проводить такі курси. «Роман почав робити перші кроки разом з МІОКом, пані Ключковською, стосовно навчання української мови дистанційно... Відгук серед нашої громади був колосальним», – Юрій Данилишин.

Важливо, що українці країн Латинської Америки мають особливу ментальність, яку важливо враховувати під час курсів. Про це влучно наголосив Юрій Данилишин: «Треба зрозуміти латинську психіку. Ми не є американці, ми не є канадці, ми не є європейці. Ми вже народжені і живемо довгий час в іншій ніші й системі. Вона має свої особливості».

Ще однією проблемою, яка постає перед українцями, які живуть в Аргентині, – відсутність припливу нових українських емігрантів і, як наслідок, потужна асиміляція. Це є чи не найбільшою проблемою серед країн Південної Америки. Тож постає проблема навчання кваліфікованого педагога, який врахує особливості іспаномовного українця, що зберіг зразок давньої мови.

Колектив МІОКу спільно з Романом і Юрієм Данилишиними обговорили потребу організації курсу з вивчення української мови як іноземної, проблему підвищення кваліфікації учителів. Така співпраця є важливою для обміну досвідом як для закордонних педагогів, так і для їхніх колег з України. Чекаємо на подальшу співпрацю!

- **Зустріч із Оксаною Левицькою, Головою Світової виховно-освітньої Ради Світового Конгресу Українців**

14 квітня відбулася зустріч колективу Міжнародного інституту освіти, культури та зв'язків з діаспорою (МІОК) з Оксаною Левицькою, головою Світової Виховно-Освітньої Ради Світового Конгресу Українців (СКВОР-СКУ).

СКВОР є багаторічним партнером нашого інституту. За нами – низка спільно проведених заходів та ініціатив, зокрема, лише у 2020 році колектив МІОКу разом із СКВОР провів серію навчально-методичних вебінарів для українських освітян з-за кордону, вебінар «Родзинки дипломатії» від Надзвичайного і Повноважного Посла України у Державі Кувейт Олександра Балануци та презентацію порталу «Український освітній всесвіт».

Саме портал «Український освітній всесвіт», партнерами якого є СКВОР та СКУ, і був предметом обговорення під час зустрічі. Міоківці спільно з Оксаною Левицькою обговорили план оптимізації роботи до максимальної ефективності порталу, а саме: запланували провести низку вебінарів-практикумів, під час яких педагоги зможуть не тільки ознайомитися із функціоналом порталу, а й

самостійно створити обліковий запис, зареєструвати школу, додати новину від її імені, прокоментувати теми на форумі, поділитися напрацюваннями.

- **Зустріч з Людмилою Вусек, голова освітньої референтури Союзу Українок Америки (СУА)**

3 серпня, з діловим візитом, до МІОКу завітала Людмила Вусек, голова освітньої референтури Союзу Українок Америки (СУА).

СУА – одна з найстаріших діючих в українській громаді Північної Америки організацій. Її заснували 5 жінок із Нью-Йорка у 1925 році. Тоді українки поставили собі за мету інформувати вільний світ про Україну, підтримувати матеріально та морально Батьківщину, зберігати українську спадщину та культуру. Цю місію Союз Українок Америки продовжує виконувати й у наш час.

СУА, як зазначила Людмила Вусек, активно працює з молоддю. Саме у площині роботи з молодими людьми для збереження їхньої української ідентичності відбулася розмова працівниць Інституту Ірини Ключковської та Оксани Горди з гостею. МІОКівці представили найактуальніші освітні проєкти, до яких варто було б залучити педагогів українознавчих освітніх закладів США. Обговорили також перспективні напрями співпраці.

Слід зазначити, що членкині СУА, який є складовою Світової Федерації Українських Жіночих Організацій і з яким МІОК підписав свого часу Меморандум про співпрацю, – часті гості масштабних подій МІОКу.

- **Онлайн-нарада керівництва та українців МІОКу з Оксаною Левицькою, головою СКВОР**

17 серпня відбулася онлайн-нарада керівництва та українців МІОКу з Оксаною Левицькою, головою СКВОР (Світова Координаційна Виховно-Освітня Рада).

На зустрічі обговорили процедуру нагородження переможців Міжнародного конкурсу для молоді діаспори «Бренд Україна: творимо разом», яке заплановано на 30 серпня цього року. Зазначимо, що СКВОР виступив партнером Конкурсу. Також обговорили перспективи розвитку комунікаційної платформи «Український освітній Всесвіт», а також можливість анкетування освітян з діаспори з метою оптимізації та модернізації функціонування порталу з вивчення української мови як іноземної «Крок до України». У зустрічі взяли участь: Ірина Ключковська, Оксана П'ятковська, Наталя Мартинишин, Олена Мицько.

- **Онлайн зустріч команди МІОКу з Ларисою Заник та Людмилою Вусек**

20 жовтня відбулася онлайн-зустріч команди МІОКу з Ларисою Заник, членкинею Управи Шкільної Ради Українського Конгресового Конгресу Америки (УККА) та Людмилою Вусек, головою освітньої референтури Союзу Українок Америки (СУА).

Під час зустрічі п. Заник та п. Вусек розповіли про освітню систему США, діяльність та типи українських навчальних закладів у цій країні, окреслили їхні

потреби у методичному забезпеченні. Колектив МІОКУ ознайомив гостей із освітніми проєктами та виданнями Інституту.

Варто зазначити, що такі зустрічі часто стають основою для нових проєктів і ця не виняток – МІОК та Шкільна рада домовилися про проведення спільного освітнього семінару.

У зустрічі взяли участь Ірина Ключковська, директорка МІОКУ, заступники – Андрій Яців і Оксана П'ятковська та україністи МІОКУ – Оксана Горда, Оксана Трумко, Оксана Галайчук, Олена Мицько, Ольга Руснак, Наталія Мартинишин, Галина Темник, Назар Данчишин та Марія Лизак.

- **Зустріч з А. Недашківською та О.Білаш**

22 листопада відбулася зустріч команди МІОКУ з Аллою Недашківською, директоркою Відділу сучасних мов та культурології Альбертського університету, й Оленою Білаш, професоркою факультету освіти Альбертського університету, керівницею Методичного центру української мови (МЦУМ) Канадського інституту українських студій Альбертського університету.

Під час зустрічі колеги з Канади розповіли про діяльність мовних шкіл, зокрема двомовних, вищих студій, а також про власний досвід створення навчально-методичного матеріалу з використанням новітніх технологій. Також порушили питання систематизації україномовних матеріалів для навчання і злагодженої праці в створенні нового, актуального в сучасних умовах продукту. Натомість колектив МІОКУ ознайомив гостей з освітніми проєктами та виданнями Інституту. Обговорили можливості майбутньої співпраці.

У зустрічі взяли участь Ірина Ключковська, директорка МІОКУ, заступники – Андрій Яців і Оксана П'ятковська – та україністи МІОКУ – Оксана Горда, Оксана Трумко, Оксана Галайчук, Олена Мицько, Ольга Руснак, Наталія Мартинишин, Галина Темник, Назар Данчишин та Марія Лизак.

Участь працівників у інших заходах:

- **Участь представників МІОКУ в робочій зустрічі з питань розвитку української мови за кордоном**

8 квітня Тарас Кремінь, Уповноважений із захисту державної мови, започаткував серію зустрічей з очільниками українських громад за кордоном. 8 квітня 2021 р. команда МІОКУ взяла участь у першій такій робочій зустрічі, на обговорення якої було винесено питання вивчення та поширення української мови за кордоном, а також українського шкільництва в Португалії. У ній також взяли участь: Василь Боднар – заступник Міністра закордонних справ України, Лариса Дір – начальниця Управління з питань закордонного українства та гуманітарного співробітництва МЗС України, Тарас Кремінь – Уповноважений із захисту державної мови, Інна Огнівець – Посол України в Португальській Республіці, Павло Садоху – Регіональний віцепрезидент Світового Конгресу

Українців у країнах Західної Європи, а також представники українських громадських організацій та освітніх закладів з Португалії.

Під час зустрічі Василь Боднар розповів про напрацювання Міністерством Проєкту Концепції Державної цільової програми співпраці із закордонними українцями та пріоритетні напрями для її реалізації. Серед таких пріоритетів – розробка заходів для сприяння вивченню та поширенню української мови за кордоном, заохочення української молоді до відвідування України, проведення літніх таборів для дітей та молоді української діаспори. Заступник міністра також згадав про можливості державної підтримки проєктів українських освітньо-культурних центрів за кордоном.

Тарас Кремінів поділився здобутками України щодо отримання асоційованого членства в Європейській федерації мовних інституцій, наголосив на важливості підтримання українцями за кордоном цих кроків, оскільки це допоможе швидше досягнути зазначеної цілі.

Павло Садоха та українські освітяни з Португалії розповіли про функціонування 14 українських асоціацій та 10 культурно-освітніх центрів на території Португалії, озвучили проблеми збереження української мови в чужоземному середовищі та у змішаних мігрантських сім'ях, розвитку українських освітніх закладів та мотивації учнів до вивчення української мови, а також про складну конкуренцію з російськомовним продуктом.

Ірина Ключковська, директорка МІОКу, підкреслила, що Інститут готовий долучатися до кроків МЗС України щодо надання підтримки українській освіті за кордоном. «Ми запустили першу у світі онлайн-платформу для українських освітян за кордоном. Наш «Український освітній всесвіт» – це не лише карта вчителів, це величезний ресурс для комунікації, обміну знаннями та навичками, проведення вебінарів та багато іншого. Зараз за підтримки Департаменту освіти і науки Львівської ОДА ми розпочинаємо модернізацію іншого онлайн-ресурсу МІОКу для вивчення української мови як іноземної, який пропонує навчально-методичні матеріали для різних вікових груп» – наголосила Ірина Ключковська.

- **Участь команди МІОКу у Всеканадській конференції українських освітян «Українська освіта в Канаді: нові реалії»**

16 травня наукові співробітниці Міжнародного інституту освіти, культури та зв'язків з діаспорою Оксана Горда, Оксана Трумко, Галина Темник і провідна філологиня Олена Мицько взяли участь у Всеканадській конференції українських освітян «Українська освіта в Канаді: нові реалії», що цьогогоріч відбувалася в онлайн-форматі.

Це була одна із наймасштабніших подій року в українському освітньому просторі, яка зібрала учасників із 25 країн світу та об'єднала «однією метою, однією місією і однією мрією», за словами організаторів, «учительський цвіт нації». Учасники заходу мали нагоду послухати цікаві доповіді про методичні новинки, тренди, тенденції в українській освіті, українсько-канадську педагогіку та її роль у світовому освітньому просторі, проблеми та виклики, які

постають перед педагогами та потребують негайного вирішення, відвідати низку презентацій і майстерень.

Під час двогодинної презентації «Підручникотворення, онлайн-ресурси, літні школи: інтегративний і системний підходи» команда МІОКу представила нові навчальні видання – підручник «Ключ до України: міста і люди» у двох частинах і навчальний посібник «Образки з Лесиноного життя», серію відеоінтерв'ю зі знаковими постатями сучасної української культури «Мистецькі прогулянки з МІОКом» та комплекс вправ до них, Міжнародну школу україністики «Крок до України», яка в час пандемії працює онлайн, та комунікаційний портал «Український освітній всесвіт», що допоможе українським педагогам з усього світу обмінюватися досвідом, новинками, розробками, анонсувати події тощо. Також міоківці ознайомили учасників заходу із акціями та конкурсами просвітницько-патріотичного спрямування, які Інститут вже багато років поспіль проводить для українських дітей у світі.

Конференція засвідчила великий поступ і якісні зміни в розвитку української освіти та вразила бездоганною організацією, дружньою й теплою атмосферою, подарувала позитивні емоції та залишила гарні враження. Дякуємо організаторам, модераторці Ірині Перегінець, доповідачам і презенторам за подаровану розкіш змістовного фахового спілкування, можливість представити наші напрацювання та сподіваємося на наступну зустріч у 2023 році.

- **Онлайн-конференція «Українська школа за кордоном – як фактор збереження ідентичності»**

22 травня працівники Міжнародного інституту освіти, культури та зв'язків з діаспорою взяли участь в онлайн-конференції «Українська школа за кордоном – як фактор збереження ідентичності». Організатором конференції виступила українська школа «Материнка» ім. Д. Павличка у Варшаві. Учасники заходу обговорювали питання, пов'язані зі структурою та напрямками діяльності української школи за кордоном щодо збереження ідентичності. Ділилися історіями та причинами створення українських шкіл, які вони представляли.

Оксана Трумко, к. філол. н., наукова співробітниця МІОКу, та Олена Мицько, провідна філологиня МІОКу, розповіли про проєкти Інституту, які створені для підтримки українознавчих суботніх та недільних шкіл за кордоном. Це Портал «Український освітній всесвіт» – перша та єдина онлайн-карта українознавчих освітніх закладів світу та комунікативна платформа для освітян, підручники та посібники для викладання української мови як іноземної на усіх рівнях, зокрема нові видання МІОКу «Ключ до України: міста і люди» та «Образки з Лесиноного життя», портал «Крок до України». Не оминули увагою доповідачки й конгреси, конференції, круглі столи, навчально-методичні семінари, які МІОК проводить з метою обміну думками між освітянами та напрацювання нових ідей для промоції української мови у світі.

- **Участь міоківців у VI Міжнародному симпозіумі славістичних студій у Бразилії**

30 вересня наукові співробітниці Міжнародного інституту освіти, культури та зв'язків з діаспорою НУ «Львівська політехніка» Оксана Горда, Оксана Трумко, Галина Темник і провідна філологиня Олена Мицько провели в онлайн-режимі семінар-практикум з української мови як іноземної (УМІ) на тему «Мова та культура: аспекти взаємодії в освітніх проєктах МІОКу». Захід відбувався у межах VI Міжнародного симпозіуму славістичних студій у Бразилії, що цього року був присвячений 130-літтю української та 150-літтю польської діаспори в цій країні. Організатори події – Центр славістичних студій в UNICENTRO – Irati Campus.

Серед гостей події були Жорже Рибка, Почесний консул України у м. Сан-Паулу Федеративної Республіки Бразилія, Вітторіо Соротюк, віцепрезидент Світового Конгресу Українців, голова Українсько-Бразильської Центральної Репрезентації, Роман Данилишин, директор української школи при Українському товаристві «Просвіта» в Аргентині, викладачі української мови та науковці.

Для учасників семінару команда МІОКу представила низку своїх нових освітніх проєктів з УМІ. Презентаторки, зокрема, розказали про змістове наповнення підручника «Ключ до України: міста і люди» у двох частинах і навчального посібника «Образки з Лесиноного життя» та особливості роботи з цими навчальними виданнями, показали фрагмент відеоінтерв'ю із відомими співачками та композиторками сестрами Тельнюк у контексті ознайомлення з проєктом «Мистецькі прогулянки з МІОКом» і продемонстрували, як можна працювати з таким навчальним матеріалом.

Йшлося і про Міжнародну школу україністики «Крок до України», яка в час пандемії двічі на рік (взимку та влітку) працює онлайн і дає чудову можливість всім охочим вивчити українську мову й пізнати модерну та традиційну Україну.

Говорили також про особливості взаємодії між українськими педагогами з усього світу на комунікаційному порталі «Український освітній всесвіт»: обмін досвідом, новинками, розробками, анонсування подій тощо, а в недалекому майбутньому – і можливість проведення вебінарів. Це, до слова, перша онлайн-платформа, яку МІОК розробив у відповідь на звернення педагогів із 36 країн світу – учасників Першого світового форуму українознавчих суботніх та недільних шкіл (Львів, 2018).

Презентовані проєкти міоківців викликали зацікавлення в учасників семінару-практикуму, про що свідчили поставлені доповідачам запитання і висловлені подяки для колективу МІОКу та директорки інституту Ірини Ключковської за багаторічну співпрацю, підтримку українців за кордоном і готовність допомогти у вирішенні багатьох актуальних для них питань.

Дякуємо організаторам події, зокрема Клодожілу Фабіано Рібейро дос Сантос, професорові UNICENTRO – Irati Campus, за запрошення на семінар, можливість представити наші напрацювання і спілкування, що надихає до праці над новими проєктами.

- **МІОК на «14-й Центральній маніфестації культури українців Хорватії» у Загребі**

На запрошення української громади Хорватії представники МІОКу Оксана Трумко (канд. філол. н., наукова співробітниця) та Назар Данчишин (канд. філол. н., провідний філолог) узяли участь у заходах, присвячених 120-літтю переселення українців до цієї країни. Організатором «14-ої Центральної маніфестації культури Українців Хорватії» виступило Українське культурно-просвітнє товариство «Кобзар» міста Загреба (голова – Славко Бурда).

З нагоди події вийшли друком нові (третя та четверта за ліком) книги в серії «Українці Хорватії: матеріали та документи». Презентація цих видань відбулася в приміщенні Міської бібліотеки Загреба 7 жовтня за участю Василя Кирилича, Надзвичайного і Повноважного Посла України в Республіці Хорватія, та офіційних представників хорватського уряду. Варто зазначити, що співавторами одного з матеріалів до збірника є очільниця МІОКу Ірина Ключковська й філологи-міоківці Оксана Трумко та Назар Данчишин. У межах заходу працівники Інституту, прибулі до столиці Хорватії, виголосили вітальні слова.

8 жовтня відбулася Міжнародна наукова конференція «120-річчя переселення українців до Хорватії». Більшість її делегатів засідали безпосередньо в залі Міської бібліотеки Загреба, частина ж – долучилися за допомогою засобів цифрового зв'язку. Під час події поряд із низкою дослідників оголошеної проблематики зі своєю доповіддю виступили й Оксана Трумко та Назар Данчишин. Львів'яни окреслили історію співпраці МІОКу та українства Хорватії в освітньо-навчальному, культурному й гуманітарному аспектах. Окрім того, промовці презентували актуальні проекти МІОКу (головно щодо викладання української мови як іноземної і партнерства зі світовим українством), а також подарували організаторам примірники двотомного підручника «Ключ до України: міста і люди», створеного в Інституті.

9 жовтня урочистості перемістилися до пам'ятника Тарасові Шевченку у Загребі, встановленому завдяки зусиллям місцевої громади українців. Присутні поклали квіти до монумента Кобзареві. З вітальними словами виступили Славко Бурда, Посол Василь Кирилич і представники міської влади Загреба. Опісля учасники читали Шевченкові вірші (зокрема, міоківець Назар Данчишин продекламував поезію із циклу «В казематі»), а також послушали пісні на його слова у виконанні докторки мистецтвознавства Віолетти Дутчак.

Увінчала цей день урочистість у Народному домі «Чеська бесіда». Після офіційних виступів Голови УКПТ «Кобзар» Славка Бурди, представників Президента й Уряду Республіки Хорватії, Посла України в Хорватії Василя Кирилича та гостей з українських громад у сусідніх державах розпочалася концертна програма. Зокрема, присутні мали змогу послухати оперний спів і гру на бандурі Віолетти Дутчак, виступ місцевого колективу «Кобзар», побачити народні танці у виконанні ансамблю «Дивоцвіт» (Івано-Франківськ) та ін.

10 жовтня святкування відбувалися у Крижевцях, одному із центрів української громади Хорватії. Учасники відвідали Божественну літургію за участю голови

Пасторально-міграційного відділу УГКЦ о. Степана Суса, після чого насолоджувалися культурно-мистецькою програмою.

У межах візиту до Загреба міюківці налагодили нові зв'язки з представниками навчальних і наукових установ (зокрема, кафедри української мови та літератури Загребського університету, університетів Нового Саду, Палермо та ін.), дипломатичних відомств і місцевої громади українців. Своєю чергою, Інститут висловлює вдячність за запрошення та бездоганну організацію «14-ої Центральної Маніфестації культури Українців Хорватії» тутешній українській громаді та передусім вельмишановному достойникові п. Славкові Бурді.

- **Участь працівників МІОКу в Міжнародній науковій конференції в Сербії**

11–12 листопада наукові співробітниці Міжнародного інституту освіти, культури та зв'язків з діаспорою Оксана Горда, Оксана Трумко, Галина Темник та Оксана Галайчук взяли участь у Міжнародній науковій конференції «Переселення українців на терени колишньої Югославії» (Сербія, Новий Сад).

На конференції були присутні учасники з Італії, Казахстану, Канади, Польщі, Румунії, Сербії, Угорщини, України, Хорватії.

Команда МІОКу презентувала освітню діяльність інституту. Галина Темник та Оксана Галайчук представили концепцію лінгвокраїнознавчого підручника з української мови як іноземної (на матеріалі підручників МІОКу), а Оксана Горда та Оксана Трумко ознайомили присутніх із навчальними ресурсами, способами організації освітнього процесу та формами проведення занять на Міжнародній школі україністики МІОКу «Крок до України».

Прозвучали схвальні відгуки закордонних колег про навчальні ресурси з вивчення української мови як іноземної, створені авторськими колективами МІОКу (підручник «Ключ до України: міста і люди», навчальний портал «Крок до України»), які викладачі-україністи закордонних вишів використовують на заняттях зі своїми студентами.

Упродовж двох днів роботи конференції працівники нашого Інституту мали змогу ознайомитися з історією становлення та розвитку україністики в Сербії та Хорватії, проблемами міжкультурної взаємодії в контексті співпраці між балканськими країнами та Україною, діяльністю знакових для України постатей на теренах колишньої Югославії.

Участь була корисною для налагодження нових знайомств та обміну контактами!

- **Участь МІОКу в онлайн -школі «Говоримо й читаємо українською» Спільки українок Росії**

20 листопада МІОК підтримав онлайн-школу «Говоримо й читаємо українською», яку організувала Спілька Українок Росії. Це було вже друге за ліком заняття в межах проєкту.

Подію модерувала Людмила Мельник, голова Спілки Українок Росії. Зазначимо, слухачами Школи є представники української спільноти цієї країни – люди різного віку та професійних зацікавлень.

До участі в заході долучився Назар Данчишин, провідний філолог МІОКу. Він провів тамтешнім українцям 45-хвилинний урок з української мови. Основною темою заняття було виправлення граматичних помилок, допущених під впливом російської мови. Відповідно студенти мали змогу навчитися правильних форм і конструкцій української літературної мови.

Зауважимо, свого часу співпраця з українцями східної діаспори, зокрема РФ, була для Інституту пріоритетним напрямом. Цьогоріч активна взаємодія з ними відновлюється на новоствореній культурологічній платформі «Східний світ діаспори: спільномова». МІОК започаткував її заради згуртування українців із держав пострадянського простору.

Додаток №3

III. Проєкт «Назустріч новій хвилі»

Конференції:

Організовано і проведено:

- **Міжнародна конференція «Українські громади за кордоном: нові точки відліку»**

22 квітня Міжнародний інститут освіти, культури та зв'язків з діаспорою НУ «Львівська політехніка» провів Міжнародну онлайн-конференцію «Українські громади за кордоном: нові точки відліку». Захід відбувся за підтримки Львівської обласної державної адміністрації та у партнерстві зі Світовим Конгресом Українців і Світовою Федерацією Українських Жіночих Організацій.

Конференція є ще одним системним кроком МІОКу до створення комунікаційного майданчика для активістів, науковців з-за кордону й України та всіх, для кого важливе питання розвитку українських громад поза межами України. Про суспільний запит на проведення такої події свідчить те, що на Конференцію зареєструвалося понад 200 учасників із 34-х країн світу з усіх континентів. Метою Конференції було з'ясувати особливості формування новітніх громад українського зарубіжжя та трансформації в історично сформованих українських діаспорних організаціях у сучасних умовах для підвищення ефективності їхньої взаємодії з Україною та між собою. Саме тому її програма була дуже насиченою та передбачала дві панельні дискусії – з головами українських громад за кордоном і представниками з України, а також інтерактив з усіма присутніми.

На початку заходу Владика Степан Сус, голова Пасторально-міграційного відділу Української Греко-Католицької Церкви, уділив благословення для усіх учасників Конференції. Він зазначив: «Відвідуючи різні країни світу, бачу, наскільки важливо, щоб ми спілкувалися, щоб ми будували з українцями стосунки, щоб ми ділилися думками, пережитим, успіхами й невдачами. Я думаю, що така платформа, на якій ми зараз є, дає нам можливість справді не боятись говорити одне з одним. А найважливіше – будувати правильні стосунки для того, щоб ми з вами не загубилися у тих частинках світу, куди нас завела доля. Важливо, щоб ми тримали між собою спільний зв'язок».

Під час офіційного відкриття Юрій Бобало, д. тех. н., проф., ректор Національного університету «Львівська політехніка», наголосив: «Сьогодні вкрай важливо розуміти міграційні процеси й підтримувати українські громади. Українці за кордоном є не лише носіями нових умінь, навичок та знань, які можна імплементувати в науковий, освітній та культурний простір України, але є, що дуже важливо, джерелом правдивої інформації про Україну в країнах їхнього проживання».

З вітанням виступив також Роман Шепеляк, начальник Департаменту міжнародного співробітництва Львівської обласної державної адміністрації. У своєму зверненні до всіх присутніх пан Шепеляк констатував, що на сьогодні завдяки українським мігрантам ми маємо потужний інструмент комунікації зі світом. Українські організації в діаспорі завжди дбали про збереження

національної ідентичності, про популяризацію своєї культури й підтримували контакти з материковою Україною. Водночас промовець наголосив про виклики, які стоять перед українством: «Наша єдність сьогодні стає основною мішенню для тих, хто не зацікавлений у сильній Україні. Тому ми маємо в спільній взаємодії влади, науковців, активістів з України та з-за кордону творити нові інформаційні платформи, які дадуть змогу обговорювати нагальні проблеми збереження української ідентичності. Разом маємо продукувати спільні ідеї, які зроблять нас сильнішими та які допоможуть творити нову більш сильну модерну успішну українську націю».

Гостей привітала й виконавча директорка Світового Конгресу Українців – Марія Купріянова: «Сьогодні ми говоритимемо про одну з найактуальніших тем у житті наших громад за кордоном – про те, як росте, розвивається, змінюється світове українство. СКУ як організація, яка єднає і представляє інтереси понад 20 млн українців у світі, щодня розбудовує український світ, будує нове. Ми зміцнюємо українське громадське життя на теренах, де його раніше не було, і розвиваємо там, де воно існує здавна». Завершила свій виступ пані Купріянова гаслом Світового Конгресу Українців: «Які б зміни не відбувалися навколо нас, де б ми не жили – гордімося, що ми є українцями».

Євгенія Петрова, перша заступниця голови Світової Федерації Українських Жіночих Організацій, долучившись до вітань, акцентувала на важливості солідарності українців: «Лише разом ми можемо бути сильними й впливовими. Лише в порозумінні та взаємодії можемо досягати великої мети, лише разом можемо протистояти викликам сьогодення». Говорячи про різноманітність українських жіночих організацій, які входять до СФУЖО, пані Петрова підкреслює: «Ми всі єдині в бажанні зберегти свою українську тотожність та в любові до України і прагненні й далі її підтримувати, попри те, що ми різні за віком, місцем проживання та часом імміграції».

Зі вступним словом перед учасниками Конференції виступила к. пед. н., доц., директорка МІОКу, Ірина Ключковська. У своїй промові вона зазначила: «Створюючи назву Конференції, ми закладали в неї нові сенси, що характеризують сучасний стан українських громад, які є об'єктами досліджень Інституту. Водночас вони набувають власної суб'єктності, виступаючи самостійними гравцями не лише на українському полі, але й у міжнародному просторі. Вони успішно комунікують, успішно взаємодіють не лише між собою, але й з іншими гравцями різного рівня, – наголосила Ірина Ключковська. – Нові точки – йдеться про народження не лише нових організацій, які є на етапі структурування та висхідних позицій своєї інституціоналізації. Маємо також на увазі громади з давньою історією, новими точками відліку яких є нові діяльнісні відповіді на все нові й нові виклики. Те, що виглядало усталеним ще пару місяців тому, набуває зовсім інших форм, міняється, трансформується та отримує нові характеристики». Окрім того, директорка МІОКу акцентувала на особливостях соціальних процесів у сучасному світі: «Сьогодні ми живемо в час швидкоплинних змін, які зумовлюють трансформацію світоустрою, звичних для нас процесів, взаємовідносин і комунікацій. Нові виклики, перед якими ми всі з вами опинилися, вимагають та вимагатимуть все нових і нових відповідей. Вони,

без сумніву, стосуватимуться міграційних процесів і мінятимуть не лише їхню загальну парадигму, але й істотно впливатимуть на зміну міграційних політик. А відтак впливатимуть на життєдіяльність самих громадських організацій і процесів їхнього становлення та творення».

Одним із головних принципів діяльності МІОКу є чути й реагувати на проблеми і потреби українців з усіх куточків світу. Тож важливим елементом заходу був інтерактив з учасниками, який ми організували на платформі Mentimeter. Впоратися з усіма технічними аспектами цієї частини допоміг модератор – Юрій Марусик, науковий співробітник Інституту. Спочатку ми познайомилися з присутніми й дізналися, мешканці яких країн світу та областей України долучилися до події. Крім того, ми з'ясували, що серед присутніх найбільше представників наукового й громадського сектору, культури та мистецтва, а також члени як новостворених громадських організацій, так і з давньою історією.

Оскільки одним із завдань Конференції було виявлення взаємодії громад між собою та з Україною, наступним був інтерактив «З ким взаємодіємо?», де представники громадських організацій зазначали суб'єктів з-за кордону та України, з якими найбільше співпрацюють. Хоча опитування не є репрезентативним щодо всього громадського сектору, ми побачили, що учасники, які були присутні на цій події, найбільше взаємодіють за межами України з українськими дипломатичними й консульськими установами, органами державної влади та місцевого самоврядування країни проживання, а в Україні – з громадськими та благодійними організаціями, а також університетами й аналітичними центрами.

Після інтерактиву розпочалася перша панельна дискусія «Нові громади. Виклики. Відповіді. Взаємодія» за участю голів українських громад за кордоном, яку модерувала к. е. н., заступниця директора МІОКу – Оксана П'ятковська.

Першим промовцем виступив Богдан Райчинець, президент Європейського Конгресу Українців, член Ради директорів Світового Конгресу Українців. Він окреслив основні причини еміграції українців в європейські країни та зміну портрету українського емігранта після 2014-го року, назвав країни, у яких з'являються нові потужні українські організації, а також розповів про очікування від співпраці з Україною. Зокрема пан Райчинець зауважив: «Ми разом зі Світовим Конгресом, МІОКом і з МЗС намагаємося координувати деякі дії (протиставлення проти пропаганди та агресії Росії), як тільки можемо. Працюємо з нашими членськими організаціями, з Україною, координуємо, – зазначив пан Райчинець. – Так що ми хочемо далі продовжувати в цьому напрямі. Якось на такому стислому професійному рівні говорити про те, що треба нам робити та як впливати на країни Європи, щоб вони розуміли, як можна допомогти Україні мирним шляхом».

Про зміни діяльності організацій у сучасних умовах, співпрацю з новими організаціями та громадами й співпрацю з Україною, розповіла Віта Михайлова, голова однієї з найперших громадських організацій в Туреччині – Української

спілки в Анталії «Українська родина». Активістка зазначила, що поява нових спілок зумовлена ростом кількості українців за кордоном, їхньою ініціативністю та бажанням об'єднуватися. Також вона додала, що сьогодні в українських мігрантів виникають проблеми, які потребують нагального вирішення, зокрема йдеться про підтримку держави з питань прийняття законів, які захистять і полегшать перебування українців в інших країнах. Пані Михайлова також зауважила: «Завдяки діяльності багатьох громад, які були створені роками раніше, та вагомим досягненням і їхнім внескам, зросла довіра з боку місцевих та зарубіжних спільнот. Це покращило комунікацію та рівень поширення інформації».

Євген Семенов, координатор Української громади в Абу-Дабі, розповів про особливості громадотворення в ОАЕ: «Якщо говорити про причини появи нових громадських організацій в Еміратах, то, мабуть, головною причиною стала їх відсутність. Є багато причин цьому, зокрема найбільша – це те, що в Еміратах зараз на законодавчому, загальнодержавному рівні відсутня можливість реєстрації громадських організацій іноземцями, а не громадянами країни. І, зокрема, будь-яка неліцензована діяльність є заборонена й карається». Він також відповів на запитання, як змінилася діяльність організації в умовах пандемії: «Звісно, з початком пандемії, як й у всьому світі, сталося у нас багато змін. Перш за все одразу довелося перекваліфікувати основні зусилля на інформаційну діяльність, враховуючи появу численних нових регуляцій і їхню швидкість змін, які були в перші місяці пандемії. А також ми ініціювали таку взаємну підтримку громад, яку ми назвали «Громада поруч». Зокрема, допомагали, координували, надавали можливості для українців евакуюватися додому». Також промовець розповів, що співпраця з діаспорними організаціями з давньої історії допомагає передати їм досвід та можливості, що у свою чергу, не дає їм повторити помилки, які прослідковувалися в історії українських організацій за кордоном. А основними пріоритетними напрямками співпраці українських організацій з Україною, на думку Євгена Семенова, є наповнення інформаційного простору інших країн позитивними новинами про Україну (публічна дипломатія).

Дзвінка Качур, президентка Української Асоціації в Південно-Африканській Республіці, зазначила, що на формування української громади в ПАР вплинуло декілька чинників. По-перше, події в Україні, які сталися у 2013-2014 рр., сприяли зміні ідентичності українців у ПАР з пострадянської на українську. По-друге, на африканський континент почало мігрувати все більше і більше українців. Пані Качур зауважила, що їхня організація допомагає українським громадянам, які проживають на території ПАР, вирішувати їхні проблеми, а також активно поширює інформацію про Україну. Помітною, на її думку, у цьому є співпраця та підтримка з боку дипломатичних установ України: «Можу також сказати, що важливим для нашої організації був той чинник, що в МЗС було прийнято програму іміджу України й підтримки закордонних українців. Наша організація активно співпрацює з Посольством України та МЗС для того, щоб представляти Україну в Південній Африці й реалізовувати ті проєкти, які не були б можливими без такої підтримки». Також Дзвінка Качур акцентувала й

на важливості співпраці їхньої організації зі Світовим Конгресом Українців та іншими діаспорними організаціями з давньою історією, які допомагають обмінюватися власним досвідом у різних сферах їхньої діяльності.

Після завершення панельної дискусії відбувся ще один інтерактив з представниками українських громад за кордоном «Проблеми. Вирішення», де активісти озвучили проблеми, з якими вони зіткнулися, а також виділили ті структури, які потенційно могли б найбільше допомогти у їх вирішенні. Зокрема, найбільшими перешкодами, які є на заваді розвитку громад, на думку активістів, є нестача фінансування та пандемія. А от для вирішення цих проблем активісти найбільше очікують підтримки від Української держави й державних інституцій в Україні, а також від міжнародних організацій, благодійних фондів та бізнесу.

Далі розпочалася друга панельна дискусія «Україна – діаспора. Співпраця. Допомога. Перспективи» за участю представників з України. Цю частину Конференції модерувала к. пед. н., доц., директорка МІОКУ Ірина Ключковська.

Від імені Міністерства Закордонних Справ України виступили Богдан Мовчан, заступник начальника Управління з питань закордонного українства та гуманітарного співробітництва, і Оксана Дука, начальниця Відділу закордонного українства. Пан Мовчан розповів про роботу над оновленою програмою співпраці з закордонними українцями. Звертаючись до представників українських громад за кордоном, він зазначив: «Можливо, це шлях, який виведе нас на нові обрії, дозволить нам більш предметно відповідати на ваші очікування. Ми зі свого боку дуже вдячні вашій увазі і вашим зусиллям. Ми будемо робити усе, щоб в межах співпраці з МІОК вийти на конкретні, предметні проєкти, які дійсно дадуть очікуваний результат. А очікуваний результат для нас – це ствердження української національної ідентичності у світі, це промоція української культури, мови, і, звичайно, посилення освітніх програм, оскільки протидія асиміляційним процесам за кордоном – це один із пріоритетів МЗС». Оксана Дука розповіла про подальші пріоритети програм МЗС та важливі законодавчі ініціативи щодо українців за кордоном: «Хочу повідомити, що МЗС працює над законопроектом про внесення змін до закону про закордонних українців в контексті розширення прав осіб, яким надано статус закордонного українця під час їхнього перебування на території України». Крім того, вона наголосила на значенні українських дипломатичних установ за кордоном, через які МЗС співпрацює з українськими громадами, а також розповіла про безпосереднє спілкування із координаційними надбудовами громадських організацій українців.

Директор представництва Світового Конгресу Українців в Україні Сергій Касянчук окреслив взаємодію СКУ із органами державної влади України: «З 2014 р. відбувся зовсім інший системний, ключовий підхід у відносинах діаспори і України. І, зокрема, ті складні події, які сталися, змісили нас зорганізуватися і зовсім на іншому щаблі відновити співпрацю з Україною. Ми створили представництво СКУ в Україні, й з того часу ми щодня співпрацюємо з урядом, з владними інституціями, з Верховною Радою у вирішенні багатьох

питань, власне, співпраці діаспори й України. І тут якраз ключовий момент, бо діаспора набула своєї суб'єктності в Україні. Тобто ми почали працювати над правилом «не говоримо чи вирішуємо про діаспору без діаспори». Зовсім інша розмова, зовсім інші підходи, – зазначає пан Касянчук. – Всі ті проблеми, про які сьогодні згадувалось, ми пробуємо їх вирішувати на найвищому, найскладнішому рівні, щоб перейти в цей новий історичний етап співвідношення діаспори й України».

Олена Малиновська, д. н. з держ. упр., головна наукова співробітниця Центру економічних і соціальних досліджень Національного інституту стратегічних досліджень, окреслила актуальність розробки державної політики щодо діаспор: «У світі формуються транснаціональні нації. Національне життя в сучасному глобалізованому світі не обмежене державними кордонами тієї чи іншої держави. Це стосується не лише України. Це глобальний великий тренд. У зв'язку з цим, для більшості країн світу на сьогоднішній день державна політика у сфері співпраці з діаспорою взаємопідтримки є одним з важливих напрямів державотворення як такого, державної політики і в зовнішньому її векторі, і щодо внутрішньої політики. За даними ООН, понад 70% країн світу мають розроблені політики щодо співпраці з діаспорою. Сьогодні ми бачимо певний прорив у розробці відповідного напрямку державної політики в Україні. Можливо, це не так швидко і не так результативно, як нам би хотілося, але, очевидно, ми це спостерігаємо і ми це бачимо». Також відповівши на запитання, щодо того, наскільки кроки української влади відповідають сучасним тенденціям і викликам, пані Малиновська назвала конкретні законопроекти, спрямовані на мігрантів, над якими зараз працюють, зокрема закон «Про подвійне (множинне) громадянство», «Про підтримку економічної реінтеграції мігрантів, які повертаються в Україну», закон «Про зовнішню трудову міграцію, «Про закордонних українців», а також виборче законодавство. Крім того, науковиця звернулася до учасників Конференції з проханням надіслати свої пропозиції щодо законодавчих ініціатив щодо актуальних міграційних питань: «Ваші пропозиції, ваші думки, ваші міркування надзвичайно важливі, тому що законодавець має розуміти для кого й що він має зробити для того, щоб удосконалити законодавство у цій сфері».

Андрій Васькович, президент Міжнародного благодійного фонду «Карітас України» розповів, чому Фонд займається міграційними проблемами: «Карітас України – це благодійна організація, яка скерована на надання соціальних послуг, зокрема в Україні, але міграційна тема в нас завжди стояла також у ядрі пріоритетних завдань. Чому? Бо міграція для українського народу має величезне значення та задіює величезну кількість українського суспільства, – відповідає пан Васькович. – Ми дивимося на міграційну проблему й, зокрема, на проблему трудової міграції як таку, яка задіює тих людей, які емігрують, але залишає також проблеми в Україні, де є потреба допомогти через благодійні організації, через соціальні структури». Президент організації також окреслив підхід, який потрібно використовувати під час розгляду міграційних проблем: «Ми мусимо вирішувати міграційні проблеми, зокрема трудову міграцію з такої концепції, що три учасники процесу повинні виграти. Наприклад, якщо ми говоримо про

опіку, то має виграти та людина, якою наші трудові мігранти будуть опікуватися за кордоном. Вона має очікувати, має мати право на кваліфіковану допомогу, яку надає наш працівник з України, як він приїжджає на таку роботу за кордон. Має також виграти в цьому процесі людина, яка надає ту допомогу – наш трудовий мігрант. Він має бути забезпечений, він має мати всі права людини, яка працює за кордоном. І має мати також можливість розвитку для себе й своєї сім'ї в країні призначення. Але також має виграти, або принаймні не повністю програти, та частина сім'ї, яка є вдома – діти, літні люди, чи дружина/чоловік. Це є ті підходи, з якими ми працюємо по цілій Європі, по цілому світі».

Оксана П'ятковська, к. е. н., заступниця директора МІОКу розповіла, чому Інститут взяв на себе місію дослідження міграції, мігрантів та їхніх громад: «Уже починаючи з 2006 року, з початку проведення наших найбільших конгресів «Діаспора як чинник утвердження держави Україна в міжнародній спільноті» ми чітко усвідомили, що дослідження міграції – це вивчення формування сучасної української діаспори. Адже ми ще тоді прогнозували, що більшість тимчасових трудових мігрантів, які виїхали до країн Європи, насправді не повернуться в Україну, а стануть представниками нової діаспори, – зазначає Оксана П'ятковська. – По-друге, як показує світова практика та світовий досвід, прийняття державних рішень щодо діаспори є ефективним лише тоді, коли є чітке й комплексне розуміння цих процесів. Очевидно, що МІОК не стояв осторонь й активно долучився до вузького експертного середовища й до розробки багатьох пропозицій до органів влади».

Отже, події останніх років стали новими точками відліку як для новостворених українських громадських організацій за кордоном, так і для об'єднань з давньою історією. Незважаючи на сучасні виклики, вони успішно функціонують, розвиваються, співпрацюють й обмінюються досвідом одне з одним. Дискусія показала, що Україна, зокрема громадські організації, наукові структури, а також органи виконавчої влади, здійснює кроки назустріч українцям, які мешкають за кордоном. Тому консолідація зусиль на спільних платформах вкотре показує свою ефективність.

За результатами Конференції буде видано електронний збірник.

Ми раді повідомити, що завдяки роботі Української Асоціації в ПАР та підтримці Посольства України в Південно-Африканській Республіці опубліковано англomовну версію основних результатів дослідження «Українці Південно-Африканської Республіки: суспільство, ідентичність, майбутнє», яке провів колектив МІОКу у 2020 році спільно з Українською Асоціацією в ПАР.

У публікації розглянуто міграцію з України до Південно-Африканської Республіки, зокрема описано типовий портрет українського мігранта у ПАР, причини й особливості міграційного процесу, виклики та проблеми інтеграції українських мігрантів у ПАР, збереження ідентичності та її трансформації, процес утворення громад українців, підтримання зв'язків мігрантів з Україною, а також візію їхнього майбутнього й перспектив громади. Особливу увагу приділено проблемам і потребам українських мігрантів у ПАР, на основі яких

сформульовано пропозиції та рекомендації для різних суб'єктів державного та недержавного секторів.

Додаток №4

Презентація досліджень:

- **Презентація результатів всеукраїнського опитування «Обізнаність мешканців України про діаспору та ставлення до неї»**

21 жовтня відбулася презентація результатів всеукраїнського опитування «Обізнаність мешканців України про діаспору та ставлення до неї», яке ініціював Міжнародний інститут освіти, культури та зв'язків з діаспорою та реалізував спільно з Фондом «Демократичні ініціативи імені Ілька Кучеріва» і соціологічною службою Центру Разумкова.

До презентації, яка відбулася на платформі Zoom та транслювалася у Facebook, приєдналися учасники із 35 країн. Запис події доступний за покликанням: facebook.com/MIOK.LVIV.UA/videos/1007617200078569

Захід модерувала Оксана П'ятковська, заступниця директора МІОКу. Висловивши подяку Фонду «Демократичні ініціативи імені Ілька Кучеріва» за підтримку задуму реалізації опитування, вона наголосила, що МІОК виношував ідею такого дослідження не один рік: «Наш інститут займається проблематикою діаспори уже більше ніж 20 років, і весь цей час ми намагалися ставити питання української діаспори та українських мігрантів на порядок денний української держави. І ми усвідомлюємо, що будь-які рішення, будь-яка стратегія є ефективні тоді, коли в суспільстві є розуміння цієї теми».

Результати дослідження презентували працівниці МІОКу Вікторія Гойсан (молодша наукова співробітниця) та Христина Манюк (провідна соціологиня).

Вікторія Гойсан, розпочавши свій виступ із методології дослідження, висвітлила питання обізнаності українців про діаспору. На початку презентації вона озвучила країни, з якими опитані асоціюють українську діаспору: «Половина усіх респондентів називало насамперед Канаду. На другому місці опинилася Польща, на третьому – США. Цікаво, що до п'ятірки увійшли також Італія та Росія». Також соціологиня зосередилася на рівні зацікавлення питаннями, пов'язаними з українською діаспорою. Охарактеризувавши соціально-демографічні групи, які мають більше зацікавлення в українській діаспорі, Вікторія озвучила також джерела отримання інформації про неї та відсоток тих опитаних, хто хотів би дізнаватися більше про українські організації за кордоном.

Христина Манюк продовжила презентацію результатів дослідження та розповіла про ставлення українців до діаспори: «Попри те, що цікавляться питаннями, пов'язаними з українською діаспорою всього 23% опитаних, позитивно до неї ставляться 67% українців (серед них 24% – однозначно позитивно та 42% – скоріше позитивно)». Вона озвучила думку українців про те, чи повинна держава виділяти кошти для підтримки українських організацій за

кордоном, а також окреслила основні показники ставлення опитаних до тез про те, чи варто Україні залучати українську діаспору до вкладання коштів в економіку країни, роботи у керівних органах державної влади, навчального процесу та популяризації України за кордоном.

Після презентації дослідження розпочалася дискусія, на якій запрошені експерти змогли прокоментувати отримані результати.

Олексій Гарань, д. іст. н., проф., науковий директор Фонду «Демократичні ініціативи імені Ілька Кучеріва», наголосив, що для нього була велика честь долучитися до цього проєкту і провести це дослідження. Він зауважив, що ставлення до діаспори позитивне в усіх регіонах України, що з його слів, є дуже важливим і на чому варто наголосити. На думку Олексія Гараня, немає нічого дивного в тому, що 70% українців підтримують думку про те, щоб діаспора вкладала гроші в Україну, адже ніхто б від такого не відмовився і це цілком нормально. Однак він виявив стурбованість тим, що менший відсоток українців готові долучати діаспору до роботи у керівних органах державної влади: «Для мене цифра, що 30% українців все-таки готові ще й підтримувати організації в діаспорі – це дуже позитивна цифра. Якщо говорити про деякі інші цифри, то, скажімо, ми бачимо, що залучення діаспорян до роботи в уряді – це 35%. і тут можна сказати «лише 35%». До того ж якраз ці показники засвідчують дуже серйозний регіональний розподіл. При чому я хотів би звернути увагу, що іноді невисокі показники є якраз в такому регіоні як Південь, і це, насамперед, за рахунок Одещини. Тому що Миколаївщина і Херсонщина – вони більш проукраїнські, а от Одеса – там є проблеми». Наприкінці Олексій Гарань наголосив, що діаспорі варто співпрацювати та виходити на ті структури, які здатні виконувати спільні проєкти ефективно, гнучко і які можуть робити багато чого на власному ентузіазмі. Такими структурами, на його думку, є органи місцевого управління та невеликий бізнес, який працює у різних регіонах України.

Ірина Ключковська, к. пед. н., директорка Міжнародного інституту освіти, культури та зв'язків з діаспорою, на початку своєї доповіді подякувала Фонду «Демократичні ініціативи імені Ілька Кучеріва» та особисто Олексієві Гараню. Коментуючи результати дослідження, вона зазначила: «Чи я розчарована результатами? Тут я підтримую ентузіазм пана Гараня і скажу, що, звичайно, ні. Більше того, для мене особисто і думаю, що для колективу, вони були очікуваними. Бо якби ми провели таке дослідження в середині 1990-х років або на початку 2000-х, то результати були б, я в цьому переконана, значно гіршими. Бо в цей період часу велика частина нашого суспільства тягнула на собі оцей шлейф совєцького минулого про діаспорян як буржуазних націоналістів зрадників. І в той час в інформаційному просторі дуже чітко почав формуватися негативний образ трудового мігранта. І лише після наших революцій (2004 року і Революції Гідності) на якийсь час інформаційний простір наповнився повідомленнями про всебічну допомогу діаспорі. І, на нашу думку, саме це вплинуло на таке сприйняття українців. Тому цифри, які ми сьогодні маємо, далеко не найгірші. адже, як вже наголошували кілька разів, позитивне ставлення до діаспори 67%. Це мене приємно здивувало». У своїй доповіді Ірина

Ключковська анонсувала проведення великого форуму «Діаспора. Адвокація. Україна», який відбудеться в серпні 2022 року. Вона зазначила, що на цьому заході МІОК планує розкрити роль української діаспори, яка адвокатує Україну у світі в економічній, політичній, культурній, інформаційній та безпековій сферах.

Стефан Романів, Перший віцепрезидент Світового Конгресу Українців (Австралія), на початку доповіді привітав учасників заходу та наголосив, що статистику можна по-різному сприймати: «Я згідний з пані Ключковською...коли ми відсотково беремо, воно може і звучить 10%, 20%. Але 10 чи 20 чи 30% чого? І тоді, коли подумаємо, скільки це людей, то виходить поважне число людей». Стефан Романів наголосив на важливості просвітницької роботи. Він зазначив: «У Світовому Конгресі Українців ми зрозуміли декілька років тому, що про діаспору в Україні справді дуже мало знають. Ми були свідомі цього і ми були свідомі, що про Світовий Конгрес Українців ще менше знають. Це опитування – це є така життєва наша мандрівка. Ми маємо певні дані. Ми тепер розуміємо більш-менш, що сьогодні говорить суспільство. Світовий Конгрес Українців – ми вітаємо це опитування. І я думаю, що воно дає нам підстави для подальшої праці та підстави для чогось працювати. І тепер ми мусимо працювати спільно. Ця суспільна праця є двостороння. Тобто і займатися вихованням, і просвітницьку роботу робити поза тою державою, але водночас шукати партнерів чи у Франції, чи в Британії, чи в Німеччині, щоб і з Україною працювали».

Андрій Якубів, Перший віцепрезидент Світового конгресу українських молодіжних організацій (Іспанія), висловив свою думку про сприйняття українцями терміну «діаспора»: «Ви знаєте, коли я відкрив це дослідження, я дуже переживав. Мене насторожило слово «діаспора» у ньому.. Я боявся, що ж подумають люди. І виявляється, що це слово, цей концепт в Україні сприймається природньо, як воно є. А ми тут, особливо в країнах четвертої хвилі, намагаємося будувати якісь теоретичні дискурси про перехід від громади до діаспори і так далі. А виявляється, це дуже природно сприймається в Україні. І шкода, що на законодавчому рівні цей концепт невизначений, його не існує в жодних нормативних документах». Коментуючи результати дослідження, Андрій Якубів додав: «З цього дослідження мені особисто нецікаво, чи ставлення до діаспори позитивне, чи негативне. Мені здається, це не принципово. Для мене принципово, чи є зацікавленість діаспорою. Тому що ми не можемо бути значимими, якщо ми не є цікавими. Я б волів, щоб до нас було найгірше ставлення, але найбільше зацікавлення. Тому що з цим зацікавленням можна працювати, можна змінювати думку людей. Якщо зацікавлення немає – ми кидаємо меседжі в нікуди».

Окрім запрошених експертів, з коментарем виступила Наталія Галецька, депутатка Львівської обласної ради, голова Комісії з питань євроінтеграції та міжнародного співробітництва. Вона висловила подяку за ініціювання та проведення дослідження Міжнародному інституту освіти, культури та зв'язків з діаспорою та зазначила: «Я не скажу, що я здивована цими результатами дослідження. Десь вони є закономірні, десь вони навіть мене потішили. Тому тут

я приєднуюся до думки колег, які вже висловлювалися раніше. Справді, це досить позитивно, що близько третини українців підтримують тезу про те, що потрібно виділяти кошти на організації діаспори за кордоном, що потрібно більше дізнаватися про діаспору. Але насправді інформаційне поле формується всіма нами, і тому зі свого боку, з боку Львівської обласної ради, я хочу засвідчити те, що Львівська обласна рада точно підтримує проєкти, пов'язані з поширенням інформації про діаспору».

Наприкінці презентації в чаті події було багато запитань та схвальних відгуків, у яких учасники з різних країн наголошували на важливості такого дослідження. Після відповідей на запитання МІОК анонсував наступні заходи, присвячені українцям за кордоном.

Для довідки: Дослідження проведено з 3 по 9 серпня 2021 року в усіх регіонах України, за винятком Криму та окупованих територій Донецької та Луганської областей опитано 2018 респондентів віком від 18 років. Теоретична похибка вибірки не перевищує 2,3%. Переглянути результати дослідження можна за покликанням: <https://miok.lviv.ua/?p=19966>

- **Презентація дослідження «Українці Туреччини: суспільство, ідентичність, майбутнє»**

17 грудня напередодні Міжнародного дня мігранта, Міжнародний інститут освіти, культури та зв'язків з діаспорою НУ «Львівська політехніка» презентував результати дослідження «Українці Туреччини: суспільство, ідентичність, майбутнє».

Інститут проводив опитування протягом 2021 року у партнерстві з Посольством України в Турецькій Республіці за підтримки Львівської обласної державної адміністрації, зокрема Департаменту міжнародної технічної допомоги та міжнародного співробітництва.

Дослідження українців Туреччини – одне із серії опитувань, які реалізовує МІОК для пізнання українських спільнот на різних континентах.

Модеруючи першу частину заходу, Ірина Ключковська, к. пед. н., доц., директорка МІОКу, звернулася до учасників: «Завершуємо рік, який добігає кінця. Впродовж року ми, Міжнародний інститут освіти, культури та зв'язків з діаспорою, провели майже 60 міжнародних заходів, активними учасниками багатьох з них були й ви. За що висловлюємо вам щирі вдячність, бо ваша зацікавленість – це є не лише потужна підтримка, але й справді оцінка нашої діяльності».

Від імені Національного університету «Львівська політехніка» учасників презентації привітала Лілія Жук, д. е. н., доц., проректорка з науково-педагогічної роботи та стратегічного розвитку. Наголосивши на важливості досліджень сучасних міграційних процесів і підтримки українських громад за кордоном, проректорка зауважила: «Міграція – це закономірний процес, із яким необхідно працювати максимально ефективно, тому Львівська політехніка всіляко сприяє ініціативам щодо поглиблення аналізу у сфері міграційної

тематики, підтримуючи надзвичайно важливу серію досліджень МІОКу з вивчення українських громад у різних країнах. Туреччина – це держава, яка є стратегічним партнером України. А ми, як університет, реалізуємо це партнерство, налагоджуючи академічну та наукову співпрацю з турецькими навчальними закладами, у нас навчаються громадяни Турецької Республіки, ми успішно реалізуємо міжнародні програми обмінів для викладачів між нашими країнами. Дослідження, яке сьогодні презентує МІОК, – ще один місток нашої співпраці з цією країною».

З вітальним словом виступив також Максим Козицький, голова Львівської обласної державної адміністрації: «Величезна подяка МІОКу за проявлену ініціативу, величезна подяка Туреччині – нашому стратегічному партнеру на міжнародній арені, який завжди стоїть з нами пліч-о-пліч. І також величезне дякую Туреччині за допомогу із «Байрактарами». Основна наша цінність як сусідньої дружньої держави – це наші люди. І ми за них завжди будемо боротися. Величезне дякую за цю конференцію, я думаю, що вона нам вдасться. Бажаю плідної праці, обговорення і успіхів!».

До офіційних виступів долучилася також Наталія Пошивайло-Таулер, регіональна віцепрезидентка Східної, Південної та Південно-Східної Азії, Океанії та Африки Світового Конгресу Українців: «Українці Туреччини є частиною нашої глобальної мережі українців діаспори, а Туреччина є важливим стратегічним партнером України. Саме вчора минуло тридцять років від дати 16 грудня 1991 р., коли Турецька Республіка стала однією з перших держав, які визнали незалежність України і за цей час довели потужну підтримку територіальної цілісності та суверенітету. У цей час українська громада в Туреччині зростала та інтегрувалася у нові умови та в нове суспільство і зберігала свою ідентичність». Насамкінець віцепрезидентка підкреслила: «Питання української ідентичності, ролі громади в суспільстві та економіці країн, де вони постійно проживають, є надзвичайно важливим. Дане дослідження, цей форум, відкриває потужну базу для спільного зростання не тільки для українців Туреччини, але й також є прикладом для, можливо, подібного дослідження в інших країнах, у яких проживають українці».

Привітавши учасників заходу, Євгенія Петрова, в. о. голови Світової Федерації Українських Жіночих Організацій, координаторка зв'язків з громадами Світового Конгресу Українців, зазначила: «Я та мої колеги зі СФУЖО з цікавістю чекаємо на висліди цього дослідження, адже в Туреччині проживає особлива молода гілка української діаспори, яка до великої міри складається з жінок, а також зуміла згуртуватися та веде активну громадську діяльність, зберігаючи свою українську тотожність та підтримуючи Україну». Пані Петрова наголосила й на значенні досліджень для світового українства: «Ми також захоплені багатогранною працею нашого партнера – МІОКу, який вже скоро як тридцять років сприяє зміцненню зв'язків України з українською діаспорою, розвитку в українських громадах освіти і культури, а також розпочав нову сторінку своєї праці – масштабний проєкт з вивчення теми української міграції. Це дослідження важливе зокрема, як для розуміння особливостей міграційної

політики, так і всебічних аспектів життя та громадської діяльності українців у Туреччині».

Після офіційного відкриття відбувся перший інтерактив з учасниками заходу. Зокрема за допомогою опитування на платформі Zoom гості події вказували в яких регіонах та країнах світу вони проживають. Як показали результати, серед присутніх були представники з України, Туреччини, а також з країн Європи, Азії, Північної Америки, Південної Америки та Австралії.

Другу частину заходу, що стосувалася безпосередньо презентації результатів дослідження, модерувала Оксана П'ятковська, к. е. н., заступниця директора МІОКу. Вона детально описала методологію дослідження, зокрема використання кабінетного аналізу та якісних методів соціологічного опитування, а також зупинилися на критеріях відбору респондентів та специфіці вибірки й аналізу отриманих результатів.

Опісля розпочався другий інтерактив з учасниками, під час якого їм поставили запитання «Як ви вважаєте, скільки українських громадських організацій діє на території Туреччини?». Базуючись на результатах дослідження, відповідь на нього мав висвітлити наступний доповідач – Юрій Марусик, науковий співробітник МІОКу. На початку виступу дослідник окреслив статистичні дані щодо кількості українців у Туреччині, описав їхні соціально-демографічні характеристики, охарактеризував мотивацію переїзду, детально розповів про особливості адаптації та інтеграції українців у нове середовище, а також виділив основні поради, що давали респонденти для їхніх земляків, які щойно прибули, або планують переїхати до Туреччини. Відповідаючи на запитання про кількість зареєстрованих українських ГО у цій країні, науковець зазначив: «Станом на час проведення нашого дослідження, у Туреччині уже було більше 15 громадських організацій у різних містах цієї країни. Відповідно, тепер ви можете зрозуміти правильну відповідь на питання, яке ми озвучували перед цією частиною».

Далі відбувся наступний інтерактив. Цього разу запитання стосувалося рефлексій учасників щодо ідентичності дітей, народжених у змішаних українсько-турецьких сім'ях. Ця тема була однією з центральних у виступі Вікторії Черепенчук, молодшої наукової співробітниці МІОКу. Спочатку соціологиня висвітлила проблему сімейної ідентичності українок у міжетнічних шлюбах, виокремила національну та мовну тотожності опитаних, окреслила релігійні переконання українців у Туреччині, виділила можливості та перешкоди для дотримання українських традицій і звичаїв у цій країні. Насамкінець дослідниця представила візії майбутнього українців у Туреччині та окреслила бачення опитаних щодо подальшого розвитку української громади. Даючи відповідь на питання про ідентичність дітей з міжнаціональних шлюбів українок з турками, науковиця зазначила: «Більшість учасників сьогоденної події зійшлися на думці, що ідентичність дітей тяжіє до турецької. Так само українці, які проживають у Туреччині і були респондентами нашого дослідження, помітили цю тенденцію».

Після презентації результатів виступив Роман Недільський – генеральний консул України в Стамбулі. Спочатку він окреслив бачення сучасних

глобальних тенденцій: «Міграційні процеси для України – явище не нове. Багато наших українців виїхало за кордон. Але робити з цього трагедію, я думаю, не варто, тому що це нормальний процес у всьому глобальному світі. Ми як країна не є особливими у цьому питанні, тому що інші держави теж відчувають такі ж виклики». Консул акцентував й на місії дипломатичних і консульських установ: «Для нас, як для дипломатів, які працюють тут, зокрема в Туреччині, завдання – тримати руку на пульсі і робити все для того, щоб українці об'єднувалися. Такий процес не є легким, це завжди непроста робота, але вона можлива, вона реальна».

На заході були присутніми також представники Управління з питань закордонного українства та гуманітарного співробітництва – Наталія Савіна, радниця, та Світлана Романюк, другий секретар. Від імені Управління вони подякували МІОКу та особисто Ірині Ключковській за роботу, яку проводить Інститут: «Це дійсно унікальне дослідження. Ці рекомендації нам дуже потрібні, оскільки вони розширюють наш світогляд у стосунках зі світовим українством». Представниці від Міністерства закордонних справ побажали МІОКу надалі проводити такі дослідження в інших країнах, де проживає діаспора: «Це дозволить нам всім бути ближче один до одного у цьому глобальному світі, коли українців дуже багато у різних країнах світу».

Жваве обговорення результатів дослідження свідчить про значний суспільний інтерес до таких недостатньо висвітлених в українському медіа– та науковому дискурсі важливих тем як міграція українців до Туреччини.

Наприкінці події із завершальним словом виступила Ірина Ключковська. Від імені організаторів директорка МІОКу подякувала усім учасникам та підсумувала: «Дослідження дає нам можливість стверджувати, що роботи вистачить для нас усіх. По-перше, для українців Туреччини, які вже активно працюють над своїм згуртуванням. Тут ми побачили цілковито новий феномен, який виринув на поверхню, – роботу Посольства, яке виявилось основним і найвагомішим чинником формування громад і громадських організацій. По-друге, є достатньо роботи і для СФУЖО, і для СКУ, щоб інтегрувати ці громади у своє середовище та дати їм відчуття, що вони є частинкою українського глобального світу. По-третє, досить роботи є й для нас в Україні, оскільки українці є носіями наших правдивих знань на турецькій землі». Насамкінець Ірина Ключковська додала: «Ми бачимо, що питання дітей, народжених у Туреччині, пріоритетне. Для того, щоб ті діти стали носіями знань про Україну, треба зміцнити, укріпити, розвинути, плекати їхню ідентичність. Тут роботи і для нас, для МІОКу, і для усіх загалом».

Результати дослідження «Українці Туреччини: суспільство, ідентичність, майбутнє» будуть опубліковані на сайті МІОКу у січні 2022 р.

Участь у інших заходах:

- Міжнародній конференції «Socio-Economic Connections between Eastern Europeans in South Africa»

10 червня на запрошення Української Асоціації в ПАР команда науковців МІОКу взяла участь у Міжнародній конференції «Socio-Economic Connections between Eastern Europeans in South Africa», яка відбулася в онлайн-режимі. Організаторами заходу, окрім Української Асоціації в ПАР, виступили Sol Plaatje University (ПАР) та Polish Association of Siberian Deportees (ПАР).

Від імені МІОКу з ключовою доповіддю виступила Оксана П'ятковська, к.е.н., заступниця директора Інституту. У презентації на основі аналізу вибраних результатів дослідження «Українці Південно-Африканської Республіки: суспільство, ідентичність, майбутнє» доповідачка розкрила важливу роль українських мігрантів Південної Африки у налагодженні економічної співпраці між Україною та ПАР. Зокрема Оксана П'ятковська продемонструвала місце України у глобальних міграційних потоках, динаміку та особливості міграції з України до країн Африки та ПАР; розкрила специфіку економічної інтеграції українців у Південній Африці, а також представила кореляційний аналіз впливу української міграції на динаміку експорту з України до ПАР. Крім цього, вона розповіла про бажання українських мігрантів у Південній Африці долучатися до налагодження економічної, зокрема торговельної, співпраці між обома країнами, а також про основні виклики, які сьогодні постають перед ними на шляху до успішної реалізації їхніх бізнес-задумів.

На конференції також були представлені доповіді про: історію та загальний огляд міграції з країн Центральної Європи до ПАР (Кобус Радемеєр, Sol Plaatje University); історію формування та сучасний розвиток польської діаспори у Південній Африці (Стефан Шевчук, Polish Association of Siberian Deportees); формування румунської спільноти та її зв'язки з Румунією (Стефан Сібіан, Fagaras Research Institute); дослідження болгарської спільноти в ПАР (Ніколай Вуков, Institute of Ethnology and Folklore, Bulgarian Academy of Sciences); формування, розвиток та інституціоналізацію української спільноти в ПАР (Дзвінка Качур, Stellenbosh University); угорську спільноту і нові можливості для міжнародної співпраці (Іштван Тарроси, University of Pecs), а також досвід студентських та академічних обмінів між Румунією та ПАР (Сільвіу Рогобет, West University of Timisoara).

У конференції взяли участь науковці, дослідники, викладачі та студенти з ПАР, України, Польщі, Угорщини, Румунії, Казахстану, Болгарії, Грузії, а також дипломати, зокрема Любов Абравітова, Надзвичайний і Повноважний посол України в ПАР, та Бека Двалі, Надзвичайний і Повноважний Посол Грузії в ПАР.

Під час обговорення та дискусії, що відбулася наприкінці заходу, учасники знайшли багато спільних рис у процесах міграції, інтеграції та формування спільнот серед вихідців із Центрально-Східної Європи у Південній Африці, а також наголошували на недостатній увазі дослідників до цієї проблематики. Тож організатори переконалися, що такі наукові дискусійні платформи доцільно проводити на регулярній основі для розширення кола зацікавлених науковців, подальшого обміну методологією та результатами досліджень, налагодження контактів та формування міжнародних дослідницьких мереж.

- **Навчальний курс «Імміграція і транснаціоналізм: досвід ЄС» для учасників Другої літньої онлайн-школи**

23–25 червня науковців МІОКу Вікторію Гойсан та Юрія Марусика запросили виступити спікерами з навчального курсу «Імміграція і транснаціоналізм: досвід ЄС» для учасників Другої літньої онлайн-школи.

Захід пройшов у рамках реалізації наукового проєкту «Транскарпатський центр Жана Моне з дослідження європейських стратегій розвитку Ужгородського національного університету».

Дослідники МІОКу представили доповідь на тему «Молодіжний громадський активізм українських мігрантів у країнах ЄС: дослідження проблеми». Вони поділилися доробком Інституту і представили результати соціологічного дослідження громадського активізму серед української молоді у вибраних країнах Європейського Союзу, яке було проведено у 2019 р.

Так, Юрій Марусик описав типовий портрет активістів, розповів про сфери діяльності громадських організацій, наголосив на процесі їхньої інституціоналізації. Вікторія Гойсан розкрила питання партнерства та співпраці українських ГО за кордоном і окреслила рефлексії респондентів щодо набутого міграційного досвіду.

Учасників літньої школи цікавили питання української мови та збереження ідентичності українців за кордоном, окремі напрямки роботи молодіжних українських ГО в країнах ЄС, а також методології проведеного дослідження.

Серед промовців школи були державні службовці, викладачі, відомі експерти, дослідники не лише з України, але й із Казахстану і Словаччини. Їхні доповіді розкрили найрізноманітніші аспекти міграційних процесів в Україні й за кордоном у сучасному та історичному вимірах. Учасниками школи стали студенти, магістранти, докторанти УжНУ, а також інші запрошені слухачі.

- **Участь у засіданні робочої групи з питань дослідження міграції з країн Центрально-Східної Європи до Південно-Африканської Республіки**

14 липня Оксана П'ятковська, заступниця директора МІОКу, взяла участь у засіданні робочої групи з питань дослідження міграції з країн Центрально-Східної Європи до Південно-Африканської Республіки. Його проведення ініціювали учасники Міжнародної конференції «Socio-Economic Connections between Eastern Europeans in South Africa» (10 червня 2021 р.). Результати конференції продемонстрували актуальність цієї проблематики та значне зацікавлення у здійсненні подальших досліджень, а також довели необхідність формування міжнародних мультидисциплінарних наукових мереж для поглиблення вивчення міграційних процесів із країн ЦСЄ до ПАР і формування діаспорних організацій у Південній Африці.

Під час зустрічі дослідники з України, ПАР, Польщі, Румунії та Болгарії детальніше поділилися власними напрацюваннями, відшукали точки перетину наукових зацікавлень, обговорили теми для спільних майбутніх досліджень і

публікацій, а також можливості для отримання грантового фінансування на майбутні проекти.

Учасники погодили проводити такі зустрічі на регулярній основі, ухвалили план дій і порядок денний для наступного засідання.

МІОК висловлює подяку Дзвінці Качур, президентці Української асоціації в ПАР, за організацію, проведення та модерування цього заходу.

- **Методологічний семінар Відділу соціальної антропології Інституту народознавства Національної академії наук України**

27 травня команда МІОКу на запрошення Відділу соціальної антропології Інституту народознавства Національної академії наук України взяла участь у методологічному семінарі, на якому представила результати дослідження українців у Південно-Африканській Республіці та методологічні особливості його проведення.

Спікерами виступили Оксана П'ятковська, к.е.н. заступниця директора Інституту, та наукові співробітники МІОКу – Юрій Марусик і Вікторія Гойсан. Учасниками заходу були науковці Національної академії наук, викладачі львівських ЗВО та експерти з питань міграції.

Відкриваючи семінар, модератор події Ігор Марков, к.іст.н. докторант Інституту народознавства НАН України, розповів про активізацію міграційних процесів з України та присутність українських мігрантів у різних куточках світу, підкресливши зростання популярності дослідження міграційних процесів у соціальних науках із застосуванням соціологічних методів досліджень: «Українська мігрантська мобільність, яка стала праобразом світу мобільностей, є пульсуючим стрижнем соціологічних досліджень загалом, які змінюють соціологічну науку, її підходи і бачення. Тому міграційні дослідження є настільки популярними». У цьому контексті модератор наголосив: «Міграційні мобільності навіть в часи коронавірусу не тільки не втратили своєї актуальності, а переросли в інші форми. І ось такий надзвичайно цікавий сегмент, який ми сьогодні розглядаємо, який нам презентують співробітники МІОКу, має кинути світло на оці бачення міграції і на перспективи міграційного процесу».

Під час презентації команда МІОКу зосередила значну увагу на причині обрання якісної методології для аналізу української міграції до ПАР, на специфіці побудови вибірки, на тематичних блоках дослідження та додаткових методологічних засобах, які було використано. Так, Вікторія Гойсан коротко описала мету дослідження, методологію та змістову структуру аналітичного звіту дослідження, Юрій Марусик представив основні висновки дослідження. Після цього спікери поділилися методологічними особливостями, зокрема розповіли про специфіку південноафриканського середовища як місця проживання українських мігрантів, а відтак – про обережність авторів у трактуванні понять і намагання знайти баланс між суб'єктивністю респондентів та об'єктивністю інформації, про доповнення аналітичного звіту додатковими цікавими фактами про ПАР, довідковою інформацією, статистичними даними та зіставленням їх зі словами респондентів. Усе це, на думку авторів, сприяє не

лише більш широкому узагальненню висновків, але й розширенню користувачької аудиторії результатів дослідження.

Тема української міграції до ПАР викликала жвавий інтерес серед учасників семінару, яким було цікаво додатково почути про плани українських мігрантів на майбутнє, про місця розселення українців у Південній Африці та формування громади, про види зайнятості українців у ПАР та їхнє фінансове становище, про умови їхнього проживання та питання безпеки, про зв'язки з Україною.

Також обговорення торкнулося питання оцінки респондентами роботи Посольства України в ПАР, адже, як зазначили деякі учасники семінару, в інших країнах українці не завжди задоволені роботою українських дипломатичних та консульських установ. «За результатами нашого дослідження, ми побачили позитивні зміни у роботі Посольства України в ПАР. Усі рекомендації, побажання та пропозиції опитаних ми узагальнили у рекомендаціях дослідження, які були передані до МЗС України, а пані Посол України в ПАР була особисто присутня на презентації результатів дослідження та брала участь в його обговоренні», – підкреслила Оксана П'ятковська.

Крім цього, під час обговорення Вікторія Середа, к.соц.н. старша наукова співробітниця відділу соціальної антропології Інституту народознавства, наголосила, що дослідження МІОКу є важливим в контексті розширення українського наукового міграційного дискурсу, адже здебільшого українські науковці зосереджують увагу на вивченні міграції до країн Європи та Північної Америки. Саме тому доробок МІОКу сьогодні є затребуваним у наукових колах для здійснення комплексного аналізу міграційних процесів з України, а також може бути використаний у міграційних студіях та у викладацькому процесі.

Для довідки: МІОК реалізував дослідження «Українці Південно-Африканської Республіки: суспільство, ідентичність, майбутнє» протягом 2020 року у співпраці з Асоціацією українців у ПАР та Посольством України в ПАР. Автори дослідження: Ірина Ключковська, Оксана П'ятковська, Юрій Марусик, Вікторія Гойсан, Христина Жилич та Дзвінка Качур.

У дослідженні розглянуто міграцію з України до Південно-Африканської Республіки, зокрема описано типовий портрет українського мігранта у ПАР, причини й особливості міграційного процесу, виклики та проблеми інтеграції українських мігрантів у ПАР, збереження ідентичності та її трансформації, процес утворення громад українців, підтримання зв'язків мігрантів з Україною, а також візію їхнього майбутнього й перспектив громади. Особливу увагу приділено проблемам і потребам українських мігрантів у ПАР, на основі яких сформульовано пропозиції та рекомендації для різних суб'єктів державного та недержавного секторів.

Результати дослідження доступні за лінком: <https://miok.lviv.ua/?p=18869>

- **Візит команди МІОКу до Праги**

На запрошення Богдана Райчинця, президента Європейського Конгресу Українців (ЄКУ) та голови організації «Українська ініціатива в Чехії», команда

МІОКу у складі Ірини Ключковської – директорки, Оксани П'ятковської та Андрія Яціва – заступників директора, а також Юрія Марусика – наукового співробітника, відвідала Прагу. Візит відбувся у межах проєкту European Values, який реалізується за підтримки ЄКУ та організації «Українська ініціатива в Чеській Республіці».

Метою відрядження була участь МІОКу в обговоренні та реалізації проєкту Smart Migration, а також глибше ознайомлення з міграційною політикою Чеської Республіки у сфері забезпечення прав національних меншин, зокрема української, та структурою державних і місцевих органів, що відповідають за реалізацію цієї політики у Празі. Це стало можливим завдяки низці зустрічей з очільниками та представниками відповідних структур, які відбулися протягом 2-3 листопада 2021 р.

1 листопада відбулася презентація та обговорення проєкту Smart Migration, який був створений за фінансування Агенції Технологій Чеської Республіки (Technology Agency of the Czech Republic), співфінансування Університету Менделя (Mendal University) та Університету Метрополітен у Празі (Metropolitan University, Prague). Проєкт представили др. Роберт Стоянов (Mendal University, Brno) та Ян Шрот (спеціаліст з питань міграції в Чеській Республіці). Метою проєкту є створення інформаційної платформи – додатку до смартфонів для українських трудових мігрантів та потенційних мігрантів до Чехії. Представники МІОКу обговорили бета-версію мобільного додатку, дали високу оцінку проєкту та прийняли пропозицію здійснити фахову експертизу представленого продукту.

Ірина Ключковська зазначила, що фактично створено модель, яку можна використовувати для інформаційних платформ нацменшин у Чехії, а також пропонувати за основу для використання в інших країнах Європи, оскільки проєкт має наукове підґрунтя та базується на соціологічних дослідженнях. Оксана П'ятковська наголосила, що цей проєкт сприятиме зменшенню ризиків нерегульованої міграції та забезпечить права українських трудових мігрантів. Андрій Яців та Юрій Марусик взяли участь в аналізі функціоналу платформи та висловили пропозиції щодо її змістового наповнення. В обговоренні також взяли участь Богдан Райчинець та Віктор Бандурчин, секретар ЄКУ, голова Асоціації молодих українців Словаччини.

Цього ж дня команда МІОКу разом із Богданом Райчинцем зустрілися з директором Дому національних меншин у Празі доктором Якубом Штедром, який ознайомив учасників із завданнями та діяльністю Дому, розповів про переваги існування спільного хабу для національностей, визнаних законом Чеської Республіки про національні меншини. Натомість делегація Інституту розповіла про діяльність МІОКу, представила міграційні дослідження і проєкти, спрямовані на підтримку та розвиток української освіти за кордоном, зокрема української спільноти в Чехії.

Наостанок відбулася зустріч представників МІОКу з Мартіном Коцандою, секретарем Ради з питань нацменшин при уряді Чехії (головою цієї інституції є

чинний прем'єр-міністр Чеської Республіки), генеральним директором Національної бібліотеки Чеської Республіки (2017 – 2020 рр.).

Мартін Коцанда проінформував про політику Чехії щодо нацменшин, особливості законодавства та про потребу його оновлення, зокрема зміни умов для визнання спільноти нацменшиною. Відповідаючи на питання про імідж українського мігранта у Чехії, секретар Ради зазначив, що у цьому контексті слід говорити про декілька історичних етапів. «Перший – це внесок політичної міграції міжвоєнного періоду в інтелектуальний, науковий та культурний розвиток Чехії, що потребує ще детального вивчення і осмислення. Окремо варто говорити про сучасний період і роль українського мігранта у Чехії, насамперед висококваліфікованих трудових мігрантів», – наголосив Мартін Коцанда.

Зі свого боку працівники МІОКу подякували за дбайливе ставлення до українських мігрантів, зазначивши, що позитивний досвід Чехії можна імплементувати в Україні, адаптувавши його до наших реалій.

Йшлося також про представництво від кожної із 14 нацменшин у цьому дорадчому органі, що є добрим інструментом для ефективної комунікації та впливу на державну політику у цій сфері.

2 листопада делегація МІОКу разом з очільником та секретарем ЄКУ здійснила візит до мерії Праги, де відбулося знайомство із начальницею Департаменту культури, національних меншин та іноземців Яною Хайне та її колегою Яном Яновшеком. Розмова дала можливість глибше зрозуміти інтеграційну політику Чехії, яка спрямована на підтримку громадських організацій, зокрема українських.

Яна Хайна представила інституційне забезпечення реалізації політики щодо нацменшин у Празі. «Дбаємо про права нацменшин і підтримуємо їхню діяльність, а також формуємо платформи для взаємної комунікації з іншими органами влади, які забезпечують права національних меншин». Вона розповіла, що кожна адміністративна одиниця Праги має відповідальну особу за національні меншини. Департамент функціонує як консультативний орган, який формує і розвиває стратегію підтримки національних меншин, здійснює фінансування проєктів, спрямованих на забезпечення прав іммігрантів. За словами Яни Хайни, 12 мільйонів чеських крон – це щорічний видаток мерії на підтримку національних меншин. Також Департамент забезпечує інформаційну підтримку, організовує зустрічі, наукові заходи та співпрацює з міжнародними структурами у цій сфері. Два базові проєкти, які підтримує Департамент – це Дім національних меншин у Празі та інтеграційні центри, які функціонують як неурядові організації, отримуючи додаткове фінансування.

Про особливості та напрями діяльності інтеграційних центрів детальніше розповів Ян Яновшек, а також наголосив на тому, що мерія прагне до більшої відкритості та співпраці з іншими відділами. «Наша мета: Прага – символ інклюзивного життя, комфортне місто для усіх без проявів ксенофобії», – підкреслив Ян Яновшек.

Як зазначили представники МІОКу, досвід Чехії, і Праги зокрема, може бути цікавим для України загалом та Львівської області та міста Львова зокрема, а також запропонували стати містком для обміну такими здобутками та налагодження дієвої співпраці.

- **Знайомство команди МІОКу з українською Чехією**

Програма візиту була насиченою та дозволила не лише детальніше ознайомитися з особливостями міграційної політики Чеської Республіки щодо забезпечення прав національних меншин (детальніше про це: <https://miok.lviv.ua/?p=20041>), але й нав'язати нові контакти, обговорити ідеї для нових проєктів з представниками українського громадського сектору, а також пізнати «українську Чехію».

Так, 29 жовтня делегація МІОКу разом з Богданом Райчинцем побувала у Подєбрадському замку, де у 20-30 роках ХХ сторіччя знаходився осідок Української господарської академії (український вищий технічний заклад), а зараз – музей та Інститут професійної та мовної підготовки Карлового університету. Окрім замку, команда МІОКу відвідала цвинтар у Подєбрадах, де силами української громади в Чехії було встановлено пам'ятник-колумбарій академічному та викладацькому персоналу Академії, а також її ректорам.

30 жовтня відбулася зустріч з Марією Прокоп'юк – головою Співки українських жінок в Чехії, членкинею організації «Українська ініціатива в Чеській Республіці». Марія Прокоп'юк ознайомила всіх з історією діяльності Співки, розповіла про сучасні проблеми та виклики функціонування організації. Також разом із українською активісткою міюківці завітали до Карлового університету, де протягом 1921–1945 функціонував Український вільний університет, слов'янської бібліотеки та оглянули виставку «(Не)щасна Україна».

31 жовтня делегація Інституту на запрошення Марії Прокоп'юк долучилася до акції покладання квітів до українських могил на Ольшанському кладовищі, де знайшли спокій після вигнання з Батьківщини та поневірянь на чужині члени Директорії УНР і уряду Скоропадського, воїни армій УНР та УГА, люди мистецьких професій, науковці. В цій акції також взяли участь представники інших українських організацій в Чехії, зокрема ГО «Галицькі Леви» та ГО «Празька криївка».

Того ж дня колектив Інституту познайомився з Тарасом Костюком – очільником освітньо-культурного центру «Крок» у Празі, який розповів про заснування суботньої школи «Крок», її функціонування, а також про специфіку шкільництва та вивчення української мови у Чеській Республіці. Зі свого боку команда МІОКу подарувала Тарасові Костюку комплект підручників для вивчення української мови як іноземної «Ключ до України: міста і люди». «Ці навчальні матеріали нам дуже потрібні, адже у нашій школі ми намагаємося поєднувати вивчення української мови з історією, географією та культурою України», – підкреслив директор школи. Також учасники зустрічі дізналися про діяльність Тараса Костюка як громадського активіста, який підтримує українські ініціативи в Чехії, спрямовані на допомогу воїнам АТО та сім'ям постраждалим від війни,

розв'язаної Росією проти України. Разом із Тарасом Костюком делегація відвідала пам'ятник Тарасу Шевченку у Празі, а також будинок, в якому проживав Михайло Грушевський протягом 20-х років; тут встановлено меморіальну дошку.

1 листопада відбулася зустріч-розмова з Віктором Бандурчином – секретарем ЄКУ, головою Асоціації молодих українців Словаччини, за участю Богдана Райчинця. Учасники обговорили розвиток українських громад у країнах Європи, законодавчі особливості визнання країнами ЄС прав національних меншин та належність українців до цих категорій, а також проблеми забезпечення культурно-освітніх потреб українців у різних європейських країнах. Богдан Райчинець поділився здобутками українців у Чеській Республіці, поінформував учасників зустрічі про українськомовні видання у Чехії та про потенційні можливості для українських громад у цій країні. Натомість Віктор Бандурчин розповів про сучасну специфіку формування української громади в Словаччині та ідеї нових проєктів, які планує реалізовувати ЄКУ найближчим часом.

- **Участь команди МІОКу в семінарі про стан українських мігранток у Польщі в умовах COVID-19**

25 листопада на запрошення Мирослави Керик, голови фонду «Наш вибір» (Варшава, Польща), команда МІОКу взяла участь у семінарі, присвяченому українській міграції до Польщі. На заході МІОК представили Оксана П'ятковська, заступниця директорки Інституту, Христина Манюк, соціологиня, та наукові співробітники Юрій Марусик і Вікторія Черепенчук.

У рамках семінару було презентовано звіт дослідження «Ситуація українських мігранток у Польщі в часи пандемії», реалізованого фондом «Наш вибір» вкінці 2020 року, а також відбулося обговорення питань, пов'язаних із викликами української трудової міграції до Польщі в умовах пандемії. Особливу увагу було приділено реакції урядів на поширення вірусу, що призвели до глибоких змін у різних сферах життя, зокрема на ринку праці, в секторі охорони здоров'я, освіти й дозвілля, а також впливові цих підходів на стан українських мігранток у Польщі. Зокрема, учасники семінару обговорили такі питання, як легалізація перебування і праці; ситуація жінок, які працюють у нестабільних секторах ринку праці (таких, як гастрономія, опіка над дітьми та старшими особами, готельний бізнес, сектор послуг тощо); проблеми жінок, які мають у Польщі власний бізнес або планують його розпочати; проблеми, пов'язані з поєднанням дистанційного навчання дітей та домашніх обов'язків; суспільна інтеграція та вивчення польської мови; охорона здоров'я; ключові працівники й мігранти-працівники; домашнє насильство.

Семінар відбувся в межах проєкту «Вплив пандемії COVID-19 на українських жінок-мігранток в Польщі. Пілотажний дослідницький проєкт», що фінансується Фондом імені Генріха Бюлля у Варшаві.

Зустрічі в рамках проєкту:

- **Зустріч із Дзвінкою Качур, президенткою Асоціації українців у ПАР, науковою співробітницею Університету Стелленбош (м. Кейптаун) (1 липня)**

В МІОКу відбулася зустріч команди Інституту із Дзвінкою Качур, президенткою Асоціації українців у ПАР, науковою співробітницею Університету Стелленбош (м. Кейптаун), партнеркою МІОКу та ініціаторкою спільного дослідження «Українці Південно-Африканської Республіки: суспільство, ідентичність, майбутнє» (2020 р.). Попри вже сформовану історію співпраці МІОКу з Українською асоціацією в ПАР та із Дзвінкою Качур, це було перше спілкування у форматі офлайн.

Під час зустрічі сторони обговорили напрями продовження та розвитку подальшої співпраці та окреслили плани на майбутнє. Йшлося, зокрема, про проведення спільних заходів із залученням українських громад африканського континенту, продовження співпраці у науково-дослідній сфері, залучення науковців МІОКу до формування міжнародної дослідницької платформи з вивчення міграційних процесів із країн Центрально-Східної Європи до Південно-Африканської Республіки, а також про можливості для започаткування ширшої співпраці між Львівською політехнікою та Університетом Стелленбош.

Користуючись цією нагодою, Інститут передав підручники з вивчення української мови як іноземної, створені в МІОКу, для українських шкіл в ПАР.

Додаток №5

IV. Проєкт «Відкриймо для України українську діаспору»

Організовано і проведено презентації:

Проєкт «Східний світ діаспори: спільномова»

МІОК започатковує проєкт «Східний світ діаспори: спільномова»— нову комунікаційну платформу для діалогу між українцями східної діаспори та Україною!

Платформа призначена для взаємодії представників громадських організацій східної діаспори та України. Її мета – налагодити регулярне спілкування й обмін досвідом, а також сприяти підвищенню кваліфікації лідерів і членів ГО, педагогів українознавчих шкіл, керівників художньої самодіяльності.

У межах цієї ініціативи на регулярній основі (щокварталу) наживо й онлайн відбуватимуться зустрічі, присвячені різноманітним культурно-просвітницьким питанням. На цих заходах ми говоритимемо спільномовою – мовою порозуміння, підтримки та пошани. Певні, на нашій платформі постануть міцні мости плідного діалогу . Бо ж свої своїх не полишають.

Вимушені констатувати, в сучасному суспільно-культурному дискурсі українська східна діаспора посідає більш ніж скромне місце, попри те, що вона охоплює мільйони українців із низки держав «пострадянського простору»: Азербайджану, Білорусі, Вірменії, Грузії, Казахстану, Киргизстану, Молдови, Російської Федерації, Таджикистану, Туркменістану, Узбекистану. Це насправді великий і різноманітний світ – східний світ української діаспори, який, на превеликий жаль, опинився поза широкою увагою.

Натомість наш Інститут був і залишається однією з небагатьох установ, які тримають руку на пульсі українства по східний бік державного кордону України. Як засвідчили десятки форумів і конгресів, що їх організував МІОК, тамтешні українці потребують надійного партнерства, аби їх почули на Батьківщині, та насправді відчувати спільність із своїми співвітчизниками. Проте, на жаль, прагнення українців східної діаспори плекати й зберігати національну ідентичність часто не одержувало належної підтримки.

Ми намагатимемося слухати вас, чути і транслювати проблеми до зацікавлених сторін. Віримо, що народяться спільні нові проєкти!

Тож до спільної праці, пані та панове!

- **Онлайн-зустріч «У день, коли повертаються лелеки, МІОК запрошує на дружню розмову українців Східної діаспори»**

19 березня Міжнародний інститут освіти, культури та зв'язків з діаспорою провів онлайн-зустріч «У день, коли повертаються лелеки, МІОК запрошує на дружню розмову українців Східної діаспори».

На подію було запрошено представників українських громад й освітніх українознавчих осередків з Азербайджану, Білорусі, Вірменії, Грузії,

Казахстану, Киргизстану, Молдови, Росії, Таджикистану, Туркменістану, Узбекистану.

Зустріч, яка відбулася після довготривалої паузи, виявилася вкрай важливою як для міюківців, так і для наших співвітчизників із країн пострадянського простору.

Ірина Ключковська, директорка Міжнародного інституту освіти, культури і зв'язків з діаспорою, привітала усіх присутніх від імені ректора Національного університету «Львівська політехніка» Юрія Бобала, а також розповіла про багатолітню системну взаємодію і співпрацю МІОКу з українцями Карелії, Башкортостану, Киргизстану, Росії, Казахстану. «Україна більше знає про західну діаспору, про західні структури, – наголосила Ірина Ключковська. – Я хочу пригадати, що першими, хто заговорив про Східну діаспору і необхідність співпрацювати Україні зі своїми співвітчизниками з пострадянського простору, були Михайло Горинь, який на той час очолював Українську Всесвітню Координаційну Раду, та Аскольд Лозинський – президент Світового Конгресу Українців. Коли ми розпочали свою діяльність, ми зрозуміли, що, напевно, зайдемо на території, де очікують допомоги від України, де очікують допомоги від нас. І ми обрали зовсім не простий шлях – співпрацю з тими, хто нас потребував. Ми навіть випрацювали модель, яку запропонували на розгляд державі Україна в цілому і презентували її свого часу у Верховній Раді. Це такий своєрідний трикутник: Східна діаспора – Західна діаспора – Україна. Західна діаспора, яка на той час вже мала сформовані інституції та багатий досвід у науковій, освітній, культурній, економічній сферах, мала чим поділитися. І треба було лише прокласти шлях обміну досвідом, шлях взаємодії, тісної співпраці і допомоги з боку України – якщо не фінансової, то моральної. Але у фокусі уваги нашої держави завжди повинна була бути і Східна діаспора, і кожен українець, який живе за межами України, має бути нашою великою цінністю». Директорка МІОКу зауважила, що в ті часи наш інститут був єдиною інституцією, яка системно працювала з українцями пострадянського простору. Сьогодні, на думку І. Ключковської, діяльність українців Східної діаспори дуже скромно представлена в інформаційному просторі. Саме тому ми зібралися, щоб почути «з перших вуст» про діяльність наших співвітчизників у країнах пострадянського простору і розповісти про нові проекти МІОКу, бо надто багато часу пройшло з часу нашої останньої зустрічі, і нам є що сказати.

Євгенія Петрова, перша заступниця голови Світової Федерації Українських Жіночих Організацій, звертаючись із вітальним словом до учасників події, зазначила, що сьогоднішнє віртуальне повернення в Україну, яке організував МІОК, – це чудова нагода зібратися у дружньому колі, обговорити наболіле і зміцнити співпрацю. «Східна діаспора є найстаршою і найбільш численною українською діаспорою у світі. Значна частина цієї діаспори є найбільш вразливою і потребує нашої величезної уваги і підтримки як з боку України, так і з боку західної діаспори, в тому числі і з боку Світової Федерації Українських Жіночих Організацій. Ми раді вітати жіночі організації з усіх країн, які сьогодні присутні і завжди відкриті до співпраці», – наголосила Євгенія Петрова.

Привітав організаторів та учасників зустрічі Генеральний консул України у Ростові-на-Дону Тарас Малишевський. Звертаючись до присутніх, пан Малишевський зазначив, що українська громада на півдні Росії перебуває у вкрай складному становищі. Навіть щоб покласти квіти до підніжжя пам'ятника Тарасові Шевченку, потрібно бути дуже сміливим. «Ми усіма силами намагаємося їм допомогти тут, підтримати словом, думкою, підставити лікоть, і я дуже сподіваюся, що нашими спільними зусиллями ми можемо дати не загинути українському життю в Російській Федерації», – запевнив Генеральний консул.

Слова Сергія Винника, регіонального віцепрезидента СКУ в Російській Федерації та Центральній і Західній Азії, були короткими та досить різкими. За словами С. Винника, про Східну діаспору в Україні або не говорять зовсім, або говорять, але не роблять жодних конкретних кроків щодо її розвитку і підтримки: «Про проблеми Східної діаспори добре відомо і в уряді, і в дипломатичному корпусі, бо українська громада Росії постійно зверталася до усіх президентів України, але не отримувала жодної відповіді. Ми вважаємо, – зазначив регіональний віцепрезидент СКУ, – що нами нехтують, і нехтують нашими зверненнями». Сергій Винник подякував Ірині Ключковській за ініціативу організації такої зустрічі і висловив надію, що саме МІОК стане тим другом і помічником, якого так потребують українці Східної діаспори.

Далі команда МІОКу ознайомила учасників події зі своєю найновішою друкованою продукцією і освітніми проєктами. Зокрема, підручник «Ключ до України: міста і люди» і посібник «Образки з Лесиноного життя» презентували наукові співробітниці інституту Галина Темник та Оксана Галайчук. Наталія Мартинишин, провідна філологиня, представила портал «Крок до України» і запросила на навчання у Міжнародну літню школу україністики. Провідна філологиня МІОКу Олена Мицько розповіла, як працювати з порталом «Український освітній Всесвіт», запропонувала присутнім освітянам реєструвати свої заклади і активно долучатися до проєкту.

Своїми успіхами, проблемами і сподіваннями поділилися гості зустрічі. Надзвичайно цікавими та інформативними виявилися виступи о. Василя Говери (Казахстан), Ліни Татарашвіші (Грузія) та Катерини Кожухар (Молдова). Кожен із них коротко представив діяльність своєї організації, а також висловив побажання до своїх співвітчизників в Україні.

Їх активно підтримали інші учасники події. Пролунали дуже чіткі і конкретні пропозиції до українського уряду, починаючи від потреб шкільництва і закінчуючи запровадженням урядових програм щодо підтримки української діаспори відповідного регіону.

Відповідно, у зв'язку з відсутністю інтересу з боку України до життя та діяльності українських громад Східної діаспори, поглибленням асиміляційних процесів і, як наслідок, збайдужінням до громадської діяльності українців у країнах пострадянського простору, учасники зустрічі, яку організував МІОК, висловили пропозиції про необхідність:

створення комунікаційної платформи для представників ГО Східної діаспори з метою регулярного спілкування та обміну досвідом;

запровадження курсів підвищення кваліфікації, майстер-класів та тренінгів для учителів українознавчих шкіл, керівників художньої самодіяльності та лідерів ГО;

відрядження учителів та працівників культури з України для поживлення українського життя у країнах пострадянського простору;

організації бюджетних поїздок молоді в Україну, зокрема до Києва, Канева та Львова;

розробки державної програми повернення українців з-за кордону;

спрощення процедури отримання громадянства України для громадських діячів українського зарубіжжя.

Упродовж усього часу, поки тривав захід, міюківці отримували подяки і прохання організовувати такі зустрічі і надалі. Така кількість відгуків засвідчила величезну потребу наших співвітчизників зі Східної діаспори у спілкуванні і співпраці з Україною.

«На українців Росії ліг подвійний тягар небезпеки — і тому, що вони громадяни країни-агресора, і тому, що вони українці. Вони ніколи не були пріоритетом української зовнішньої політики, а зараз — і зовсім відторгнуті Україною. Україна мусить повернутися обличчям до українців Росії. Мовчання лише підкреслює нашу слабкість. Краще пізно, ніж ніколи».

Авторську колонку Ірини Ключковської, директорки МІОК опубліковано «Українці Росії: пам'ятати vs забути» для видання Українська правда: <https://www.pravda.com.ua/columns/2021/03/19/7287096/>

- **Онлайн -подія «Катерина Білокур. І нехай про неї заговорить цілий світ!»**

5 грудня колектив Міжнародного інституту освіти, культури та зв'язків з діаспорою провів культурно-просвітницький захід «Катерина Білокур. І нехай про неї заговорить цілий світ!».

Онлайн-подія відбулася в межах проєкту «Східний світ діаспори: спільномова» — нової комунікаційної платформи для діалогу між українцями східної діаспори та Україною. Платформа призначена для взаємодії представників громадських організацій східної діаспори та України. Її мета — налагодити регулярне спілкування й обмін досвідом, а також сприяти підвищенню кваліфікації лідерів і членів ГО, педагогів українознавчих шкіл, керівників художньої самодіяльності.

Саме тому подія була умовно поділена на дві частини: культурна складова та комунікаційна складова.

Модерувала захід к. філол. н., наукова співробітниця МІОКу Оксана Галайчук.

Учасників привітала Софія Зелик, американська писанкарка українського походження, референтка з культури Світової Федерації Українських Жіночих Організацій, майстриня з художнього розпису кераміки, членкиня Спільки народних майстрів України.

Ірина Ключковська, директорка МІОКУ, у своєму слові наголосила на важливості підтримувати контакти між українцями, які проживають в Україні і тими, хто живе і працює в країнах пострадянського простору: «спеціально для вас, дорогі співвітчизники, ми створили нову комунікаційну платформу «Східний світ діаспори : спільномова». Цією платформою хочемо налагодити регулярне спілкування й обмін досвідом між очільниками громадських організацій, педагогами українознавчих шкіл та керівниками художньої самодіяльності в Україні та у східній діаспорі. Наступну зустріч заплановано на березень. Сподіваємося на вашу активність і небайдужість».

Про Катерину Білокур, її життєвий і творчий шлях гостям події розповіла Ірина Мусієнко, старша наукова співробітниця відділу науково-освітньої роботи Національного музею українського народного декоративного мистецтва.

Кілька поезій Василя Голобородька про геніальну українську художницю зачитав провідний філолог МІОКУ Назар Данчишин.

У межах проєкту «Східний світ діаспори: спільномова» ми розпочали знайомство з тими нашими співвітчизниками зі східної діаспори, які своєю культуро-освітньою діяльністю підтримують українство у країнах свого проживання. Цього разу ми познайомилися з Тетяною Головчук, яка викладає українську мову та культуру для українських дітей у Казахстані.

У заході взяли участь українці з різних країн східної діаспори. Їхні теплі відгуки про необхідність таких зустрічей лише підтвердили, що ми рухаємось у правильному напрямку і робимо усе можливе для налагодження і підтримки контактів між українцями всього світу.

Після події ми отримали багато вдячних листів від наших співвітчизників зі східної діаспори. Зокрема, від нашого дорогого друга і партнера з Башкортостану Василя Бабенка:

«Вельмишановні колеги та колежанки МІОКУ!

Висловлюю щиросердечну подяку за вашу невтомну працю та надання щасливої можливості зустрічі з вами та усіма нашими побратимами та посестрами з усього світу! Сьогодні відбулася, як і завжди, надзвичайно цікава подія – ми приторкнулися до творчості прекрасної художниці-українки – Катерини Білокур! Вона, мабуть, як ніхто інший, у своїй творчості передала високий дух та щирю душу України та українського народу!

Дорога та шановна Ірино Михайлівно! Ви, як мати- берегиня, взяли під свою опіку всіх українців, яких доля чи недоля порозкидала по усіх світах, і разом Вашими колегами творите чудо! Дякую ще раз за ту любов у ваших серцях та радість єднання, якими ви всі щедро обдаровуєте всіх нас!

Є пропозиції. По-перше, зустріч у березні присвятити Т. Г. Шевченкові... По-друге, щомісячно розсилати плани вашої роботи щодо діаспори, щоб ми могли зареєструватися для участі.

З повагою до вас всіх – Василь Бабенко».

- **Презентація проєкту «Леся – Українка. І ми – Українці»**

19 лютого МІОК презентував відеопроєкт «Леся – Українка. І Ми – Українці» з нагоди 150-ліття від дня народження Лесі Українки. Партнерами проєкту стали Департамент міжнародної технічної допомоги та міжнародного співробітництва Львівської обласної державної адміністрації та Світова Федерація Українських Жіночих Організацій (СФУЖО).

Відкриваючи презентацію, перший проректор Львівської політехніки Олег Матвійків наголосив: «МІОК учергове здійснює масштабну ініціативу за участю тих, на кого ми покладаємо найбільші надії на майбутнє, адже в проєкті «Леся – Українка. І Ми – Українці», презентація якого сьогодні відбувається, головні герої – дітки-українці з усього світу. Вони, записавши фрагменти поезії Лесі Українки, долучилися до створення спільного дарунка поетесі й усім, хто відчуває себе Українцем».

Знаково, що у цій події взяв участь відомий дипломат та авторитетна особистість Андрій Мельник, Надзвичайний і Повноважний Посол України у Федеративній Республіці Німеччина.

«Львів – це моє рідне місто, – зазначив Посол, – і тому мені особливо приємно, що організатором сьогоднішнього заходу є саме Львівська політехніка». Водночас Андрій Мельник підкреслив: «Я надзвичайно щасливий, що саме постать Лесі Українки поступово перетворюється на один із головних об'єднавчих чинників для нашої Батьківщини і так само для всього світового українства».

Під час виступу Андрій Мельник поділився власним досвідом переосмислення та пізнання величчя Лесі Українки, адже у радянській освітній системі поетеса радше асоціювалася з певним «далеким і недосяжним пам'ятником, висіченим у граніті так само, як якісь давньогрецькі мислителі чи філософи»: «Як не парадоксально, але певна революція свідомості відбулася саме тут, у Берліні, на дипломатичній праці. Я зовсім по-іншому став розуміти і відчувати Лесю Українку». За сприяння дружини, яка, як науковець, дуже ретельно досліджувала берлінський період життя і творчості поетеси, Андрій Мельник побачив Лесю Українку як поетесу європейського масштабу, відкрив її неймовірний внутрішній світ. Резюмуючи, дипломат наголосив: «Леся Українка була і залишається однією з найбільш утаємничених постатей на вітчизняному літературному олімпі. Вона запрошує нас щодня відкривати секрети її неперевершеного таланту. Я запрошую нас вирушити у цю захоплюючу подорож назустріч Лесі Українці».

Оксана Винницька-Юсипович, Почесна консулка Канади в Україні, розповіла цікаві та маловідомі факти про пам'ятники і меморіальні дошки Лесі Українці, які встановлені поза межами України, а також про створення і офіційне відкриття пам'ятників поетеси в Клівленді (США) та Торонто (Канада). Їх скульптор – Михайло Черешньовський, готуючи ескізи пам'ятників, провів чимало часу з рідною сестрою Лесі – Ізидорою Косач-Борисовою, яка потім також була присутня на урочистостях.

«В умовах глобалізації актуальною проблемою для нас українців є відсутність самоідентифікації з Україною, тому необхідно створити всі умови для ефективної комунікації українців між собою. Саме реалізації такої мети сприяє відеопроєкт МІОКу «Леся – Українка. І Ми – Українці». Тому що він покликаний формувати особистість українців, їхню самоідентифікацію та національну свідомість. Тож ми пишаємося тим, що змогли долучитися до цієї ініціативи і виступити партнером проєкту» – підкреслив Андрій Годик, перший заступник голови Львівської державної адміністрації, який долучився до презентації разом з Романом Шепеляком, директором Департаменту міжнародної технічної допомоги та міжнародного співробітництва ЛОДА.

Оксана Соколик, членкиня управи СФУЖО – організації, що також була партнером відеопроєкту, наголосила на тому, що Леся Українка – символ нескореності та національної гідності українського народу (і саме під таким гаслом сьогодні СФУЖО проводить акцію вшанування 150-ліття поетеси). Попри те, що Лариса Косач народилася у складний для України період, коли, за словами Євгена Сверстюка, «національне життя вмерло, і не бракувало охочих вплітати квіти у його жалобний вінок», коли діяли так званий Валуєвський циркуляр та Емський указ, Леся Українка мала відвагу узяти собі літературний псевдонім – ім'я свого народу. «Дякуємо МІОКу за співпрацю і за цей чудовий проєкт. Дякуємо, що даєте нагоду цілим поколінням і сьогодні зокрема зануритися у творчість Лесі Українки і шукати там рецепти політичного і духовного визволення нації. «Хто визволиться сам, той буде вільний», – казала Леся Українка. Дякуємо сотням тисяч та мільйонам великих і маленьких українців за те, що вони пишаються, коли говорять: «Ми – українці».

Павло Садох, Регіональний віцепрезидент Світового Конгресу Українців у країнах Північної, Південної і Західної Європи, погоджуючись із думкою почесних гостей про важливість постаті Лесі Українки як об'єднавчого фактора українців у цілому світі, також зазначив, що «необхідно, щоб ми у наших громадах знаходили можливість не лише вивчати творчість Лесі Українки, але й показати її світові: перекладати її твори, розповідати про її життя, вшановувати її ім'я, встановлювати їй пам'ятники, а також сприяти тому, щоб на її честь називали вулиці у країнах нашого проживання. Так, українці Іспанії спільно з Посольством України в цій країні минулого року домоглися того, що один з проспектів Мадрида носить ім'я Лесі Українки. Це – велика перемога для української діаспори у світі».

Ярослава Хортяні, членкиня Екзекутивного комітету Світового Конгресу Українців зауважила, що «пандемія перекреслила багато проєктів, які планували

реалізувати українці у світі для відзначення 150-ліття Лесі Українки. Та за сприяння новітніх технологій і завдячуючи МІОКу, який сьогодні об'єднав нас, українців з діаспори, і українців з України у своєму проєкті «Леся – Українка. І Ми – Українці», ми маємо можливість гідно вшанувати 150-ліття визначної поетеси». Ярослава Хортяні також розповіла про великий патріотичний вплив Лесі Українки на українські громади за кордоном в ті часи, коли поетеса особисто багато подорожувала і зустрічалася з представниками українських молодіжних організацій: «Леся Українка унікальна в тому, що вона ще при житті об'єднувала українську діаспору. Сьогодні вона була б найкращим євроінтегратором та дипломатом. Де б вона не була, завжди зустрічалася з українськими громадами, особливо з українською молоддю. І мала великий патріотичний вплив на ці організації, залишилася в пам'яті тих молодих людей... Тому я дуже рада, що сьогоднішня подія дає можливість проявитися дітям з української діаспори».

Кульмінацією події стала презентація відеороликів за участю українських дітей з 30 країн світу, які читають поезію Лесі Українки, та виступів від українських зірок, які взяли участь у відеороликах. «Для мене Леся Українка, поза тим, що вона була тендітною і красивою жінкою, мала надзвичайну силу духу. Леся спонукає нас мислити високо, мріяти високо, багато бажати і бути міцними» – підкреслила заслужена артистка України Оксана Муха.

Для всесвітньо відомої української диригентки Оксани Линів «Леся Українка завжди була прикладом. Особливо її різносторонність, європейськість, її мультиобдарування. Адже знаємо, що вона була не тільки талановитою поетесою, але також талановитим музикантом. І якби не хвороба, можливо, вона змогла б проявити себе і в цьому мистецтві. І це помітно у образах Лесі Українки, у її мові. Її мова звучить, як музика». Перелічуючи різні таланти Лесі Українки, зокрема її вміння не лише грати, але й чудово імпровізувати на фортепіано, володіти іноземними мовами, цитувати античну філософію, глибоко розуміти культуру та багато іншого, Оксана Линів підсумувала: «Любов до праці і сила духу Лесі завжди були прикладом, який мене надихав. До останнього подиху в житті боротися, служити своїй Батьківщині, любити мистецтво, любити свою родину і віддавати людям все те найкраще, що тобі подароване Богом, але ти повинен через свою роботу і свої зусилля це примножити і залишити після себе».

«Волинь, Полісся – це край дитинства Лесі Українки, моїх батьків, дідів і прадідів. І мій наймиліший куточок на землі. Саме тому я й захотів долучитися до відеопроекту МІОКу» – зазначив один із учасників проєкту Миколка Кошелюк з м. Брест (Білорусь).

«Працюємо для вас. – сказала Ірина Ключковська, звертаючись до українців за кордоном. – Що це значить? Нам важливо, щоб знакові для України постаті зайшли в кожную українську родину, туди, де дитина пізнає від найрідніших речі, які в майбутньому сформує її світогляд, коли разом з мамою і татом вона

зрозуміє, що важливо у цьому житті. Так народилася ідея двох попередніх проєктів «Українські дітки читають Кобзар» і «Лис Микита з усього світу». І ось наш третій проєкт, присвячений Лесі, великій Лесі, на жаль недооціненій, не осмисленій, не вивченій, тій, яка, за словами Оксани Забужко, видала нам паспорт культури європейської України... Так, непросто читати твори Лесі – видатної інтелектуалки світового рівня. Це вимагає не лише зусиль, але й глибоких знань. Тому завдань перед нами чимало, і кожен повинен зробити те, що може – науковець, учитель, батьки. І тоді буде надія, що такі маленькі діти, які зловили легенький подих великої Лесі, ледь торкнувшись її поетичного слова, зроблять те, що не зуміли зробити ми – відкрити для світу нашу велику Лесю!».

Те, що проєктом «Леся – Українка. І Ми – Українці» МІОКу вдалося досягнути цієї мети, підкреслила Тетяна Оуєргі, мама однієї з учасниць відеоролика з Варшави (Польща): «Проєкт винятковий, оскільки реалізовувався у складний для усіх нас час – в умовах пандемії. Але сьогодні маємо чудовий результат. Особисто для нашої родини це була знакова подія, тому що вона дала можливість у родинному колі провести не одну розмову і розповісти дітям, хто така була Леся Українка, що вона зробила для української культури. Такий культурний трансфер між батьками і дітьми є дуже важливий, особливо у формуванні національної свідомості нового покоління українців. Зрештою, в такому ж дусі виховувалася і сама Леся Українка».

Презентація відео не залишила нікого байдужим, про що свідчили не лише численні позитивні коментарі та подяки, але й сльози на очах багатьох учасників.

Для довідки: учасниками проєкту стали хлопчики й дівчатка від 5 до 8 років із 30 країн: Австралії, Алжиру, Аргентини, Білорусі, Болгарії, Великобританії, Греції, Єгипту, Іспанії, Італії, Казахстану, Канади, Канарських островів, Люксембургу, Македонії, Нідерландів, Німеччини, Нової Зеландії, Норвегії, ПАР, Польщі, Португалії, Румунії, США, Туреччини, Угорщини, України, Фінляндії, Франції, Японії. До проєкту долучилися: Оксана Линів, Оксана Муха та Тарас Тополя. Українські зірки разом із дітьми читають фрагменти поезії Лесі Українки.

Переглянути відеоролики проєкту «Леся – Українка. І Ми – Українці» можна за посиланнями:

за участі Оксани Линів [youtube.com/watch?v=tWsTN75vsIU](https://www.youtube.com/watch?v=tWsTN75vsIU)

за участі Оксани Мухи [youtube.com/watch?v=4WT2Hm1z_eQ](https://www.youtube.com/watch?v=4WT2Hm1z_eQ)

за участі Тараса Тополя [youtube.com/watch?v=3gCPY1I5fsw](https://www.youtube.com/watch?v=3gCPY1I5fsw)

Переглянути запис події можна за посиланням:

<https://www.facebook.com/MIOK.LVIV.UA/videos/727072821332044/>

- **Презентація видання «35 есеїв» та зустріч із його автором – Аскольдом Лозинським**

13 травня Міжнародний інститут освіти, культури та зв'язків з діаспорою провів онлайн презентацію видання «35 есеїв» та зустріч із його автором – Аскольдом Лозинським, президентом Світового Конгресу Українців (1998-2008 рр.), адвокатом, громадським діячем, нащадком українських політичних емігрантів у США. Співорганізаторами події стали Інститут права, психології та інноваційної освіти та Інститут гуманітарних та соціальних наук Львівської політехніки.

Участь у презентації взяли студенти Національного університету «Львівська політехніка» та університетів України, яким автор присвятив та подарував увесь тираж своєї книги, науковці, громадські та культурні діячі з України та діаспори, журналісти.

«35 есеїв» – найновіша книга Аскольда Лозинського, що вийшла друком у видавництві Львівської політехніки та містить публіцистичні праці автора про сучасні Україну та США, актуальні питання юриспруденції, міжнародних відносин, політики і культури. Частину видання автор присвятив автор дослідженню історії та діяльності українських діаспорних організацій та інституцій, зокрема Українському Конгресовому Комітету Америки, Українському Вільному Університету, знаковим українським постатям у діаспорі.

Подію відкрила Ірина Ключковська, директорка МІОКу, яка подякувала автору видання за дарунок для студентів Львівської політехніки та зазначила, що постать Аскольда Лозинського слугує для усіх сучасних українців прикладом справжнього лідера та провідника, успішної людини, яка створила себе сама, досягнувши високих професійних якостей та фундаментальних звершень у громадській роботі. Запорукою цих успіхів є велика праця і любов до рідної землі. «Для нас Ви – Блогер №1, адже від Вас отримуємо миттєві, блискучі реакції на те, що відбувається в Україні та в США», зазначила директорка МІОКу, звертаючись до А. Лозинського.

Аскольд Лозинський подякував Ірині Ключковській та команді МІОКу за зустріч у 2019 р., яку Інститут організував у Львівській політехніці, і зазначив, що саме ця подія стала головною мотивацією для нього видати друком «35 есеїв» та подарувати цю книгу студентами.

За словами автора, Україна сьогодні є ключовою державою, що стоїть на захисті Європи та демократичності і незалежної думки на всьому Європейському просторі. Водночас, мусимо розуміти, що агресивна політика Російської Федерації – це надовго, адже Росія не може бути імперією без України і завжди позиціонуватиме себе такою лише завдяки привласненню історії України.

Аскольд Лозинський звернувся до студентів із ключовим закликом – вчитися виробляти свою критичну думку, яка ніколи не повинна бути віддзеркаленням чужих думок та ідей. На думку автора, перед студентами сьогодні є дуже багато актуальних завдань, для реалізації яких молодим людям важливо залишатися

мрійниками, ідеалістами, «Дон Кіхотами». При цьому, за його словами, місією кожного із нас має бути турбота про добробут всіх українців, де б вони не проживали. Так, мусимо перш за все пам'ятати про українців Росії, яким сьогодні особливо складно.

В основі нашого світогляду, на думку А. Лозинського, має стати філософія вольового українського націоналізму, а також доброта і чистота намірів. Саме таким чином, за словами автора, майбутня Україна зможе стати державою не лише верховенства права і закону, але й державою справедливості та етичності. Також студентам слід вивчати англійську мову, яка мала б стати другою загальнонавчаною мовою після української як державної в Україні.

Редактор видання Ярослав Сватко, відомий громадський діяч, журналіст, письменник, публіцист, підкреслив, що місія, яку виконує пан Аскольд та яка має стати і нашим завданням – це досягнути того, щоб Україна була українською за способом думання більшості українців. Також важливою цінністю книги Аскольда Лозинського є зібраний у ній досвід українців за кордоном, який може бути сьогодні надзвичайно корисним для Української держави.

На думку Миколи Посівнича, історика, громадського діяча, дослідника українського визвольного руху, автора численних наукових монографій та публікацій, Аскольда Лозинського можна охарактеризувати як унікальну постать, яка вже сьогодні є історичною, адже пан Аскольд представляє політичну традицію українців діаспори, що десятиліттями творили українську дійсність за кордоном. На думку історика, публікації А. Лозинського ставлять актуальні питання і дають чіткі оцінки, важливі в контексті формування сучасної української нації. Також важливою є презентація цих думок на англійськомовну аудиторію як фактор боротьби України в інформаційному полі в умовах гібридної війни з Росією.

Директор видавництва Львівської політехніки Іван Паров'як підкреслив унікальність книги «35 есеїв», створеної і виданої саме для студентів, які першими взяли її до рук та отримали змогу почерпнути цінні знання та досвіди, закладені автором. Видавець висловив подяку Аскольдові Лозинському та МІОКу в особі директорки Ірини Ключковської за успішний проєкт, реалізований цільово для українських студентів, і за натхненний досвід співпраці.

У рамках презентації відбулася розлога дискусія та обговорення видання, на якій з власними оцінками та рефлексіями на книгу «35 есеїв» виступили студентки Інституту права, психології та інноваційної освіти Львівської політехніки Андріана Біла та Оксана Сапачук – Гарбар, студенти Інституту гуманітарних та соціальних наук Львівської політехніки Діана Перегіняк та Устим Головатий, а також інші учасники події.

- **Презентація «Український культурний фонд для світового українства: можливості і перспективи»**

16 листопада в онлайн форматі відбулася презентація діяльності Українського культурного фонду для українських громад за кордоном. Подія «Український культурний фонд для світового українства: можливості і перспективи» була організована УКФ у співпраці з Міжнародним інститутом освіти, культури та зв'язків з діаспорою Національного університету «Львівська політехніка». Метою заходу стало створення нових можливостей для реалізації культурних проєктів українською діаспорою, що відповідає місії МІОКу – добродіяти для українців в усьому світі та їх єднання з Україною.

Участь у події взяли Владислав Берковський, виконавчий директор УКФ, Ірина Ключковська, директорка МІОКу, Дмитро Решетченко, заступник виконавчого директора з проєктної роботи УКФ, Ірина Осадча, заступниця виконавчого директора з питань організаційного розвитку УКФ; Наталія Шелест, керівниця проєктного відділу УКФ. Модерував подію Андрій Яців, заступник директора МІОКу. Гостями онлайн заходу стали учасники з 35 країн світу, об'єднані Україною та бажання творити культуру, сучасний культурний продукт.

Під час події представники УКФ розповіли про актуальні грантові програми 2022 року, можливості та формати співпраці з Фондом, представили успішні проєкти за підтримки УКФ, зокрема запросили до слова представників організацій та авторів проєктів, які перемогли у минулорічних конкурсах. Зокрема було презентовано проєкт українознавчих воркбуків «Глина», мистецьку виставку «Катерина Кричевська-Росандіч. Дороги. Straßen. Roads», проєкт «Ким ми є? Корінні народи та національні спільноти України» від ГО ГО «Українер» та 6-ти серійний документальний фільм «Діаспора» про життя української діаспори в Канаді.

Учасники презентації обговорили важливість залучення українських громад у світі, спільнот культурних сфер до співпраці з УКФ та для інтеграції української культури у світовий культурний простір.

Виконавчий директор УКФ Владислав Берковський підкреслив: «Одним з головних завдань, які поставлені державою перед УКФ, і що відображено в законі про Український культурний фонд, є підтримка української діаспори та світового українства. 2022-го ми плануємо більше зосередитися в цьому напрямку. Ми готові допомагати, розвивати, вкладатися в розвиток української культури». За словами В.Берковського, лише за 2021 рік УКФ підтримав понад 500 проєктів, які стосуються різних тематик і напрямків. «Мені дуже прикро це відзначати, але якраз напрямки, що стосуються діяльності та підтримки світового українства, української діаспори, — це фактично одиничні проєкти. Мені б хотілося бачити їх набагато більше», підкреслив виконавчий директор Фонду.

Учасники презентації домовилися продовжити на системній основі комунікацію культурних середовищ України та української діаспори для створення нових культурних продуктів та вироблення синергії у культурній сфері.

- **«Ежен Деслав – кіномитець і дипломат: український почерк на мапі світу»**

8 грудня з нагоди 122-х роковин Євгена Слабченка (Ежена Деслава) МІОК спільно з Науковим товариством історії дипломатії та міжнародних відносин провів онлайн-подію «Ежен Деслав – кіномитець і дипломат: український почерк на мапі світу». До заходу доєдналися понад 100 учасників із 13-и країн світу, серед яких дипломати, науковці, педагоги й студенти (зокрема мистецтвознавства та міжнародних відносин), громадські діячі.

Модерував захід Андрій Яців, заступник директора МІОКу. Він наголосив на необхідності повернути ім'я Євгена Слабченка до українського культурного дискурсу, чому мають сприяти й такі онлайн-зустрічі. До речі, під час події учасники переглянули фрагменти фільмів Деслава «Монпарнас» (1931) та «Марш машин» (1926).

Відкриваючи зустріч, Ірина Ключковська, директорка МІОКу, зосередилася на проблемі творення модерної української ідентичності. «Нам треба створити образ самих себе. Це як мозаїка Оранти у Софії Київській – образ цілісний, заповнений цілком, тому й оберігає нас, – сказала Ірина Ключковська. – Щоб вивершити образ України для себе і світу, мусимо віднаходити золоту смальту – наші скарби, і поступово виповнювати нашу власну мозаїку, яка була б цікавою і для внутрішнього і зовнішнього світів». Крім того, очільниця МІОКу зазначила, що Інститут систематично реалізовує проекти, присвячені видатним, але, на жаль, призабутим діячам української діаспори, з метою популяризації їхньої духовної спадщини (йшлося зокрібна про Едварда Козака, Миколу Паращука, Василя Хмелюка, український мистецький рух у міжвоєнній Празі та ін.)

Ключову доповідь виголосила докторка історичних наук Ірина Матяш, Голова Правління Наукового товариства історії дипломатії та міжнародних відносин (Київ, Україна). У детальній презентації вона висвітлила головні віхи життя та творчості видатного українця, якого закордонні кінокола свого часу називали «першорядним режисером», «одним із найкращих кіносценаристів Європи» і «найвидатнішою особистістю сучасної кінематографії». Дослідниця ознайомила учасників із фактами біографії митця. Зокрема, промовиця розповіла про те, що Слабченко/Деслав опинився на Заході як дипломат УНР, але волею долі залишився в еміграції; він працював у Франції, Іспанії та інших країнах, та завжди наголошував на своїй українськості, був активним у громадському житті української спільноти, зокрема розбудовуючи скаутський рух («Пласт»).

Крім того, Ірина Матяш виокремила сучасні здобутки української громади за кордоном у справі увіковічнення пам'яті Євгена Слабченка. Передусім, за

словами істориків, вагомими досягненнями стали пошук і віднова могили Деслава на православному цвинтарі в Ніцці (Франція), а також видання книжки «Дипломатична історія України» його авторства.

Власне, про непростий шлях до віднаходження місця спочинку Ежена Деслава розповіли членкині Франко-української асоціації Лазурового узбережжя (Association Franco-Ukrainienne Côte d'Azur) на чолі з її Президенткою Іриною Подиряко.

Також під час події виступили: Вікторія Гуленко, радниця посла України в Республіці Франція, директорка Українського культурно-інформаційного центру у Французькій Республіці (Париж, Франція); Сергій Ціпко, Заступник директора Канадського інституту українських студій (Едмонтон, Канада); Юлія Змерзла, Екзекутивна директорка Осередку української культури та освіти (Вінніпег, Канада); Лілія Лисих, заступниця директора Департаменту міжнародної технічної допомоги та міжнародного співробітництва Львівської обласної державної адміністрації; Марина Гримич, українська письменниця, докторка наук, засновниця видавництва «Дуліби» (Бейрут, Ліван); Ігор Ліховий, Перший заступник Генерального директора Шевченківського національного заповідника (Канів, Україна);. На зустрічі був присутній і Станіслав Костецький, засновник «Деславсінемафесту» (Біла Церква, Україна).

Наостанок Ірина Матяш відповіла на низку запитань.

Участь працівників у інших заходах:

- **Участь МІОКу в події з нагоди 150-ліття Лесі Українки**

Слово, моя ти єдина зброе,
Ми не повинні загинути обоє!
Може, в руках невідомих братів
Станеш ти кращим мечем на катів.

Ці слова Лесі Українки Спілка українок Росії обрала епіграфом для роботи Міжнародного круглого столу з нагоди 150-ліття поетеси, який відбувся 21 лютого 2021 року. На заході Ірина Ключковська, директорка, та Юрій Марусик, науковий співробітник Інституту, представили проєкт МІОКу «Леся – Українка і ми – Українці».

Метою заходу, за словами ініціаторів, було «вшанування творчої спадщини поетеси, а також виховання в молодого покоління прагнення до збереження національної ідентичності, поваги до українського слова, традицій українського народу на прикладі життєвого та творчого шляху Великих поетес – Христини Алчевської, Атени Пашко, Ліни Костенко та їхньої ролі в суспільстві різних епох».

У заході взяли участь представники українських представництв за кордоном та громадські діячі з Вірменії, Азербайджану, Казахстану, Росії, а також

шанувальники української культури, представники української діаспори з різних куточків світу.

Організатором круглого столу виступила Спілка українок Росії за підтримки РГО «Об'єднання українців «Провісник», Українського музично-драматичний театру-антрепризи «Еней», Громади українців на Уралі, МГО КОО «Український Конгрес Росії».

МІОК, пріоритетом якого до війни з Росією була співпраця зі Східною діаспорою, зокрема з українцями РФ, стоїть на позиції необхідності неухильної підтримки тих патріотичних сил, яким вдається в умовах ескалації воєнних дій з боку країни-агресора, на території якої вони живуть, тримати проукраїнський курс діяльності. Це вимагає неабиякої мужності і відваги від українців, що за різних обставин опинилися у РФ. Тому, на наше глибоке переконання, участь у таких заходах представників з України є виявом моральної підтримки тих діячів українського руху, хто не боїться публічно демонструвати свою українськість.

- **Онлайн урочистість «Леся Українка арабською мовою»**

25 лютого на запрошення Ігоря Осташа, Надзвичайного і Повноважного Посла України у Ліванській республіці, працівники МІОКу взяли участь в онлайн-урочистостях посольства з нагоди 150-літнього ювілею Лесі Українки.

Центральною подією заходу була презентація першого тому перекладів прозових творів Лесі Українки арабською мовою, які здійснив відомий ліванський перекладач, письменник, українознавець, славіст і журналіст Імадеддін Раєф. Видання вийшло за підтримки МЗС України та Громади українців Лівану.

За словами Ігоря Осташа, життя та творчість нашої Лесі «тісно пов'язані з арабським світом, однак лише останніми роками її твори стають доступними арабомовному читачеві. Леся Українка, як і її колеги І. Франко, А. Кримський та П. Куліш, захоплювалася сходознавчими студіями, історією, міфологією та звичаями східних народів. І цією «арабською в'яззю» пронизана її поетична, драматична та перекладацька творчість. У 19 років Леся Українка написала для своєї молодшої сестри підручник «Стародавня історія східних народів», який фактично був першим українським підручником у цій царині».

«І ось ще один подарунок для Лесі Українки, – як зазначила у своєму виступі Ірина Ключковська. – Переклади творів Лесі Українки – це ще один крок для інтеграції не лише творчості великої поетеси у культурний простір світу, але й інтеграції України загалом».

- **Дипломатично-науковий марафон «Леся єднає світ»**

На запрошення Ірини Матяш, голови Наукового товариства історії дипломатії та міжнародних відносин, працівники МІОКу долучилися до Дипломатично-наукового марафону «Леся єднає світ» і представили проєкт Інституту «Леся – Українка. І Ми – Українці» та власні видання, присвячені Лесі Українці. У заході взяли участь представники МЗС України, 15 надзвичайних і повноважних послів

України у країнах світу, представники діаспорних організацій і провідних українознавчих студій за кордоном:

Ерік Сведаль, Надзвичайний і Повноважний Посол Норвегії в Україні.

Ігор Долгов, Надзвичайний і Повноважний Посол України в Грузії.

Віталій Москаленко, Надзвичайний і Повноважний Посол України в Болгарії.

Ігор Осташ, Надзвичайний і Повноважний Посол України в Лівані.

Ігор Кизим, Надзвичайний і Повноважний Посол України в Республіці Білорусь.

Андрій Мельник, Надзвичайний і Повноважний Посол України у Федеративній Республіці Німеччина.

Марко Шевченко, Надзвичайний і Повноважний Посол України у Республіці Молдова.

Олександр Щерба, Надзвичайний і Повноважний Посол України в Австрійській Республіці.

Василь Кирилич, Надзвичайний і Повноважний Посол України в Республіці Хорватії.

Володимир Яценківський, Надзвичайний і Повноважний Посол України у Литовській Республіці.

Владислав Каневський, Надзвичайний і Повноважний Посол України в Азербайджані.

Євген Микитенко, Надзвичайний і Повноважний Посол України в Єгипті.

Мар'яна Беца, Надзвичайний і Повноважний Посол України в Естонській Республіці.

Євгенія Волощенко, третій секретар Посольства України в Італійській Республіці.

Сергій Корсунський, Надзвичайний і Повноважний Посол України в Японії.

Райнгард Клучек, генеральний секретар «Пан'Європа-Австрія».

Запрошення МІОКу до участі у такому представницькому заході – це висока оцінка діяльності Інституту та визнання його праці.

Ще з десятків років тому годі було собі уявити таку тісну співпрацю між дипломатичними установами та українськими громадами: кожна ухвала міжнародних конгресів «Діаспора як чинник утвердження держави Україна у міжнародній спільноті», організатором яких був Міжнародний інститут освіти, культури та зв'язків з діаспорою, включала пункт про звернення до посольств України за кордоном із проханням брати участь у заходах діаспори. А сьогодні формат розмови в Марафоні – це символ біному держава-діаспора та їх нерозривної єдності. Однак роботи перед нами усіма ще дуже багато, адже Україна виявилася зовсім не готовою до інтеграції в Україну нового знання, створеного силами діаспори в умовах нашої бездержавності.

Для того, аби ресурсні потужності нашої нації і діаспори були інвестовані в культурну інтеграцію європейського простору, нам необхідно, в першу чергу, осмислити ці ресурси.

«В контексті відзначення 150-літнього ювілею Лесі Українки, – зазначила Ірина Ключковська у своєму виступі, – хочу нагадати, що в час нашої бездержавності у діаспорі було створено справжні Еверести матеріалів про Лесю, зібрано колосальні архівні матеріали. Зокрема про це говорить Тамара Скрипка, хранителька архівів УВАН, це і спогади про Лесю її сучасників, і спогади сестри Лесі Ізидори, і фотоархіви, і багато-багато іншого. До речі, саме у діаспорі світ побачило репринтне видання «Повного зібрання творів Лесі Українки», виданого у двадцяті роки в Україні, а згодом заборонене і знищене. Ми всі заборгували перед Лесею, не вивченою і не осмисленою, і тим самим заборгували перед собою. Лише тепер, у ювілейний рік, починаємо віддавати. Тепер найвищий час вивчити у всій повноті творчу спадщину Лесі Українки – однієї з найбільших інтелектуалок світу. Аби ми могли цей спадок транслювати у світ».

Захід засвідчив, що Леся Українка таки повертається в Україну, а значить, є надія, що скоро про неї заговорить світ.

- **Міжнародний онлайн-форум «Громадський рух українців у Росії: вчора, сьогодні, завтра»**

26 червня за підтримки Міжнародного інституту освіти, культури та зв'язків з діаспорою (МІОК) відбувся Міжнародний онлайн-форум «Громадський рух українців у Росії: вчора, сьогодні, завтра», присвячений 30-річчю Незалежності України, організатором якого виступила Спілка Українок Росії.

Від МІОКу у його роботі взяли участь Ірина Ключковська, Оксана П'ятковська та Андрій Яців.

Форум ставив за мету обговорити питання діяльності громадських організацій українців у Росії за 30 років Незалежності України; поміркувати над проблемою консолідації українських громад і формування активної життєвої позиції з питань збереження національно-культурної спадщини, поширення знань про українську історію і культуру.

На події з доповіддю виступила Ірина Ключковська, директорка МІОКу, яка зазначила, що починаючи з 2005 року пріоритетом у роботі Інституту були українці Східної діаспори, зокрема українці Росії. З цього часу розпочалася системна співпраця, яка відбувалася за кількома напрямками: презентаційним, освітнім, науковим і видавничим. Навіть побіжний ретроспективний огляд продемонстрував учасникам масштаб взаємодії МІОКу з українськими громадами РФ.

Однак, констатувала Ірина Ключковська, у зв'язку з війною, розв'язаною РФ на Сході України, та окупацією частини нашої території діяльність українських громад практично зупинилася, частина з них зазнала якщо не стагнації, то

цілковитого припинення діяльності, а самі українці у країні-агресорі опинилися у скрутному, якщо не безвихідному, становищі.

У зв'язку з цим МІОК ставить своїм завданням допомогти громадам та окремим особам зберегти свою українську ідентичність, усвідомлюючи, що відродити втрачене чи реанімувати загине у майбутньому буде практично неможливо. МІОК пропонує вже сьогодні працювати задля збереження українства у РФ, де проживає найбільша у світі українська діаспора. Закликає поступово створювати та розвивати українське середовище, наповнивши його культурологічним змістом, не наражаючи українців Росії на небезпеку та переслідування. У цій роботі, сказала директорка МІОКу, важливо, враховуючи обставини, дотримуватися принципу «Не нашкодь!». Адже, як зазначив Тарас Малишевський, Генеральний консул України у РФ, сьогодні головне завдання українців Росії – вижити.

Тому, плануючи майбутнє, МІОК пропонує українцям РФ просвітницький проєкт «Культура єднає». Започаткований в нашому Інституті, проєкт має на меті створення об'єднавчої інтелектуальної платформи для представників різних середовищ української діаспори Росії.

Як зазначила Ірина Ключковська, перші кроки Інститут уже зробив цієї весни, запросивши для спілкування громадські організації Східної діаспори на подію «У день, коли прилітають лелеки».

Форум, ініційований Головою «Спільки українок Росії» Людмилою Мельник, відбувся успішно і, сподіваємося, започаткував новий етап у житті та діяльності українців Росії.

Захід зібрав чимало цікавих людей. У його роботі взяли участь та виступили:

Василь Покотило – Тимчасовий повірений у справах України в Росії;

Олександр Міщенко – Надзвичайний і Поважний Посол України в Латвії;

Тарас Малишевський – Генеральний консул України в Ростові-на-Дону;

Сергій Винник – регіональний віцепрезидент СКУ;

Аскольд Лозинський – Президент СКУ (1998–2008рр.);

Євгенія Петрова – в.о. Голови СФУЖО та Оксана Коломоєць – членкиня СФУЖО;

Ірина Скибіцька – засновниця Краснодарської крайової громадської організації «Співдружність Кубань–Україна» та Анатолій Авраменко – науковець;

Галина Бондаренко – к. іст. н., провідна наукова співробітниця Інституту мистецтвознавства, фольклористики та етнології НАН України (Київ);

Євген Савенко – багатолітній голова ГО «Вербиченька»;

Лариса Скрипнікова – громадська діячка із Санкт-Петербурга.

- **Всеукраїнський форум «Україна 30»**

У рамках Всеукраїнського форуму «Україна 30», який відбувся 5-7 липня, ініційованого Президентом та Кабінетом Міністрів України, у контексті обговорення пріоритетних напрямів зовнішньополітичної діяльності України, відбулася окрема сесія «Всесвітня українська спільнота», присвячена українській діаспорі, її ролі та значенню. На запрошення організаторів цю подію модерувала Ірина Ключковська, директорка Міжнародного інституту освіти, культури та зв'язків з діаспорою.

Як зазначила модераторка сесії, це була знакова подія, яка є свідченням розвитку і поглиблення взаємодії держави Україна з українською діаспорою. Адже за 30 років незалежності ця співпраця пройшла дуже нелегкий шлях: від стереотипів, які залишила нам у спадок стара радянська система, і які глибоко закорінилися в українському суспільстві, через повне несприйняття і заперечення, нейтрального ставлення, аж до розвитку ділових стосунків. Від клейма зрадників – до статусу партнерів. Від повного ігнорування – до поступового залучення потенціалу діаспори, до розбудови України, промоції її у світі та утвердження позитивного іміджу України у міжнародній спільноті.

За словами Ірини Ключковської, «українська діаспора сьогодні – різнокольорова мозаїка: це третє, четверте, а то й п'яте покоління тих, хто виїхав з України 130 літ тому й ті, хто покинув Україну недавно, це потужні громади з давньою історією і такі, що створилися пару літ тому, це діаспоряни, які мають силу впливу на уряди і парламенти країн проживання, й новітні мігранти, спільноти яких лише стають на ноги. Але всі разом вони творять український глобальний світ на всіх континентах, працюючи для України».

Як засвідчив 30-літній досвід, приходимо разом до усвідомлення, що підтримка світового українства – це стратегічний напрям політики української держави.

Українська діаспора – потенційний фактор суттєвого впливу на державотворчі процеси в Україні.

Українська діаспора – дієвий інструмент політичного, економічного, культурного впливу в країнах проживання.

Українська діаспора – потужний засіб утвердження позитивного образу нашої держави за кордоном.

Сесію відкрив Президент Світового Конгресу Українців Павло Грод.

У дискусії взяли участь:

Василь Боднар, заступник Міністра закордонних справ України;

Святослав Юраш, Голова підкомітету з питань зв'язків і захисту прав та інтересів українців за кордоном Комітету ВРУ з питань зовнішньої політики та міжпарламентського співробітництва;

Андрій Дешиця, Надзвичайний і Повноважний Посол України в Республіці Польща;

Марек Шафін, Посол Словаччини в Україні;
Ярослав Мельник, Надзвичайний і Повноважний Посол України в Італії;
Лариса Дір, начальниця Управління з питань закордонного українства та гуманітарного співробітництва МЗС України;
Олександр Цупренко, радник Посольства України в Словацькій Республіці;
Марія Купріянова, виконавча директорка Світового Конгресу Українців;
Стефан Романів, віцепрезидент Світового Конгресу Українців, голова Союзу українських організацій в Австралії;
Олександр Корнієнко, народний депутат України, голова партії «Слуга народу»;
Андрій Футей, президент Українського Конгресового Комітету Америки;
Олесь Городецький, голова Християнського товариства українців в Італії (Рим);
Дзвінка Качур, голова Асоціації українців Південно-Африканської Республіки;
Оксана Підсуха, директорка Музею української діаспори.

Дискутанти обговорили питання:

- глобальній ролі діаспори в захисті національних інтересів України у світі;
- діаспорян як амбасадора України в світі;
- зміцнення діалогу в міграційній та візовій сферах;
- подвійного громадянства для закордонних українців,
- та подали до органів влади України свої пропозиції щодо удосконалення механізмів співпраці України і її інтегральної частини – української діаспори.

Учасники сесії у своїх виступах високо оцінили діяльність Міжнародного інституту освіти, культури та зв'язків з діаспорою.

• **Закриття Міжнародної виставки акварелістів «Мерехтіння акварелі»**

16 серпня на запрошення кураторки мистецьких проєктів Зоряни Мірус Ірина Ключковська взяла участь у закритті Міжнародної виставки акварелістів «Мерехтіння акварелі» та звернулася до відвідувачів, які вщерть заповнили виставкові зали, зі словом про роль митців діаспори, народних амбасадорів, у поширенні знань про Україну. Адже учасниками цього проєкту були українські художники з різних країн, зокрема Олександра Брикса з Чеської республіки, Ігор Мосійчук з Молдови, Ольга Баклан з Великої Британії, Тетяна Гамрищак з Німеччини та ін.

Як зазначила Зоряна Мірус, кураторка численних мистецьких подій, «Я займаюся промоцією української культури понад двадцять років. І проєкти

присвячені акварелі – особливі. Адже акварель – техніка дуже чутлива, тут не сфальшивиш. А ще вимагає від художника високопрофесійності».

- **X Міжнародний симпозіум «Румунсько-українські відносини. Історія та сучасність»**

10 – 11 вересня відбувся X Міжнародний симпозіум «Румунсько-українські відносини. Історія та сучасність» у Румунії, в місті Сату Маре (в повіті Сату Маре проживає 1500 етнічних українців, а в Румунії загалом – 62 тис.). Широке представництво органів законодавчої і виконавчої влади з обох сторін засвідчило про актуальність події, а участь представників академічних спільнот з України та Румунії – про науковий інтерес до питань, які виносилися на обговорення.

На запрошення організаторів, Союзу Українців Румунії (СУР), делегація МІОКУ у складі Ірини Ключковської – директорки, Андрія Яціва та Оксани П'ятковської – заступників директорки, а також Оксани Горди – старшої наукової співробітниці взяла участь у роботі заходу, представила наукові доповіді, долучилася до обговорення та дискусій.

Союз Українців Румунії має давню історію і свій непростий шлях у питаннях збереження української ідентичності автохтонного населення. Заснований у 1946 році він активно працює для розвитку українського шкільництва, вищих українознавчих студій, громадських організацій та консолідації української спільноти у Румунії. СУР здобув великий авторитет у Румунії та має своє представництво у найвищому органі державної влади – у парламенті. На даний час інтерес української нацменшини представляє Микола-Мирослав Петрецький, який водночас є головою СУР.

Симпозіум відкрила Люба Горват, Генеральний секретар СУР та основна організаторка симпозіуму, яка подякувала чисельній аудиторії учасників за їхню очну присутність на цьому заході, незважаючи на непростий період пандемії коронавірусу, а також усім співорганізаторам, які долучилися до події.

У вітальному слові Микола Петрецький, депутат Парламенту Румунії, зокрема, зазначив: «Важко започаткувати проведення заходів, але ще важче втримати регулярність. Це вже десятий ювілейний симпозіум, який переріс сьогодні у великий міжнародний захід. Ми вдячні Любі Горват за те, що зуміла перетворити місцеву подію на міжнародну».

Томаш Ференц Альтфаттер, перфект повіту Сату Маре, підкреслив, що «ці заходи будують мости між нашими народами, а наукові дискусії зближують громади по обидва боки кордону, сприяють порозумінню та співпраці між українцями та румунами. Підтримка ЄС та розвиток транскордонної співпраці сприяли підвищенню інституційної спроможності для цього».

Анатолій Полосков, голова Закарпатської обласної державної адміністрації, наголосив: «Нас пов'язує кордон, Чорне море і Дунай, дружні, а також родинні стосунки. Ми підтримуємо румунів, які вивчають румунську мову на Закарпатті, та активно співпрацюємо з громадами Румунії для вирішення усіх проблем, бо

прагнемо до добросусідства. Хочу подякувати керівництву Румунії та громаді за взаємну підтримку».

Мер міста Саму Маре Габор Керешкені у своєму виступі зазначив: «Колись мені казали: “Європа – наше майбутнє”. Але я кажу нашим дітям, що вони – наше майбутнє. Україна – культурне надбання Європи. В Сату Маре ми маємо культурну мозаїку народів. Значною частиною цієї поліетнічності є українці і ми робимо все для того, щоб вони почували себе як удома. Ми також активно розвиваємо відносини між Сату Маре та Закарпатською областю для взаємного процвітання наших народів».

Великий інтерес серед учасників симпозіуму викликав виступ Ірини Ключковської, директорки МІОКу, яка у своєму слові акцентувала, що «українсько-румунська співпраця реалізується у різних вимірах: загальнолюдському, науковому, професійному, міжнародному. МІОК, розвиваючи взаємодію з українцями Румунії, вносить свій вагомий вклад у розвиток цих взаємин, адже співпраця МІОКу з СУР розпочалася ще у 1992 році, а з 1998 року до активної участі долучився Національний університет «Львівська політехніка», налагодивши ефективну взаємодію з Українським ліцеєм ім. Т. Шевченка у м. Сігет. Співпраця МІОКу із СУР продовжується і сьогодні у реалізації спільних проєктів».

Теми доповідей команди МІОКу: «Українська діаспора як агент впливу у розвитку добросусідських відносин Україна – Румунія» (І. Ключковська), «Українсько-румунські відносини в контексті сучасних міграційних процесів» (О. П'ятковська), «Перспективи вивчення української мови онлайн на прикладі освітнього проєкту МІОКу “Крок до України”» (А. Яців), «Текстоцентрична модель як основа підручника з української мови як іноземної “Ключ до України: міста і люди”» (О. Горда) засвідчили, що тематика українсько-румунських взаємин залишається на порядку денному наукового інтересу працівників Інституту.

МІОК подарував українській громаді Румунії та українознавчим студіям Бухарестського університету комплекти підручників для вивчення української мови «Крок до України: міста і люди» та «Образки з Лесиноного життя», які були створені в МІОКу.

Символічно, що в Сату Маре є пам'ятник румунській мові, на якому викарбовано цитату про мову Міхая Емінеску, поета, якого називають румунським Шевченком з Буковини, та пам'ятник Тарасу Шевченку, відкритий у 2009 році стараннями української громади.

- **Зустріч з Михайлом Трайстою – заступником голови СУР на X Міжнародному симпозіуму «Румунсько-українські відносини. Історія та сучасність»**

10 вересня у м. Сату Маре (Румунія) в рамках роботи X Міжнародного симпозіуму «Румунсько-українські відносини. Історія та сучасність» відбулася розмова команди МІОКу з Михайлом Трайстою – заступником голови СУР, головою Бухарестської філії СУР, головою з питань комісії культури СУР,

членом Комісії культури Департаменту міжетнічних відносин румунського уряду, членом Національної спілки письменників України, членом Національної спілки письменників Румунії, членом Національної спілки журналістів Румунії, знаним письменником і перекладачем, автором відомих прозових творів «Незнайомка у фіалковій сукні», «Конокрадська честь», «Кладка» та ін.

Під час розмови Ірина Ключковська підкреслила важливість діяльності Михайла Трайсти як народного дипломата та промоутера української культури на теренах Румунії та з приємністю запросила письменника з візитом до МІОКу.

У зустрічі взяли участь Ірина Ключковська – директорка МІОКу, Андрій Яців та Оксана П'ятковська – заступники директорки, а також Оксана Горда – старша наукова співробітниця Інституту.

- **Зустріч з Миколою-Мирославом Петрецьким, головою Союзу українців Румунії (СУР) на X Міжнародному симпозіуму «Румунсько-українські відносини. Історія та сучасність»**

10 вересня у м. Сату Марє (Румунія) відбулася ділова розмова керівництва МІОКу у складі Ірини Ключковської – директорки, Андрія Яціва та Оксани П'ятковської – заступників директора, а також Оксани Горди – старшої наукової співробітниці з Миколою-Мирославом Петрецьким, головою Союзу українців Румунії (СУР), депутатом Парламенту Румунії та Любою Горват, Генеральним секретарем СУР.

Враховуючи багатолітній попередній досвід співпраці, учасники окреслили перспективи подальшого розвитку взаємин для реалізації спільних проєктів, зокрема участь студентів українознавчих студій трьох університетів Румунії у Міжнародній школі україністики «Крок до України» МІОКу, можливості створення спільних авторських колективів освітян для роботи над навчально-методичним забезпеченням, обговорили потенційний візит депутата парламенту Румунії до Львівської політехніки з метою презентації діяльності СУР для академічної спільноти та громадськості Львова, а також участь у майбутніх масштабних подіях Інституту.

Микола Петрецький проінформував про забезпечення прав національних меншин з боку ЄС та української меншини в Румунії зокрема, сучасний стан діяльності СУР та пріоритети у їхній роботі, про важливість підтримки українського шкільництва як ключового фактора збереження національної ідентичності за кордоном.

Сторони домовилися про переведення багаторічної співпраці у більш системну взаємодію із оформленням меморандумів про співпрацю.

- **Круглий стіл з питань захисту українців у Росії**

9 грудня у Києві Ірина Ключковська виступила з ключовою доповіддю на круглому столі з питань захисту прав українців у Російській Федерації.

Захід відбувся за участі представників органів державної влади України, українських наукових інституцій та експертного середовища. Ініціатором його проведення виступили: Міжфракційне об'єднання Верховної ради України

“Українці у Світі”, Міжнародний інститут освіти, культури та зв’язків з діаспорою НУ “Львівська політехніка” (МІОК) та Світовий Конгрес Українців.

У ході дискусії учасники обговорили актуальне становище української громади у Росії, переслідування та порушення їхніх прав, системну репресивну політику путінського, спрямовану на ліквідацію українських організацій у різноманітних регіонах РФ, насильницьку асиміляцію українців.

Учасники також обговорили можливі шляхи та інструменти протидії агресивній політиці Кремля і необхідність об’єднання зусиль задля системної підтримки етнічних українців Росії з боку України, послідовного відстоювання їхніх прав на міжнародній арені.

Міжнародний інститут освіти, культури та зв’язків з діаспорою чи не єдина інституція в Україні, яка послідовно впродовж років співпрацювала з громадами українців у РФ, а зараз продовжує адвокаційну працю в Україні, ініціюючи розробку Державної програми підтримки українців Росії та програми репатріації.

Зустрічі в рамках проєкту:

- **Зустріч команди МІОКу з Катериною Кожухар**

6 травня у рамках комунікаційної платформи, яку МІОК започаткував для українців Східної діаспори, відбулася онлайн зустріч команди Інституту з Катериною Кожухар, докторкою педагогіки, старшою науковою співробітницею Інституту культурної спадщини Академії наук Молдови, редакторкою радіожурналу «Renaștere-Відродження» Громадської компанії «ТелеРадіо-Молдова», фахівчиною з лінгводидактики, етно- та соціолінгвістики, українсько-молдовських етнокультурних взаємин, активною учасницею заходів МІОКу.

На зустрічі було обговорено ряд актуальних питань з життя чисельної української громади у Молдові, діяльності українських громадських організацій, освітніх установ, культурних інституцій.

Учасники події погодили намір спільного напрацювання нових шляхів комунікації між Україною та українцями Молдови як запоруки для налагодження ефективної співпраці та реалізації спільних проєктів у ділянках освіти, культури та громадського життя.

- **Зустріч працівників МІОКу з Іриною Мазур**

30 червня відбулася зустріч працівників МІОКу з Іриною Мазур, Почесною консулкою України у Філадельфії, членкинею Ради ГО Razom for Ukraine, Віцепрезиденткою Української Федерації Америки (УФА), адвокаткою.

На зустрічі обговорили питання взаємодії, спільних планів, спілкування з академічною спільнотою правників і міжнародників Львівської політехніки. Ірина Мазур має колосальний досвід юридичної практики, роботи у громадському секторі, у сфері дипломатичної діяльності. Її особиста історія

успіху, безперечно, є цікавою для студентського середовища як приклад поєднання професійної та громадської діяльності. Своєю активною життєвою позицією і здобутками, авторитетом у країні проживання Ірина Мазур ламає стереотипи про українську діаспору, що досі існують у нашому суспільстві, формує образ високоінтелектуального емігранта, який готовий ділитися своїми новими знаннями і вміннями в Україні та водночас активно утверджує позитивний імідж нашої Держави в американському суспільстві.

У розмові взяли участь Ірина Ключковська, Оксана П'ятковська та Андрій Яців, які передали для української школи у Філадельфії підручники з української мови як іноземної, створені в МІОКу.

- **Зустріч з Максимом Козицьким, головою Львівської обласної державної адміністрації (ЛОДА).**

9 серпня відбулася зустріч Ірини Ключковської з Максимом Козицьким, головою Львівської обласної державної адміністрації (ЛОДА). На зустрічі обговорили питання співпраці ЛОДА та її структурних підрозділів, (Департаменту міжнародної технічної допомоги та міжнародного співробітництва та Департаменту освіти і науки) з МІОКом. Голова ЛОДА підтримав ряд ініціатив МІОКу, зокрема про запровадження в Україні Дня Української діаспори.

- **Зустріч з дипломатом українського походження Зеноном Ковалем.**

12 серпня гостем МІОКу був відомий дипломат українського походження Зенон Коваль. Це далеко не перша зустріч із діячем української діаспори, представником славної родини Ковалів, яка вписала свою важливу сторінку в боротьбу за незалежність України.

У Львівській політехніці була зустріч Зенона Ковалю з академічною громадою, а також він був учасником численних заходів Світового Конгресу Українців, що відбувалися в Університеті.

Пан Коваль має величезний досвід дипломатичної служби. На початку 1990-х років Зенон Коваль як радник активно допомагав першому Надзвичайному і повноважному послу України у Бельгії Володимирі Василенкові відстоювати позицію та інтереси України. Згодом працював керівником дипломатичних представництв у Празі, Ханой, Тунісі та Варшаві. Після анексії Криму та початку війни на Донбасі пан Зенон працював у координаційній групі Комітету з євроінтеграції МЗС ЄС.

На зустрічі ми обговорили питання співпраці. Зенон Коваль висловив готовність ділитися досвідом своєї роботи зі студентами нашого Університету.

- **Зустріч з українцями Росії**

17 серпня в МІОКу були особливі люди – українці Росії, з якими Інститут, чи не єдиний в Україні, розвивав глибоку системну співпрацю. За роки було спільно реалізовано чимало різноманітних проєктів, було заплановано багато заходів. Українці Східної діаспори, зокрема громади у РФ, завжди були пріоритетом у

діяльності МІОКу, враховуючи потреби, які вони мали у період свого становлення. Однак війна, яку розв'язала Росія проти України, призупинила нашу співпрацю з українцями країни-агресора.

Однак, вивчивши ситуацію, працівники МІОКу дійшли висновку про необхідність розвитку подальших контактів з тими, хто ще готовий ідентифікувати себе з Україною і не боїться співпрацювати.

З метою конфіденційності не називаємо прізвищ наших гостей. З боку МІОКу в зустрічі взяли участь Ірина Ключковська та Оксана П'ятковська, які представили бачення Інституту щодо розвитку взаємин з українськими громадами у РФ. З цього питання МІОК активно співпрацює з Верховною Радою України, а саме з міжфракційним об'єднанням «Світове Українство», яке очолює народний депутат Святослав Юраш.

- **Зустріч з українкою з Великої Британії Олею Баклан**

22 серпня відбулася зустріч Ірини Ключковської з Олею Баклан, українською маляркою з Великої Британії і виявилася напрочуд цікавою. Це була розмова про пошуки професійної, релігійної, національної ідентичності мисткині, про шляхи, які привели до самоусвідомлення її як частини великої української нації. Говорили про причини її виїзду за кордон, труднощі інтеграції у чуже середовище, про можливості професійної реалізації. Не оминули й питання співпраці з українськими громадами в Англії, про успіхи і невдачі української спільноти. І, звичайно, обговорили питання майбутньої співпраці з МІОКом.

Додаток №6

V. Співпраця зі СКУ, СФУЖО, ЄКУ, СКУМО:

Про ідею запровадження Дня світового українства

Голова Львівської обласної державної адміністрації Максим Козицький звернувся до Президента України Володимира Зеленського з пропозицією офіційно запровадити в Україні відзначення Дня української діаспори. Таку ініціативу подав Міжнародний інститут освіти, культури та зв'язків з діаспорою Національного університету «Львівська політехніка».

З нагоди 30-ліття Незалежності України 25 серпня запропоновано встановити Днем української діаспори (Днем Світового Українства).

Ми охоче підтримуємо таку ініціативу. Від імені Львівської обласної державної адміністрації скеруємо листа до Офісу Президента, Кабміну та Міністерства закордонних справ України. Дякуємо директорці та колективу Міжнародного інституту освіти, культури та зв'язків з діаспорою Національного університету «Львівська політехніка» за десятки ініціатив, конференції та багаторічну працю з українською діаспорою з цілого світу, – каже голова Львівської ОДА Максим Козицький.

Він також зазначив, що саме світове українство значною мірою долучилося до здобуття незалежності України та її визнання різними країнами світу. Запровадження такого свята підвищить статус закордонних українців і розуміння їхніх здобутків для України, а також сприятиме консолідації українців з усього світу та їхньої праці на благо України.

За даними Світового Конгресу українців, станом на сьогодні за межами України мешкає та працює понад 20 мільйонів українців.

Ідея запровадження цього свята вперше була озвучена МІОКом під час IV Міжнародного Конгресу, присвяченого 200-літтю від дня народження Тараса Шевченка, який ми провели 23–24 серпня 2013 року в Національному університеті «Львівська політехніка». Цю ініціативу підтримали усі учасники Конгресу, а це понад 400 осіб з 29 країн і вона увійшла до Ухвали Конгресу, яку оргкомітет розіслав до органів законодавчої та виконавчої влади України. На своїх конгресах, які відбуваються кожні два роки, учасники одногolosно підтримують цю ініціативу і тому ми цього року ще раз звертаємось до влади з проханням її реалізувати, – зазначила директорка МІОКу Ірина Ключковська.

- **Сесія стратегічного планування МІОКу та регіональних віцепрезидентів регіональних віцепрезидентів СКУ**

Уже традиційно МІОК розпочинає новий календарний рік зі стратегічних сесій та нарад із ключовими міжнародними партнерами. І цей рік не став винятком. Реалізуючи Меморандум про співпрацю зі Світовим Конгресом Українців (СКУ), 26 січня команда МІОКу провела сесію стратегічного планування із Павлом Садохою – Регіональним віцепрезидентом СКУ в країнах Західної Європи, та Вірою Коник – Регіональною віцепрезиденткою СКУ в країнах Центральної і Східної Європи.

Представляючи головних учасників стратсесії Ірина Ключковська, директорка МІОКу, наголосила, що ці закордонні українці викликають велику повагу не лише в Україні, але й в країнах, де вони мешкають: «Це так важливо, що Ви, пані Коник, активно берете участь у зустрічах на найвищому державному рівні – з Президентом Естонії, з представниками парламенту країни Вашого проживання та багатьох інших. Про Ваші здобутки свідчать і високі державні нагороди від Естонії». «Павло Садоха, який сьогодні робить великі українські справи, – це страж українства та всього українського в Західній Європі» – зазначила також директорка МІОКу.

Під час стратсесії МІОК представив для узгодження пропозиції спільних дій – низку проєктів Інституту, реалізацію яких заплановано на 2021 рік, а також механізми спільної їх реалізації в межах європейського континенту.

Крім цього, представники з Європи окреслили актуальні проблеми та пріоритетні завдання, які стоять перед ними на порядку денному.

Віра Коник підкреслила, що Центральна та Східна Європа – дуже складний та різноманітний регіон: «Тут є кілька пластів українців: автохтонні українці, які

потребують окремої уваги та кроків для збереження їхньої ідентичності; так звана «радянська діаспора», яка швидко асимілюється, при цьому не до корінної нації, а до Росії; нова міграційна хвиля, яка здебільшого представлена трудовими мігрантами. Ще одна особливість – постсоціалістичні країни (Польща, Болгарія, Румунія), де свого часу була запроваджена специфічна політика, і звісно ж – Придністров'я. Саме тому політика щодо усіх цих різних типів українців має бути диференційованою». Як зауважила Регіональна віцепрезидентка СКУ: «В країнах Центральної і Східної Європи сьогодні загострюється ще один виклик – посилення проросійських настроїв в українських громадах, зокрема, найбільш активно це відбувається у Латвії. А нам дуже потрібно, щоб українська громада була проукраїнська, бо загалом це питання національної безпеки нашої держави».

Павло Садоха розповів про проблеми українського шкільництва у країнах Європи та реалізацію освітнього процесу в умовах пандемії коронавірусу, зокрема процедури навчання та тестування у закордонних українських школах. «На цю тему у нас було багато нарад з українськими послами, які підтвердили, що це справді пріоритетне питання для вирішення, однак поки що результату немає» – наголосив віцепрезидент СКУ. Додатковий негативний вплив, на думку Павла Садохи, може мати активне відкриття так званих українських класів у російських школах, що може негативно вплинути на патріотичне виховання української молоді в Європі та лише сприяти посиленню проросійського впливу на цю вікову категорію.

Насамкінець зустрічі віцепрезиденти СКУ висловили велику подяку МІОКу за надихаючу та конструктивну зустріч.

• Сесія стратегічного планування МІОКу та СФУЖО

26 січня відбулася сесія стратегічного планування МІОКу та Світової Федерації Українських Жіночих Організацій (СФУЖО). СФУЖО – одна з ключових міжнародних партнерських організацій Інституту, яку на сесії представляли Євгенія Петрова, перша заступниця голови СФУЖО та Оксана Сидорчук Соколик, членкиня управи СФУЖО.

Відповідно до Меморандуму про співпрацю СФУЖО та МІОКу, підписаного у 2019 р., учасники сесії обговорили план реалізації спільних проєктів у 2021 р. та стратегічні напрями взаємодії на наступні роки.

Відкриваючи зустріч Ірина Ключковська, директорка МІОКу, відзначила важливість залучення взаємних зусиль до реалізації стратегічних проєктів МІОКу та СФУЖО, адже саме ефективна спільна праця, синергія ідей та справ є запорукою найкращого результату. Про це, зокрема, свідчить уже понад десятилітній досвід взаємодії наших організацій. 2021 рік стане важливим етапом такої співпраці, адже заплановані численні спільні проєкти, зокрема події з нагоди відзначення 150-ліття з дня народження Лесі Українки (презентації «Леся – Українка. І Ми – Українці» та «Образки з Лесиноного життя»),

освітні проєкти, серед яких презентація «Українського освітнього всесвіту» та заходи у рамках Бієнале «Українська мова у світі: відступ чи поступ?» та ін.

За словами Євгенії Петрової, першої заступниці голови СФУЖО, МІОК є дуже важливим партнером СФУЖО і останній рік ще раз підкреслив успішність нашої співпраці. За словами Євгенії Петрової, «важливим завданням Світової Федерації сьогодні є розширення мережі українських жіночих організацій у світі та посилення їхньої впливовості». Важливим етапом у діяльності організації стало створення нових Референтур СФУЖО, зокрема Освітньої, Інформаційно-імпрезової, Культурної та ін. На порядку денному діяльності СФУЖО сьогодні низка важливих проєктів та подій за участю українського жіноцтва з усього світу, зокрема у контексті презентації здобутків українського жіночого руху на міжнародній арені.

Оксана Сидорчук-Соколик, членкиня управи СФУЖО, головний редактор видавництва «Гомін України», керівник медіагрупи «Гомін України», Forum TV, Радіо «Пісня України», директор Школи Української Спадщини ім. Юрія Липи у Торонто підкреслила, що «сьогодні перед нами є спільні завдання, адже українці в усьому світі борються з окупантом і СФУЖО стоїть в авангарді цієї боротьби, поширює правду про Україну та є лобістом українських інтересів у світі». За словами пані Соколик, досвід успішної взаємодії МІОКу та СФУЖО, а також обговорені заплановані спільні проєкти свідчать, що попереду нас очікує плідна співпраця.

Підсумком сесії стало окреслення плану комунікації та взаємодії у рамках реалізації спільних проєктів у 2021 р.

• МІОК на річних нарадах СФУЖО

14 листопада відбулися Річні Наради Світової Федерації Українських Жіночих Організацій, яка є стратегічним партнером Міжнародного інституту освіти, культури та зв'язків з діаспорою. Запрошені на подію працівники МІОКу взяли участь в акції вшанування пам'яті Анни Кісіль, голови СФУЖО (2019–2020), та у роботі круглого столу «Внесок Українського жіночого руху в діаспорі у відновлення, утвердження і збереження державної незалежності України».

Ірина Ключковська, директорка МІОКу, у своєму виступі зазначила, що спільна праця зі СФУЖО, вивчення історичних документів, а також доповідь, яку представила д-р Марта Кебало, дали можливість зробити наступні висновки та сформулювати такі пропозиції для майбутньої праці:

Упродовж 70-ліття робота СФУЖО засвідчила про спадкоємність українського жіночого руху, зародженого в Україні ще в ХІХ столітті.

Ідеї провідниць українських жіночих організацій емігрували разом з українками за кордон, втілювались у життя численних організацій на чотирьох континентах світу.

Сьогодні ми є свідками росту складових СФУЖО, яка є справжньою федерацією, зберігаючи автономність кожної складової, але водночас

представляючи консолідовану позицію складових як в Україні, так і на міжнародному рівні та у країнах поселення.

Впродовж своєї життєдіяльності СФУЖО втілювала в життя гасло, проголошене у ювілейному 1998 році, яке є актуальним і сьогодні: «Зміцнім діаспору – допоможемо Україні». А це означає:

- ✓ дбати про розвиток і зміцнення діаспорних організацій як фундаменту для праці. Міцніша організація – сильніша допомога Україні;
- ✓ плекати українську ідентичність на поселеннях – зміцнювати українську родину, дбати про виховання молоді, підтримувати українську освіту, українську церкву;
- ✓ бути голосом України та українки у міжнародних організаціях.
- ✓ СФУЖО здійснювала регулярну харитативну допомогу. Адже, як сказала Маруся Бек з нагоди 50-ліття СФУЖО, «жінки реагують на кожний злочин, на кожну кривду, на кожний тиск, який наш народ переживає. Вони простягають руку, руку допомоги, вони помагають і дітям, і вдовам, і всім, хто в потребі».
- ✓ На прохання СФУЖО Ірина Ключковська сформулювала пропозиції для майбутньої роботи. «З нашої точки зору, – зазначила директорка, – варто було б зосередити роботу над такими напрямками:
- ✓ зміцнювати організації-складові, залучаючи молодь до їхньої діяльності та до їхнього членства;
- ✓ допомагати новоствореним організаціям, зокрема українкам Росії;
- ✓ актуалізувати проблеми України та українського жіночого руху на міжнародному рівні;
- ✓ в умовах гібридної війни доносити до міжнародних організацій та в країнах проживання правдиву інформацію про події в Україні та про утиски українок у Російській Федерації;
- ✓ зміцнювати свою суб'єктність і виступати самостійним гравцем при взаємодії з органами виконавчої та законодавчої влади в Україні, в країнах проживання;
- ✓ розширювати і поглиблювати співпрацю з міжнародними жіночими організаціями, входити до їх складу;
- ✓ підтримати ідею і проекти МІОКу щодо просвітницьких заходів, які популяризують діяльність СФУЖО на сході та півдні України».

У роботі Річних Нарад від України також взяли участь Катерина Левченко, Урядова уповноважена з питань гендерної політики, Оксана Білозір, народна депутатка України 4-х скликань, Людмила Порохняк, Голова Національної ради жінок України.

Для довідки:

Світова федерація українських жіночих організацій (СФУЖО) (WorldFederationofUkrainianWomen'sOrganizations) — жіноча організація, утворена у 1948 році на Світовому Конгресі Українського Жіноцтва з метою згуртувати українське жіноцтво по своїх організаціях, координувати їх працю, репрезентувати їх перед своїм громадянством і чужинецьким світом і вести працю в обороні українського народу.

Станом на 2021 рік СФУЖО об'єднує організації із 30 країн на чотирьох континентах. Складові організації СФУЖО працюють у громадських, релігійних, культурних, освітніх, еміграційних та гуманітарних напрямках.

- **МІОК висадив дерево Анни Кісіль у Саду світового українства**

Дерево Anna Kisil. Ми, МІОК, висадили його у переддень її Уродин, 18 листопада. Весною воно цвіститиме, а на осінь даватиме свої плоди. Як символ глибокого закорінення Анни у рідну землю, як знак її щедрості. Коли ми садили, плакало небо, скроплюючи землю рясним дощем. Коли ми поверталися, засвітило сонце, так, ніби Аня нам посміхнулася з небес. Дякуємо Тобі, дорога наша подруго, за те, що Ти була і будеш у нашому житті.

- **«Міюківці» взяли участь у річних нарадах ЄКУ**

На запрошення Богдана Райчинця, Голови Європейського Конгресу Українців (далі – ЄКУ), команда Міжнародного інституту освіти, культури та зв'язків з діаспорою, 6 березня, взяла участь у роботі Річних Нарад цієї поважної української структури, історія якої сягає 1948–1949 рр.

Від імені Інституту його директорка Ірина Ключковська звернулася до учасників із вітальним словом. «Сила ЄКУ, – зазначила вона, – у тому, що він є спадкоємцем традицій, своєрідної школи (у широкому значенні цього слова) громадського виховання, громадського солідаризму, хранителем цінностей, на яких формувалася робота протягом десятиліть. Сила цієї структури також у тому, що, забезпечуючи тяглість закладених у минулому засад, вона демонструє здатність ефективно відповідати на вимоги сьогодення».

Справді, за час дворічної каденції Богдана Райчинця на посаді Голови ЄКУ ця організаційна надбудова громадських українських організацій, модернізуючи свою роботу та наповнюючи її сучасним змістом, засвідчила свою життєстійкість.

У роботі Річних Нарад узяли участь працівники МІОКу: Оксана П'ятковська, Андрій Яців, Юрій Марусик, Назар Данчишин, Марія Лизак.

- **МІОК на Європейському форумі української діаспори «Новий Сад 2021»**

13 листопада Ірина Ключковська, директорка Міжнародного інституту освіти, культури та зв'язків з діаспорою, Оксана П'ятковська та Андрій Яців, заступники директорки, взяли участь у роботі Європейського форуму

української діаспори «Новий Сад 2021», який відбувся з ініціативи Європейського Конгресу Українців та Товариства української мови, літератури та культури «Просвіта» (Сербія). В умовах пандемії форум відбувся у змішаній формі. Працівники МІОКу долучилися онлайн.

На обговорення організатори винесли питання розвитку ЄКУ та українських громад Європи; говорили про проблеми, здобутки і перспективу українців у країнах колишньої Югославії; зосередилися на обговоренні актуальних освітніх тем закордонного українства; не оминули увагою проблем трудової міграції в інтеграційних процесах та збереженні національної ідентичності.

На форумі Ірина Ключковська представила інноваційні освітні проєкти МІОКу, які сприяють розвитку української освіти за кордоном та є потужною комунікаційною платформою для українських освітян, що працюють на всіх континентах, мають проблеми з обміном інформацією та створенням навчально-методичних матеріалів, призначених для різних типів шкіл, з урахуванням особливостей учнів різних вікових категорій. Йшлося, зокрема, про платформу «Український освітній всесвіт», портал для вивчення УМІ «Крок до України», підручники та літні школи.

У своєму виступі Ірина Ключковська підкреслила роль і значення партнерства як основи для успішної реалізації спільних проєктів.

Для довідки: Європейський Конгрес Українців (ЄКУ) – об'єднання українських організацій; створено у 1948 році для організації роботи українських громад Західної Європи з метою утвердження їх провідної ролі в питанні правдивого пояснення української національної справи в країнах проживання українців та проведення просвітнянсько-агітаційної діяльності серед корінного населення стосовно віковичної української ідеї – здобуття українським народом незалежності і створення самостійної, соборної української держави (Вікіпедія).

Сьогодні ЄКУ захищає інтереси й координує діяльність 30 українських суспільно-громадських організацій у 20 державах Європи: Бельгії, Болгарії, Боснії і Герцеговині, Великій Британії, Греції, Данії, Іспанії, Естонії, Литві, Німеччині, Польщі, Румунії, Сербії, Словаччині, Угорщині, Франції, Хорватії, Чехії, Швеції.

- **МІОК презентував свої проєкти на III Конгресі СКУМО та X Форумі української молоді діаспори «Чернівці 2021»**

На запрошення організаторів міоківці Андрій Яців (заступник директора) та Юрій Марусик (науковий співробітник), виступили ключовими доповідачами на панельних дискусіях X Форуму української молоді діаспори «Чернівці 2021», що відбувся у рамках III Світового Конгресу Українських Молодіжних Організацій (СКУМО) (26-27 серпня).

Подія зібрала молодих лідерів українських громадських організацій із 12 країн світу, представників українських діаспорних структур, державної влади України, громади та медійної спільноти. У межах Форуму відбулася низка панельних дискусій про діаспору, як бренд-амбасадорів України у світі, освіту,

культурну дипломатію та роль молоді у формуванні державної політики. Крім того, відбулося нагородження активної діаспорної молоді та партнерів СКУМО.

У відкритті III Конгресу СКУМО та X Форуму української молоді діаспори «Чернівці 2021» узяли участь відомі політичні та громадські діячі, зокрема Дмитро Лекарцев, Президент СКУМО, Євген Чолій, Почесний консул України у Монреалі, член ради директорів Світового Конгресу Українців, Віктор Бандурчин, секретар Європейського Конгресу Українців, Марина Попатенко, заступниця Міністра молоді та спорту України, Роман Петришин, ректор Чернівецького національного університету імені Ю. Федьковича, Іон Чебан, міський голова Кишинєва (Молдова), народні депутати України та представники місцевої і регіональної влади.

Під час панельної дискусії «Ed(you)cation» Андрій Яців виступив у ролі промовця, окресливши актуальну проблематику української освіти за кордоном та презентувавши нові освітні проекти МІОКу в контексті допомоги українознавчим освітнім закладам за кордоном і створення сучасного продукту з української мови як іноземної. З-поміж іншого, учасники Форуму мали змогу дізнатися про портал «Український освітній всесвіт» – комунікаційну платформу для українських освітян у всьому світі, освітній портал «Крок до України» для вивчення української мови як іноземної, нові підручники МІОКу «Ключ до України: міста і люди» й «Образки з Лесиноного життя», Міжнародну школу україністики «Крок до України» та ін.

Учасниками дискусії також були Тарас Кремінь, урядовий уповноважений із захисту державної мови, Тамара Марусик, проректорка Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича, Олена Шаповалова, директорка державного підприємства «Український державний центр міжнародної освіти», Віолета Москалу, засновниця Фонду Global Ukraine, Олена Лис, народна депутатка України IX скликання, Аліна Піддубна, керівниця міжнародних молодіжних програм, яка й модерувала дискусію.

У межах панельної дискусії «Культурна дипломатія» виступив промовцем Юрій Марусик. Базуючись на дослідженнях Інституту, він розповів про «історії успіху» українських дипломатичних установ, що не лише підтримують, а й ініціюють інституційний розвиток українських громад в окремих країнах, посилюючи таким способом потенціал української культурної дипломатії. Крім того, міоківець загострив увагу аудиторії на переважанні жінок-активісток з українського мігрантського середовища, які займаються культурною дипломатією за кордоном.

Модерувала вищезгадану дискусію Леся Воронюк, членкиня Національної спілки журналістів України, засновниця Всесвітнього дня вишиванки. Учасниками цього блоку були також: Дмитро Решетченко, заступник директора з проєктної роботи Українського культурного фонду (він презентував можливості організації з акцентом на особливостях фінансування спільних ініціатив українців з-за кордону та України, зазначивши, що УКФ має цілу низку різноманітних грантових програм, на які «можна й варто подаватися українським діаспорянам»; крім того, пан Решетченко закликав учасників

ставати експертами Фонду або пропонувати на цю роль інших осіб, щоб оцінювати кандидатів на фінансування); Алім Алієв, заступник Генерального Директора Українського інституту (доповідач озвучив пріоритети діяльності установи, яку репрезентує, у сфері культурної дипломатії, виокремивши її останні успіхи та наголосивши на вагомому значенні повернення у суспільний дискурс проблеми реінтеграції Криму); Євген Клопотенко, український кулінарний експерт, шеф-кухар, бізнесмен, телеведучий і безпосередній активний суб'єкт культурної дипломатії (він презентував своє бачення пріоритетів у цій діяльності та поділився власним досвідом відстоювання українських культурних надбань на прикладах зі сфери кулінарії); Вікторія Степанець, головна редакторка Culture Trend Center (гостя поділилася поглядом із Польщі на українську культурну дипломатію й озвучила проблеми, які стоять перед молодими українськими культурними ініціативами за кордоном в умовах пандемії).

Під час заходів представники МІОКу зустрілися із Президентом СКУМО Дмитро Лекарцевим і передали йому нові підручники з УМІ, створені в Інституті. Окрім того, міоківці здійснили низку робочих зустрічей із членами СКУМО й учасниками Форуму.

Варто зазначити, у межах III Конгресу СКУМО відбулися звіт Президента і Президії та обрання нового Президента й керівних органів організації. У підсумку, новим Президентом СКУМО став Олександр Греченюк (Румунія), а до керівництва СКУМО ввійшли Андрій Якубів, перший заступник Президента (Іспанія), Роман Грод, заступник Президента (Канада), Ростислав Сухарєв, секретар (Словаччина), Катерина Козак, скарбник (Грузія), Анастасія Балан (Молдова), Ганна Берга (Латвія), члени Президії.

• **Зустріч Андрієм Якубувим – новообраним Першим заступником президента Світового конгресу українських молодіжних організацій (СКУМО)**

2 вересня відбулася зустріч адміністрації МІОКу з Андрієм Якубувим – новообраним Першим заступником президента Світового конгресу українських молодіжних організацій (СКУМО), представником Українсько-іспанського студентського наукового товариства Університету Валенсії (Іспанія).

Співпраця Інституту з Андрієм Якубувим розпочалася ще в 2016 р. з реалізації спільного українсько-іспанського проєкту «Іван Франко про Іспанію», однак сьогодні зустріч торкнулася питання візії подальшої взаємодії між МІОКом та СКУМО. Андрій Якубів як представник нового проєкту молодіжних організацій української діаспори розповів про власне бачення розвитку українського руху за кордоном, проінформував про зміни, що були внесені до статуту СКУМО, а також озвучив ключові напрями подальшої діяльності цієї організації. Він наголосив, що «Освіта є одним із наших пріоритетів і ми розглядаємо МІОК як стратегічного партнера для реалізації нашої роботи у цій сфері».

У розмові взяли участь Ірина Ключковська, директорка МІОКУ, та її заступники – Андрій Яців і Оксана П'ятковська.

Учасники зустрічі обговорили ідеї спільних проєктів на 2021-2022 рр., а також участь представників від СКУМО в найближчих публічних заходах та поточних проєктах МІОКУ.

Додаток №7

VI. Культурно-мистецькі заходи

• Урочистість «Великі – дітям»

9 липня, до 82-ліття Ігоря Калинця, поета, політв'язня, лавреата Шевченківської премії, багаторічного працівника Міжнародного інституту освіти, культури та зв'язків з діаспорою (МІОК), у пишній актовій залі Львівської політехніки за участю уродинника відбулася урочистість «Великі – дітям».

У межах події презентували нові книжки, які впорядкував Ігор Калинець – «Богдан Ігор Антонич – дітям» та «Ігор Калинець – дітям». Вони побачили світ у спеціальній дитячій серії видавництва «Апріорі», присвяченій визначним українським письменникам різних епох. На зустрічі з літератором численні гості довідалися, коли виникла ідея створити ці видання і як її втілили в життя, а також – чим особлива творчість першорядних поетів, зорієнтована на дитячу аудиторію. Крім того, поезії Ігоря Калинця та Богдана Ігоря Антонича лунали з уст школярів (учнів Лапаївського ліцею ім. Героя України Георгія Кірпи) і самого автора й упорядника.

На самому початку гості переглянули відеоролик про творчий доробок Вікторії Ковальчук, ілюстраторки презентованих видань, яка відійшла у засвіти, не діждавшись випуску цих книжок.

Захід модерував Назар Данчишин, філолог МІОКУ, автор літературознавчих досліджень творчості Ігоря Калинця. Він, із-поміж іншого, зазначив: «Рисою, притаманною великим, є вміння плекати свою внутрішню маленьку дитину. Та й ознакою справжньої поезії є природна дитинність. На прикладі шановного достойника це бачимо більш ніж виразно».

Від імені Політехніки вітальне слово виголосив перший проректор університету Олег Матвійків. Звертаючись до уродинника, він, зокрема, зауважив: «Неймовірно, що Ваша невтомна плідна праця триває досі, про що свідчить і подія, на якій ми зібралися. Адже сьогодні у відновленій актовій залі, приміщення якої створене саме для таких поважних заходів, ми говоримо про Ваші нові видання. На цих творах справді варто виховувати наших діток і онуків. Бо ж, погодьтеся, це наша найважливіша праця – підготувати гідну заміну нам у розбудові вільної держави, заради якої живе та бореться вельмишановний Ігор Калинець».

До привітань долучився й Департамент освіти і науки ЛОДА в особі Ореслави Хомик. Вона підкреслила: «Перш ніж узяти Калинцеві книжки, треба добре

помити руки. Тому що чистота викладених там думок, які не пробіжиш по діагоналі, зобов'язує до цього. У ці тексти необхідно заглибитися. Зате, коли заглибишся, як казав Іван Франко, “дивнії перли виносиш”».

Донька Ігоря Калинця Звенислава Мамчур-Калинець, депутатка Львівської обласної ради, у своєму виступі подякувала присутнім за щире вшанування її батька, виокремивши відповідальність, до якої її спонукає прізвище Калинець.

Долучився до вітань і Олег Синютка, народний депутат України. Він наголосив: «Не личить запізнюватися на зустріч з Ігорем Калинцем навіть на хвилину. Адже коли треба було боротися за свою країну, пан Ігор зі своєю дружиною пані Іриною, стали на повен зріст. Сьогодні до таких людей ми виявляємо найглибшу пошану та вдячність».

Ірина Ключковська, директорка МІОКу, звернулася такими словами: «Ігор Калинець завжди є з нами, працівниками Інституту, навіть попри пандемію та карантин. Бо ж МІОК – це також його родина. Родина, яка знає, як він заходить на роботу, який чай п'є, які канапки їсть. А потім на нарадах пан Ігор постійно відкриває нам величезні простори української культури, про які ми не знаємо. І ми весь час відчуваємо, що поруч із нами людина-велет. Людина, яка має безмежно глибокі знання про нас, українців, нашу історію, буття, ментальність та, зрештою, сьогодення, на основі чого інтерпретує те, що відбувається сьогодні в нашій країні».

Сам уродинник у своєму слові зазначив: «Коли я намагався писати для ще маленької доньки, мені не вдавалося. Так, перші вірші для неї я написав аж в ув'язненні, коли Дзвінка ходила до третього класу.

Отже, до 1981 року, поки не повернувся з концтабору та заслання, я писав здебільшого для дорослих. А ось після ув'язнення я почав писати лише для дітей. Цей доробок ви, дорогі гості, можете споглядати на стенді в цій залі, де виставлено майже 40 моїх книжок для найменших, виданих уже за незалежної України.

Щодо презентованих сьогодні книжечок, то своє я підготував швидко, а з Антоничем було важче. Антонич просто не встиг написати твори суто для дітей. Але порятувала цю книжку художниця Вікторія Ковальчук, завдяки її ілюстраціям видання набуло незвичайної краси».

Опісля виступу Ігоря Калинця слово взяв Юрій Николишин, директор видавництва «Апріорі»: «Ігор Калинець – перша постать, з якою мені хотілося познайомитися під час національного відродження України 30 років тому, коли я повернувся до Львова, закінчивши школу у Казахстані. Для мене не тільки калина – символ України, а й Ігор Калинець. До речі, анонсую, що наступного року плануємо видати його дорослу поезію».

Привітав уродинника й Андрій Содомора, поет, прозаїк, перекладач: «Коли я йшов сюди, згадав рядки Миколи Зерова про високий літній день. Бо ж нині, в цей високий липневий день, саме час насолодитися високою, зітканою з архетипів, поезією Ігоря Калинця».

Оксана Галаник, літературна редакторка книжки «Богдан Ігор Антонич – дітям», наголосила: «Редагуючи це видання, я усвідомлювала надзвичайну відповідальність. Торкатися тексту – робота ювелірна, делікатна, а розкіш спілкування з поетом її тільки доповнювала. Здається, ніби Антонич обрав Калинця своїм наступником. Хоч вони з різних епох, та є побратимами у своїх новаторських поетичних пошуках.

Промовистою є й назва цієї презентації. Бо справді великі виростають із дітей і саме в дитинстві формуються як особистості. Пан Калинець завжди відгукується на запрошення прийти на зустрічі зі школярами. Під час останньої, яку через пандемію ми провели онлайн, діти були настільки зворушені, що навіть найбільші бешкетники, слухали пана Ігоря, затамувавши дихання».

Благословення уродинникові уділив отець Севастьян Дмитрух, директор і співзасновник Музею Андрея Шептицького: «Ви, пане Ігоре, – не просто символ, а живий свідок переслідуваної України, терплячої України і врешті України воскреслої».

Марія Лизак, молодша наукова співробітниця МІОКУ, продекламувала вірш Богдана Ігоря Антонича. До привітань долучився й Богдан Залізняк, журналіст і письменник. Він прочитав свої віршовані рядки, натхненні творчістю Ігоря Калинця.

Наприкінці Ігор Калинець прочитав гостям одну з дитячих казок. Присутні довго не відпускали його із зали, беручи автографи та вручаючи подарунки.

• **Сила і ніжність Атени Пашко**

8 жовтня Міжнародний інститут освіти, культури та зв'язків з діаспорою провів Акцію вшанування пам'яті Атени Пашко, громадської діячки, поетеси, учасниці українського правозахисного руху, дружини та соратниці В'ячеслава Чорновола, з нагоди 90-ліття. «Сила і ніжність» – назва заходу, в якій головні чесноти цієї Жінки з незламним характером та витонченим внутрішнім світом.

Ірина Ключковська, директорка МІОКУ та модераторка заходу, розпочала подію зі слів: «Атена Пашко. Чи багато людей в Україні знає про цю яскраву особистість і пам'ятає про неї? Що раз, то частіше від нас відходять люди, які тримали Україну, залишаючи нам відчуття осиротілості. Але є пам'ять, пам'ять про них. І це робить нас сильнішими. Адже енергія їхньої праці, любові, боротьби нікуди не зникає. Вона повертається зовсім в іншому вимірі, матеріалізуючись у наших з вами добрих справах. Так прийшов до нас великий Митрополит Андрей Шептицький, і Климентій Шептицький, і Євген Сверстюк, і Василь Стус, і В'ячеслав Чорновіл... А ще – десятки і сотні тих, чия енергія нуртує тут, в Україні і дає нам відчуття дивовижного лету, який називаємо – праця для України».

Учасники події вшанували хвилиною мовчання Ростиславу Федак, заступницю голови Союзу Українок, фундаторку і директорку першого в Україні Музею

історії українського жіночого руху, велику подругу та співорганізаторку подій МІОКу, посестру Атени Пашко, яка в цей день відійшла у засвіти.

В Актовій залі Львівської політехніки та за екранами комп'ютерів в онлайн-режимі зустрілися близькі, рідні, однодумці Атени Пашко, які з теплотою згадували моменти проведені разом та ділилися своїми спогадами.

Про громадську працю та провідницьку роль Атени Пашко в українському жіноцтві діаспори розповіла Євгенія Петрова, діюча Голова Світової Федерації Українських Жіночих Організацій. Вона перефразувала слова Атени Пашко, сказані майже 30 років тому в Канаді на Конгресі СФУЖО: «Там де є українки – там був, є і буде український дух. Там була, є і буде своя Україна!».

Почесний президент Українського ПЕН, правозахисник Мирослав Маринович поділився спогадами, пов'язаними з родиною Атени Пашко, з якою мав глибокі приятні відносини. «Пам'ятаю, як у 1973 році в їхньому помешканні на Ніщинського, нашіпигованому підслухками, Іринка [донька А. Пашко] тихо й натхненно читає мені, спраглому, надзвичайну поезію Атени. Такі хвилини залишаються з тобою до скону».

МІОК підготував відео з архівними світлинами Атени Пашко з сімейної фотозбірні, музичним обрамленням якого став спів дуету «Сестри Тельнюк» пісні «Від тебе до мене», авторства поетки, яке не залишило нікого байдужим.

Історією знайомства та зародження близької дружби у далеких 90-х роках, на відстані Канада-Україна, поділилася Оксана Бризгун-Соколик, голова СФУЖО (1992-2002 рр.): «Нашій дружбі не перешкоджав ані океан, ані зовсім інші обставини в державах, де ми жили. Алена залишається в пам'яті раннім сонячним променем, який освітив новий ранок України. Поетка, невелика ростом, делікатна, чутлива, блондинка пшеничного кольору зі замріяними очима і легкою усмішкою, і з завзяттям. Такою буду її пам'ятати!».

Зоряна Білик, заступниця директора Львівського музею історії релігії, та Ореслава Хомик, діюча Голова ГО «Союз Українок», розповіли про час, коли Алена Пашко стала головою Організації. «Ми обрали її у Києві нашою Головою. Я до сьогодні не можу надивуватися її таланту – в такому різноманітті жіночих характерів, емоцій, різних думок, вдавалося їй скоординувати роботу так, щоб громадська організація розросталася та ставала демократичною» – зазначила пані Білик.

Донька Атени Пашко Ірина Волицька, театрознавиця, режисерка, співзасновниця творчої майстерні «Театр у кошику», розчулила зал своїми споминами про Маму: «Сьогодні ми читаємо, що у мами було життя трагічно-високе, драматичне. Мама так не вважала. При всіх бідах, які вона переживала, вона була великою життєлюбкою. Для неї щастям було бути українкою, дружиною В'ячеслава Чорновола, їздити до нього на побачення, дозволяють чи не дозволяють, їздити до нього на заслання, просто жити».

Донька розповіла сокровенне про маму: як до Дня народження прикрашала кімнату осіннім листям, бо мама любила жовтий колір; як мама починала

навчатися у Львівській політехніці, а продовжила – у Лісотехнічному інституті; як для мами було важливо бути вродливою жінкою.

На завершення вечора Ірина Волицька зачитала поезію Атени Пашко.

Додаток № 8

Інші заходи:

- **Відеоспомин "Геннадій Удовенко - українцям у світі" з нагоди 90-річчя великого українського дипломата, державника, політика Геннадія Удовенка (1931–2013).**

22 червня, з нагоди 90-річчя великого українського дипломата, державника, політика Геннадія Удовенка (1931–2013), МІОК опублікував у соцмережах відеоспомин "Геннадій Удовенко - українцям у світі".

Фільм доступний за посиланнями:

Youtube: <https://youtu.be/jYTqgEKN9cg>

Facebook: https://fb.watch/6hqTs24u_0/

Приємно зазначати, що Геннадій Удовенко завжди беззастережно підтримував діяльність МІОКу, беручи активну участь у наших численних конгресах, конференціях та інших заходах. Пам'ятаймо й ушановуймо видатного мужа, який зробив неоціненний внесок у розбудову України, утвердження її позитивного іміджу на міжнародній арені, налагодження співпраці з українською діаспорою в усьому світі.

У цьому невеличкому фільмі про Великого українця своїми роздумами та спогадами про нього діляться Міністр закордонних справ Дмитро Кулеба, директорка МІОКу Ірина Ключковська, президент СКУ (1998-2008) Аскольд Лозинський, перший голова Об'єднання українців у Польщі та Президент ЄКУ (1995-1996) Юрій Рейт, співголова національно-культурного центру українців Башкортостану «Кобзар» Василь Бабенко, голова Товариства української діаспори у Греції «Українсько-грецька думка» Галина Маслюк, Народна депутатка України VIII скликання Оксана Юринець, Постійний представник України при Раді Європи Борис Тарасюк.

- **II Міжнародний онлайн-фестиваль української культури «Увесь світ & Україна»**

Міжнародний інститут освіти, культури та зв'язків з діаспорою (МІОК) виступив партнером організаторів Комунального закладу «Скадовський міський будинок культури ім.Шевченка» та Скадовської міської територіальної громади у проведенні II Міжнародного онлайн-фестивалю української культури «Увесь світ & Україна» творчих колективів діаспори.

Захід відбувся, з нагоди 30-річчя Незалежності України, 24 серпня у Скадовську з метою популяризації діяльності українських громад за кордоном, творчих колективів, ансамблів пісні і танцю серед містян та гостей міста.

У Фестивалі взяли участь та виступили українські колективи з 15 країн світу, а саме: Австралії, Аргентини, Бразилії, Йорданії, Іспанії, Казахстану, Канади, Латвії, Молдови, Норвегії, Португалії, Сербії, США, Фінляндії, Хорватії.

МІОК, як партнер Фестивалю, здійснив розсилку інформації серед громад діаспори; розробив дизайн афіші, сертифікату учасника Фестивалю, та розіслав сертифікати про участь усім учасникам, які гідно представили творчі колективи українських громад за кордоном.

Фестиваль усі охочі могли дивитися у прямому ефірі, а також переглядати на Facebook сторінці Скадовського міського будинку культури <https://youtube.com/channel/UCd2q9nhSdrEu6O25bcPPVoQ>.

- **Презентація книги «Детокс» на Book Forum: українська історія як джерело сили**

17 вересня директорка МІОКу взяла участь у презентації «Детокс» нової книги всеукраїнської газети «День».

Є звичайні презентації книг, а є такі, що стають зустріччю однодумців. І цьогорічна розмова про нову книгу «Дня» «Детокс» справді нагадувала зустріч у родинному колі газети.

Подія розпочалася з хвилини мовчання у пам'ять про видатну постать, значення якої нам ще тільки належить усвідомити сповна, – Євгена Кириловича Марчука. Як зазначила директорка Міжнародного інституту освіти, культури та зв'язків з діаспорою Національного університету «Львівська політехніка» Ірина Ключковська: «Євген Кирилович – це великий державник, якого ми не розпізнали у свій час. Можливо, тому, що ми всі були втомлені, перелякані й тягнули за собою хвіст радянської минувшини, постгеноцидний, пострепресивний, елітоцидний. Євген Кирилович – не лише великий шанувальник праці своєї коханої дружини, товаришки, головного редактора, він активний учасник газети «День». Ті, хто не прочитав, не осмислив цього, можуть звернутися до архівів газети й зануритися у глибини його думки. Там багато статей, дискусій, зокрема, його міркування про євроатлантичний вибір нашої держави ще тоді, коли про це мало хто думав. Крім того, там міститься і його погляд на українсько-російські стосунки. Це він був одним з перших, хто відторгнув напад Росії: пригадаймо історію з островом Тузла...».

Ірина Ключковська, підсумовуючи свої враження від видання «Детокс»: «Для мене ця книга – це квінтесенція розуму, наполегливості, патріотизму й виведення нас на наш твердий ґрунт, на який ми нарешті повинні стати і творити те, що для нас є дуже важливим – нашу державу... Книга змінює уявлення про нас самих. Ми звикли до історії поразок, а тут ми маємо історію перемог. У виданні йдеться про узалежнення Росії від нас. Ніколи Росія не узалежнилася б від безсилих та інтелектуально слабких. І цю узалежненість вона не може подолати й дотепер».

<https://m.day.kyiv.ua/uk/photo/knyga-yaka-zminyuye-uyavlennya-pro-nas-samyh>

Додаток №9

VII. Співпраця МІОКу із ЗМІ :

I. Працівники Інституту брали участь у телепередачах:

- ТРК Першому Західному -7 ефірів
- Телеканал «Еспreso» -2 ефіри
- Ua: Перший на передачі Суспільна студія – 1ефір
- Kontakt Ukrainian Television Network (Канада) - 2 сюжети
- Forum TV (Канада)-1 сюжет

II. Працівники Інституту брали участь у радіопередачах на:

- UA: Українське радіо. Львів - 5 ефірів
- Радіо «Культура» - 1 ефір
- Радіо Перше – 3 ефіри
- Радіо Свобода – 1 ефір
- Радіо «Незалежність» - 2 ефіри
- Радіо «НВ» - 1 ефір
- Радіо «Renaștere-Відродження» Громадської компанії «Теле Радіо-Молдова» -1ефір
- Програма «Український час» про Проєкт «Леся «Леся – Українка. І ми – Українці» (Монреаль) – 1 ефір

III. Матеріали про роботу та заходи Інституту публікували у друкованих та інтернет виданнях ЗМІ:

- Щоденна всеукраїнська газета «День» - 13 публікацій
- Українська правда – 1 публікація
- Голос Америки – 1 публікація
- Сайт української діаспори «Стожари» - 23 публікації
- Мультимедійна платформа іномовлення України «Укрінформ» - 30 публікацій
- Радіо Свобода – 1 публікація
- МІСТ тижневик для українців усього світу – 9 публікації
- Релігійно-Інформаційна Служба України -1 публікація
- Український погляд – 18 публікацій
- Газета Свобода – 6 публікацій
- Zbruc – 1 публікація
- «Детектор медіа» - 1 публікація
- Незалежний сайт діаспори Українці Росії «Кобза» - 2 публікації
- Харизма UA – проєкт Мережа захисту національних інтересів «А Н Т С» -1 відео
- galinfo.com.ua – 1 публікація
- Сайт 24 канал – 1 публікація

- Сайт «Еспресо» -1 публікація
- Журнал "Золота пектораль" – 1 публікація
- Літературна Україна – 1 публікація
- Газета «Слово Просвіти» -1 публікація
- Науково-популярний журнал «Львівська політехніка» №3-4 – 1 публікація
- Освітньо-пізнавальний часопис про Україну та українців діаспори «Український дім» - 3 публікації
- Український тижневик у Польщі « Наше слово» - 1 публікація
- Сайт Ukrainian People.us – 1 публікація
- ✓ Сайт Національного університету «Львівська політехніка» – 97 публікацій

VIII. Робота технічного відділу

Працівники відділу протягом року:

1. Розробили дизайн зображень логотипів, афіш, інформаційних банерів для публікацій в соціальних мережах Інституту, а також макетували та друкували афіші, запрошення, програми, сертифікати, грамоти, дипломи, подяки, вітальні листівки, інформаційні повідомлення для проведення заходів МІОКу:

- XIV, XV Міжнародної школи україністики МІОКу «Крок до України»;
- Міжнародної науково-практичної конференції «Українські громади за кордоном: нові точки відліку»;
- Панельної дискусії «Українська на усіх континентах світу»;
- Панельної дискусії «Підсумки дворічної дії закону про мову: успіхи та невдачі»;
- Міжнародного науково-практичного семінару «Онлайн-ресурси з вивчення української мови як іноземної в умовах нових викликів»;
- Презентації дослідження «Обізнаність українців про діаспору і ставлення до неї»;
- Презентації дослідження «Українці Туреччини: суспільство, ідентичність, майбутнє»;
- Проекту «Український освітній всесвіт»;
- Проекту «Леся – українка. І Ми – українці»;
- Міжнародного конкурсу «Бренд Україна: творимо разом»;
- Події «У день коли повертаються лелеки...»;
- Події «Великі – дітям» (презентації нових поезій Богдана Ігоря Антонича та Ігоря Калинця);
- Для заклику запровадження Дня української діаспори створено афішу;
- Події «Атена Пашко: сила і ніжність»;
- Онлайн-зустрічі «Ежен Деслав – кіномитець і дипломат: український почерк на мапі світу»;
- Проекту «ДіасПОРА: знати»: створено дизайн зображення подкасту;
- Відеопроєкту МІОКу «Пам'яті Генадія Удовенка» з нагоди його 90-ліття поширеного по соціальних мережах.

2. Розроблено дизайн заставок та вітальних листівок для розсилки та публікацій в соціальних мережах до свят:
 - Дня Соборності;
 - Дня Незалежності;
 - Нового року та Різдва;
 - Великодня.
3. Займалися пошуком та підготовкою інформації для покажчика «Українська мова як іноземна» (2012-2020 рр.);
4. Підбирали графічні малюнки, сканували і обробили фотографії для:
 - Створення ролику «Генадій Удовенко. Українцям у світі» з нагоди 90-ліття;
 - Виготовлення альбому для Степана Шалати з нагоди 75-ліття;
 - Презентації на Міжнародному онлайн-форумі «Громадський рух українців у Росії: вчора, сьогодні, завтра»;
 - Акції з вшанування пам'яті Анни Кісіль на Річних Нарадах Світової Федерації Українських Жіночих Організацій;
 - Книжки «МІОК 2016-2021 рр: хроніка діяльності».
5. Здійснено сканування і розпізнавання текстів:
 - матеріалів «Стандартизовані вимоги «Українська мова як іноземна»;
 - статей про трудову міграцію;
 - матеріалів по вивченню іноземцями української мови.
6. Макетування та друк:
 - збірника Міжнародної науково-практичної конференції «Українські громади за кордоном: нові точки відліку»;
 - брошури Результати дослідження: «Українці Південно-Африканської Республіки: суспільство, ідентичність, майбутнє» (англійський варіант);
 - Інформаційного буклета про проекти МІОКу;
 - Книжки «МІОК 2016-2021 рр: хроніка діяльності»(макетування).
7. Робота над проектами Інституту:
 - Для проекту «Леся Українка. І ми Українці»:
 - розробили персонажів відео-ролику: 5 дітей та Лесю Українку;
 - проілюстровали пейзажні фони 30 країн-учасниць;
 - створили розкадрування основних кадрів;
 - розробили дизайн додаткових графічних елементів: заставки, плашки для імен учасників, підбір шрифтів;
 - створили афішу презентації;

- проілюстровали рамку для соціальної мережі з нагоди презентації відеоролика.

Для проєкту «Український освітній всесвіт»:

- створили 12 зображень українознавчих шкіл для публікації в соціальних мережах;
- розробили дизайн сторінок порталу: форуму, гілок форуму, чату, 6 особистих кабінетів (суперадміністратора, адміністратора, модератора, адміністратора закладу, користувача та модератора-користувача);
- створили афішу презентації;
- розробили зображення серії публікацій #Дякуємо для розміщення в соціальних мережах;
- зробили дизайн сторінок порталу: «Новини», «Фундатори та жертводавці», «Вебінар»;
- створили перформатовану візуалізацію сторінок порталу для подальшої роботи програмістів;
- розробили 2 афіші на проведення вебінарів-практикумів для освітян з-за кордону»;
- зробили дизайн сторінок порталу - «Категорії закладів», «Кабінет користувача», «Особисті дані», «Мої дискусії», «Мої новини», «Моя команда»;
- підготували 8 індивідуальних зображень для публікації на порталі у рубриці «Фундатори»;
- розробили дизайн інструкції «Як долучитись до вебінару?»;
- зробили дизайн афіші для зустрічі модераторів.

Для XIV Міжнародної школи україністики МІОКу «Крок до України»:

- розробили дизайн інтерактивного розкладу навчання студентів груп рівнів A1, B1, B2 українською та англійською мовами;
- створили дизайн інформаційних повідомлень українською та англійською мовами;
- підготували дизайн заставки, інформаційного листа;
- зробили рекламну анімацію та 5 промо-зображень українською та англійською мовами та проілюстровано 4 зображення для публікації в соціальних мережах;
- створили інформаційний банер для сайту МІОКу;
- експортували навчальні матеріали із підручників для роботи зі студентами.

Для проєкту «Бренд Україна: творимо разом»:

- створено дизайн афіші «Журі конкурсу» та презентації;

- розроблено 8 персональних зображень журі для публікації в соціальних мережах;
- розроблено дизайн банерів: «Оголошення переможців» та «Конкурсні роботи».

Для порталу «Крок до України»:

- 1) Розроблено модульну сітку сайту;
- 2) Створено графічні візуалізації головної сторінки;
- 3) Взяли участь у обговореннях функціоналу та структури порталу та створенні концепції порталу;
- 4) Розробили UI kit – набір шаблонних елементів для користувацького інтерфейсу;
- 5) Створили дизайн сторінок розділів:
 - «Студентам», «Тестування на визначення рівня володіння українською мовою», «Курси», «Урок», «Підсумковий результат» для двох категорій користувачів;
 - «Тренування» і 5 спливаючих вікон «Результат тренування», 4 спливаючих вікна реєстрації, шкала виконання завдань;
 - «Вчителям», «Дітям», «Персональний кабінет», «Команда», «Контакти», «Вподобані матеріали», «Анкета реєстрації», «Сторінка пошуку», «Сторінка налаштувань», «Сторінка автора», «Користування порталом», «Умови конфіденційності», «Тренування», «Словник», «Граматика», «Слуханка», «Читанка», «Відеоблог», «Новини», «Конспекти уроків», «Курс», «Наочність», «Набір», «Постер», «Таблиці», «Ігри», «Підручники»;
 - 29 інтерактивних завдань, спливаюче вікно персонального кабінету, 3 спливаючі вікна попередження, сторінка 404, шкала оцінювання завдань, прототипування основних сторінок, шкала переліку сторінок методичних матеріалів, меню фільтрів;
 - Розроблено зображення для опитування щодо ре дизайну порталу;
 - Зроблено роботу над адаптивними версіями для пристроїв смартфон та планшет (адаптовано 28 сторінок).

Для проекту «Східний світ діаспори: спільномова»:

- розроблено айдентику;
- створено зображення для анонсу, розроблено дизайн афіші «Катерина Білокур: І нехай про неї заговорить цілий світ!»;
- створено банер зображення для реєстраційної гугл-форми.

Для відеокурсу «Крок до України»:

- створення анімованого логотипу «Крок до України»;
- виконано підбір ілюстрацій та створення дизайну для пілотного уроку.

8. Для промоції видань МІОКу:

- створено графічні візуалізації макетів підручників: «Крок 1», «Крок 2», «Ключ до України: міста і люди, частина перша», «Ключ до України: міста і люди, частина друга» та «Образки з Лесиноного життя»;
- створено рекламне зображення до книжок «Ключ до України: міста і люди, частина перша», «Ключ до України: міста і люди, частина друга»;
- розроблено дизайн презентаційного листа.

9. Для Книжки «МІОК 2016-2021 рр: хроніка діяльності»:

- створено варіанти обкладинки;
- відредаговано та розроблено нові графічні дизайн-шаблони для верстки.

10. Створено шаблон іменної таблиці Анни Кісіль для висадження дерева у «Саду світового українства».

11. Проводили обслуговування мереж і комп'ютерної техніки:

- Перевстановили операційні системи відповідно до вимог використання ліцензійного програмного забезпечення;
- Налаштовували та підключали комп'ютери до робочих місць для нових працівників;
- Здійснювали поточний ремонт та обслуговування комп'ютерної та офісної техніки;
- Проводили заміну мережевого обладнання;
- Забезпечували інформаційно-технічний супровід працівників.

Інші види робіт:

У серпні колектив МІОКу працював над створенням бібліотеки української книги для Українського культурного товариства «Просвіта» (Аргентина), співпрацюючи з видавництвом «Апріорі» та ДП «Всеукраїнське спеціалізоване видавництво «Світ».

Створено відеоролики спільно з Центром комунікацій:

- «Убієнним синам України. Сандармох. МІОК присвячує»;
- відеопривітання Ларисі Скрипниковій – громадській діячці з нагоди 80-ліття;
- відеопривітання для Посольства України у Республіці Казахстан з нагоди конференції, присвяченої 30-ій річниці Незалежності України;
- відеопривітання для учасників II Міжнародного фестивалю української культури «Увесь світ і Україна», творчих колективів діаспори, присвяченого 30-ій річниці Незалежності України.

Кількість реалізованих заходів МІОКу за 2021 рік

Дослідницьких проектів: – 2

Конференція: –1

Семінарів, вебінарів: – 4

Презентацій: – 15

Сесій стратегічного планування: – 2

Шкіл україністики «Крок до України»: – 2

Дискусійних клубів: – 8

Зустрічей: – 22

Конкурс: – 1

Участь працівників у інших заходах: – 74

Створено відеороликів: – 5

Міжнародних заходів: – 31

Міжнародних заходів із зустрічами: – 50

Міжнародних заходів із зустрічами і відеороликами: – 55

Всього подій – 61